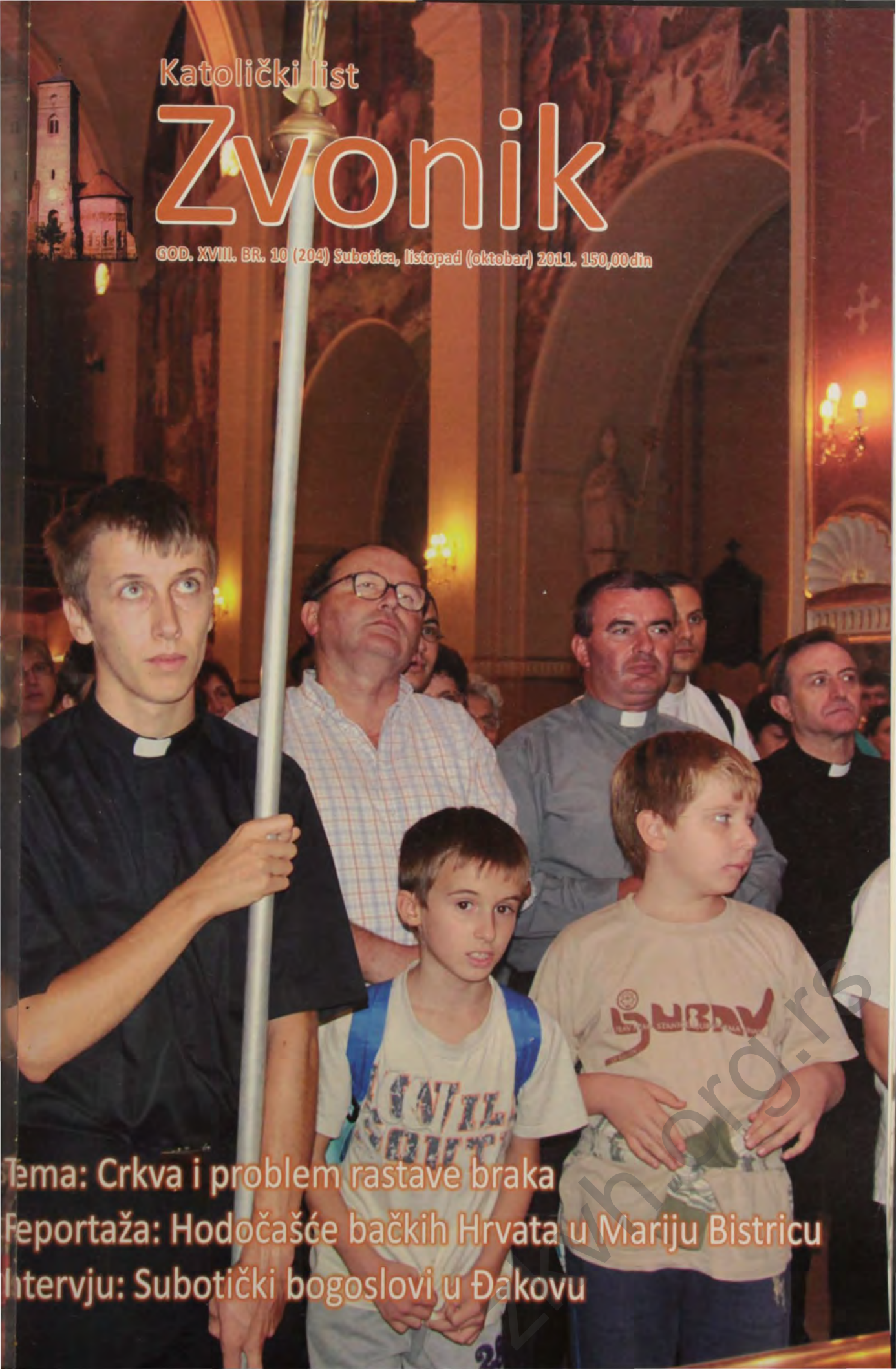

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 10 (204) Subotica, listopad (oktobar) 2011. 150,00 din

Tema: Crkva i problem rastave braka
Reportaža: Hodočašće bačkih Hrvata u Mariju Bistricu
Intervju: Subotički bogoslovi u Đakovu

Svečani zavjeti franjevacu u Subotici

Predstavljanje zbornika „Identitet bačkih Hrvata“

Svjetski dan krunice u Subotici

Zaziv Duha Svetoga u katedrali

HosanaFest

VIS Damjan – pobjednici Hosanafesta

Proštenje Sv. Teerezije Avilske u katedrali

Bački hodočasnici u Ludbregu

Tek drugorazredni kršćani?

Nisam mogla više živjeti u takvom braku, bio je to za mene pravi pakao. Doživjela sam životni brodolom. Nakon izvjesnog vremena upozнала sam sadašnjeg supruga s kojim već 10 godina živim u sretnom braku. Nastavila sam ići u crkvu, ali više ni ja ni moj suprug ne možemo primiti sakramente. Svjesna sam nauka o nerazrješivosti ženidbe, ali osjećam kao da sam izdvojena iz zajednice Crkve, i tu bol ću morati nositi do kraja života.

Ispovijest je ovo tridesetdevetogodišnje supruge i majke, čija je životna priča nalik na bezbroj mnogih s različitim varijacijama, ali sličnim osjećajem udaljenosti od crkvene zajednice i otajstava spasenja. Pitanja oko teme razdvajanja, rastave i ponovne ženidbe tište danas mnoge. Riječ je o području pastora koje je u Katoličkoj crkvi, na temelju visokih stopa rastava i njihovih posljedica, postalo više nego aktualno. Činjenica je da se sve više vjernika rastavlja. Neki od njih ostaju nakon toga sami, drugi nalaze novog partnera i ulaze u novi, civilno sklopljeni brak. Ali, na žalost, velik je broj onih koji se nakon rastave, posebno nakon ponovne civilne ženidbe, povlače iz svoje župne zajednice. Čest razlog za to nalazi se u tome što premalo poznaju svoj životni položaj u Crkvi i misle da su isključeni iz Crkve. Drugi razlog mogao bi biti žaljenje što njihova odluka u Crkvi ne nailazi na razumijevanje.

Ove godine, kada slavimo Godinu obitelji, ne možemo promišljati pastoral obitelji koji ne bi obuhvatio kategoriju rastavljenih i civilno vjenčanih vjernika. Danas je neophodno o

tome progovoriti, upravo zato jer se ovoj temi daje premalo pozornosti. Ono predstavlja gorući problem našega društva i znak je ovoga vremena na kojega moramo znati odgovoriti. Čitavu problematiku oko ovog pitanja, s jedne strane, neki potiskuju kao „vrući kumpir“ i guraju je u stranu, a s druge strane, neki je gledaju kao ozbiljnu problematiku Crkve. U tom smislu blaženi papa Ivan Pavao II., u Apostolskom pismu „Familiaris consortio“, ukazuje na mnoge mogućnosti pastoralnoga rada s rastavljenima i civilno vjenčanima. *Toplo potičem pastire i cijelu zajednicu vjernika da pruže pomoć rastavljenima koji su se ponovno oženili. Neka velikom ljubavlju sve učine da se ne osjećaju odijeljenima od Crkve, jer oni mogu, dapače i moraju, kao krštenici sudjelovati u njezinom životu. Valja ih poticati da slušaju Božju riječ, da prisustvuju misnoj žrtvi, da ustraju u molitvi, da dadu svoj prilog djelima ljubavi i pothvatima zajednice za pravednost, da odgajaju svoju djecu u kršćanskoj vjeri, da gaje duh pokore, i to pokažu svojim djelima, konačno da svednevice mole milost Božju (FC br. 84).*

Ovdje se radi prvenstveno o djelotvornom svjedočanstvu biti kršćanin u svagdašnjici. To se traži i od razvedenih i ponovno oženjenih osoba. One mogu, kao članovi Crkve, davati također jedno važno svjedočenje, unatoč tome što im je uskraćeno primanje sakramenata, ako u zajednici surađuju i ako npr.

iskustva svojega, često puta neuspjelog prvog i nerijetko ljudski bolje uspjelog drugog braka, unose u razgovor Crkve o braku i obitelji.

Ovim brojem *Zvonika* tek smo se ovlaš dotakli ove goruće teme, no neka bude barem poticajem za ozbiljnije promišljanje i novo djelovanje, kako dušobrižnika, tako i onih koji su pogođeni ovom problematikom.

Iz sadržaja

Aktualno:

Drinske mučenice proglašene blaženima 5

Tema:

Crkva i problem rastave braka.....6

Svečani zavjeti franjevacu

u Subotici 8

Reportaža:

Hodočašće bačkih Hrvata u M. Bisticu 23

Intervju:

Subotički bogoslovi u Đakovu.....26

Dobre svekrve i

dobre snahe 29

Upoznajmo naše katehete:

Nevena Gabrić.....31

Kršćanski stav:

Otvoreni svjetlu 35

Djeca:

Zaziv Duha Svetoga 39

Mladi:

HosanaFest 2011. 42

Vjernici pitaju:

Svi Sveti ili Noć vještica 47

Piše: Nevena Gabrić

Nastavimo lijepe priče...

Ima slika iz prošlosti koje su nam uvijek blizu, uvijek su jasne, čiste, svježije, kao da ih vrijeme nije dotaknulo. Sačuvali smo ih u sjećanju jer su nam drage, pamtimo ih jer su urezane u naše misli, nose u sebi ljepotu, veličinu i važnost trenutka, ne daju se zaboraviti jer su postale dio nas.

Koliko sam samo puta gledala svoju majku dok se moli... Tišina sumraka i ozbiljno lice s usnama koje se nečujno pomiču, uspravno sjedeći s molitvenikom na krilu i krunicom među prstima. Kako se samo djeca znaju diviti tim svjetlucavim zrcima koja tako svečano zvjeckaju dok se neprestano pokreću, klize iz ruke u ruku, križu koji se tek ponekad pokaže, pa se brzo i tajnovito sakrije u dlan i vjerno čeka još jedan poljubac na kraju, vještima pokretima koji kao da žele dočarati dragocjenost voljenog predmeta. Uvijek mi je izgledalo nedostižno tako spretno držati krunicu i moliti, bila sam sigurna da više nitko na svijetu ne zna moliti kao stare majke, poput moje...

Voljela sam i kada bih se zatekla kod majke baš onoga dana u mjesecu kada bi dolazile žene zamijeniti svoje staro otajstvo novim. Tada bih promatrala drhtave ruke dok otvaraju staru cvjetnu kutiju, najljepšu koju je imala, pa iz nje polako, jedva ju dodirujući, vade istrošenu ali besprijekorno ravnu, blijedoplavičastu sličicu s otajstvom Gospine krunice. Dostojanstveno, u šutnji, bez žurbe ju pruža i predaje, pa istodobno prima drugu koju s istom takvom pažnjom vraća na svoje mjesto. Od svih poslova koje je majka obavljala, ni jedan mi se nije činio tako posebnim i važnim kao ovaj. Jako sam željela i ja znati to raditi, kao majka...

Molitvenik je budio posebnu znatiželju u dječjoj glavi. Valjda je izgledao tako privlačno zbog svoje vidljive starine, i onako lijepo utisnutog križa na ispućalim koricama. Požurjele stranice, s pokojim ot-

kinutim čoškom su bile prepune *svetih sličica*, koje sam tek ponekad imala povlasticu pažljivo pogledati i izabrati koja je najljepša. Svaki bi put sveta Mala Terezija ponijela taj naslov. Nju sam uvijek najduže gledala, znala sam svaki detalj, uživala sam u njezinu osmijehu, pogledu, tim ružama divnih boja koje prekrivaju Isusa na križu i prosipaju svoje latice... Sličice su godinama imale svoje mjesto među trošnim stranicama, i nikada se nisu miješale. Molitvenik se brižljivo listao i zatvarao, a na njega su se uvijek polagale one čudesne *očenaše*.

Možda nisam trebala sve ovo i ovako pisati, ali sam imala želju sebi, pa i drugima posvijestiti koliko je važno misliti o tomu što naša djeca od nas mogu vidjeti, i čega će se jednoga dana moći sjećati... Hoće li poželjeti naučiti moliti krunicu jer to mama tako lijepo radi? Hoće li čitati iz svojeg molitvenika svako jutro i večer kao što to i tata čini? Hoće li kada odrastu, rado paliti svijeću i oko nje sa svojom djecom zajednički moliti jer su tako nekada radili sa svojim roditeljima?

Neka nas sve Gospodin Isus nadahne da od svojih razgovora s Nebeskim Ocem uvijek načinimo barem malu svečanost koja će svima oko nas biti poticaj i poziv na svakodnevnu molitvu koja se nikada ne propušta.

Drinske mučenice proglašene blaženima

Za vrijeme sv. misnog slavlja u Olimpijskoj dvorani Zetra, 24. rujna, pred oko 25.000 vjernika i hodočasnika iz BiH, Hrvatske, Slovenije i ostalih zemalja Europe i svijeta, izaslanik pape Benedikta XVI. kardinal Angelo Amato proglasio je blaženima pet sestara iz Družbe Kćeri Božje ljubavi.

Tako su **s. Marija Jula Ivanišević, s. Marija Berchmana Leidenix, s. Marija Krizina Bojanc, s. Marija Antonija Fabjan i s. Marija Bernadeta Banja**, poznatije kao Drinske mučenice, ovim činom uzdignute na čast oltara nakon 70 godina od njihove mučeničke smrti u prosincu 1941. i skoro deset godina od završetka biskupijskog postupka za proglašenje blaženim. Po svemu viđenom ovaj dan ostat će upamćen kao jedan od važnijih u novijoj povijesti krajevne Crkve u BiH.

Svečanog sv. misi u Zetri prethodio je glazbeno-meditativni program kao priprava za euharistijsko slavlje. Preprogram na kojemu je izvedeno 13 glazbenih jedinica moderirali su s. Ivana Margarin, FDC i don Ivan Štironja.

Euharistijsko slavlje

Na početku sv. misnog slavlja pozdrav predslavitelju, kardinalu Amatu, i svim nazočnima uputio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Među ostalim, pozdravio je nadbiskupa zagrebačkog kardinala Josipa Bozanića, nuncija u BiH i u Crnoj Gori nadbiskupa Alessandra D'Errica, nadbiskupa nuncija iz Hrvatske Roberta Maria Cassarija, biskupe BK BiH, nadbiskupa i metropolita đakovačko-osječkog Marina Srakića i nadbiskupa barskog Zefa Gashija te sve nadbiskupe i biskupe iz Hrvatske, Slovenije, Crne Gore, Mađarske, Makedonije i Albanije kao i ostale biskupske delegate.

Vrhbosanski nadbiskup je posebni pozdrav uputio biskupima zajednica iz kojih dolaze Drinske mučenice: mons. Andreju Glavanu iz Novog Mesta, mons. Antunu Škvorčeviću iz Požege i mons. Vjekoslavu Huzjaku iz Bjelovara te predstavnicima Bečke nadbiskupije. Pozdravio je i oko 450 svećenika suslavitelja kao i oko 700 časnih sestara među kojima najveći broj redovnica Kćeri Božje ljubavi.

Životni put sestara mučenica

Nakon pozdrava kardinal Puljić i postulator kauze preč. mr. Marko Tomić zamolili su kardinala Amata da, prema odobrenju i nalogu Svetoga Oca, među blaženice ubroji pet službenica Božjih iz Družbe sestara Kćeri Božje ljubavi.

Potom je nadbiskup vrhbosanski ukratko prikazao život pet sestara, rodom iz današnje Hrvatske, Slovenije i Austrije, koje su se ratne 1941. našle zajedno u samostanu na Palama, nedaleko od Sarajeva nesebično i požrtvovno služeći ljudima raznih vjera i nacija. Podsjetio je kako su 11. prosinca 1941. četnici odveli sestre s Pala do Goražda s tim da je 76-godišnja s. Berchmana ostavljena i kasnije ubijena u Sjetlini.

Kazao je da su ostale četiri sestre odvedene u Goražde i smještene u vojarnu uz rijeku Drinu odakle su, braneći svoje zavjete čistoće, iskočile kroz prozor nakon čega su izbodene i bačene u rijeku Drinu.

Svečano proglašenje blaženih i otkrivanje slike

Potom je kardinal Amato pročitao odobrenje za čašćenje Drinskih mučenica kao blaženica u kojem je istaknuo: *Sveti Otac Benedikt XVI. ... Njegovom apostolskom vlašću dopustio je da se pet službenica Božjih iz Družbe sestara Kćeri Božje ljubavi u narodu poznatih pod zajedničkim imenom Drinske mučenice... od sada naziva blaženicama i da se svake godine na*

dan njihova rođenja za Nebo, 15. prosinca, može slaviti njihov spomendan na mjestima i na način kako je to određeno kanonskim propisima. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Nakon svečanoga proglašenja blaženima s. M. Ozana Krajačić, vice-postulatorica postupka beatifikacije, otkrila je sliku Drinskih mučenica

koju je naslikao akademski slikar Ante Mamuša, a zatim je uslijedio gromoglasni pljesak nazočnih vjernika.

Potom su pred sliku mučenica s. Ivanka Mihaljević, predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH i s. Ana Marija Kustura, predsjednica Hrvatske unije viših redovničkih poglavarica, kao dar prinijele dva svijećnjaka; s. M. Davorka Šarić donijela je vodu iz rijeke Drine koja simbolizira grobove pet sestara; kopije dokumenata preostalih nakon Drinskih mučenica prinijele su s. M. Slavica Buljan, FDC, s. M. Elvira Tadić, FDC, provincijalna glavarica, s. M. William iz Sjeverne Amerike, S. M. Benwenuta Kaczcha iz Poljske i s. M. Nivalda Montenegro iz Brazila. Sestre Kćeri Božje ljubavi iz Albanije donijele su pepeo sa zgarišta spaljenog Samostana na Palama, a vrhovna glavarica Družbe Kćeri Božje ljubavi s. Lucyna Mroczek ciborij nađen na ruševinama spaljenog paljanskog sestarskog samostana.

Nakon završetka svečanog proglašenja blaženim vrhbosanski nadbiskup i preč. Tomić pristupili su Papinom izaslaniku i zahvalili mu za nove blaženice te izmijenili znak mira.

Nepobjedivo duhovno oružje – vjera i ljubav

U prigodnoj propovijedi kardinal Amato je rekao da je mučeništvo sestara družbe Kćeri Božje ljubavi tragično, ali slavna stranica Katoličke crkve u plemenitom narodu Bosne i Hercegovine.

Njihova pobjeda ima značenje mučenika prvih stoljeća, kada su poganski idoli zahtijevali nevine žrtve za nastavak njihovog prolaznog i nesigurnog postojanja, rekao je kard. Amato. Podsjetio je da je samostan katoličkih redovnica Marijin Dom na Palama bio poznat po njihovim djelima ljubavi prema svima, djeci i potrebitima svih jezika i vjera, katolicima, pravoslavcima, muslimanima te da je s. Jula bila Hrvatica, s. Berchmana Austrijanka, s. Krizina i s. Antonija Slovenke, a s. Bernardeta Mađarica što simbolizira univerzalnost Crkve.

I osim toga što su pripadale različitim narodnostima i tradicijama, bile su udružene svojim redovničkim pozivom u ljubavi prema siromašnima i potrebnima, živeći kao žive slike Krista Otkupitelja, svog Gospodina i Učitelja. Danas Crkva veliča ove svoje kćeri, istinske Kćeri Božje ljubavi, koje su svojom mukom pokazale da su ljubav i praštanje puno jači od mržnje i okrutnosti. Kalvarija njihove patnje postala je Tabor njihove slavne preobrazbe, kazao je kardinal Amato naglasivši da Crkva pozna i veliča svoje neustrašive sinove i kćeri te zaključio da je *svijet mučenika poziv da se trgnemo iz letargije i reagiramo onim nepobjedivim duhovnim oružjem, koje je vjera i ljubav.*

*/Prema Katoličkom tjedniku,
br. 39. od 29. 09. 2011. priredio: A. A./*

Crkva i problem rastave braka

Piše: *doc. dr. Ivo Džinić, Đakovo*

Široka i kompleksna tematika rastave braka i ponovnih ženidbi, zahtijevala bi vrlo opsežnu obradu. Ovdje tek ukratko želimo ukazati na činjenicu postojanja velikoga broja osoba pogođenih rastavom i možebitnom drugom ženidbom, kako u našem društvu tako i u našoj Crkvi. Statistike pokazuju da se u Hrvatskoj od ukupnoga broja sklopljenih brakova u prosjeku rastavlja svaki peti odnosno šesti brak, te da postoji tendencija rasta prema svakom četvrtom braku. To je jedan nepovoljni pokazatelj koji upućuje na to da poprilični broj bračnih parova svoje poteškoće i poremećene odnose rješavaju rastavom braka.

Koji su najčešći razlozi rastave brakova?

Spomenuta kompleksnost ove problematike pokazuje se i u vrlo širokoj lepezi mogućih uzroka rastave brakova. Uz gubitak životne orijentacije i relativiziranje temeljnih općeljudskih i vjernih načela na rastavu braka utječu i neki kulturno-sociološki čimbenici. Današnje obitelji ne uživaju više toliku podršku nekadašnjih višegeneracijskih obitelji, mjesta stanovanja, župe, zakona i običaja, nego su uglavnom oslonjene na zrelost bračnih drugova te uspjeh braka ovisi o njihovim ljudskim svojstvi-

ma. Isto tako i rađanje i odgoj djece zahtijevaju mnogo veću sposobnost i zrelost roditelja, a samim tim i njihovu opтереćenost. Odnosi u bračnoj vezi su opterećeni i radi suvremenog stila života i rada, koji premalo prostora ostavlja za kvalitetan dijalog i zajedništvo supruge. Vrlo često se znakovi krize toga zajedništva opažaju prekasno. Površni i neozbiljni pristup životu, te brojni čimbenici suvremenog potrošačkog društva vrlo često samo prodube krize u braku, te pridonose bržoj odluci za rastavu braka.

Tu se nameće i pitanje odgovornog pristupa mladih ljudi bračnom i obiteljskom životu i (ne)realnih očekivanja od braka. Bračna kriza je vrlo česta upravo u prvim godinama braka i pogađa mlade ljude koji se mogu susresti s čitavim nizom neriješenih problema, primjerice: problem radnoga mjesta, problem stanovanja, različita shvaćanja o odgoju djece, različita očekivanja od braka i obitelji, i sl. U prilog tomu idu i statistički podaci koji pokazuju da se od ukupnog broja sklopljenih brakova gotovo polovica njih rastavlja u prvih deset godina bračnoga zajedništva. Daljnji uzroci rastave braka povezani su s pojavom alternativnih modela zajedničkoga života, koji ugrožavaju tradicionalne obitelji. Tipični znaci su poimanje interesa za sklapanje braka,

izvanbračne životne zajednice, rađanje djece izvan braka, i dr.

Svakako da u ovoj širokoj lepezi mogućih uzroka za rastavu braka valja još izdvojiti i fizičko i psihičko maltretiranje bračnoga druga, dugogodišnji odvojen život supružnika, te nemala ratna stradanja na ovim prostorima, pri čemu su vrlo često tzv. mješoviti brakovi stradavali.

Kako Katolička crkva gleda na rastavu braka

Problem rastave brakova sve je aktualniji problem i u samoj Crkvi, jer poštast rastave ne zaobilazi i same vjerničke krugove, na što je već ukazao i papa Ivan Pavao II. u Apostolskoj pobudnici *Obiteljska zajednica* (br. 83). Događa se da i vrlo angažirani vjernici dožive rastavu svojega braka. Napose u Katoličkoj crkvi je to jedan problem, jer ona čvrsto naučava i brani na Svetom pismu utemeljenu istinu o nerazrješivosti valjano sklopljenog braka, i ne priznaje valjanost drugog braka ukoliko je prvi brak valjano sklopljen.

Neki vjernici se nakon rastave braka, a posebno nakon što su ponovno civilno sklopili drugu ženidbu, povlače iz života župne zajednice. Razlog tomu je često puta, s jedne strane, nedovoljno poznavanje svoje novonastale situacije u odnosu na Crkvu, a, s druge strane, ponekad i žaljenje što njihova životna odluka ne nailazi na razumijevanje u Crkvi. Pitanja oko teme rastave i ponovne ženidbe tište danas ne samo rastavljene te rastavljene i civilno ponovo vjenčane, nego i mnoge pastoralne djelatnike u njihovoj svagdanjoj praksi, koji se uvijek iznova moraju sučeljivati s tim područjem pastoralnoga rada. Oni najviše osjećaju koliko je teško povezati istinu o nerazrješivosti braka s istinom o Bogu koji je milosrdan.

Upravo radi spomenute činjenice da problem rastave zahvaća sve više i vjerničke krugove, te radi spomenutih poteškoća koji iz toga proizlaze, Crkva se u posljednjim desetljećima morala otvorenije suočiti s ovim problemom. Prepoznatljivi su i neki pomaci, napose kada je riječ o određenom razumijevanju za životnu situaciju tih vjernika i potrebe pastoralne skrbi za njih.

I sama svjesna koliko je brak kompleksna ustanova i kakvih sve poteškoća u jednom braku može nastati, Crkva dopušta rastavu braka u smislu rastave „od stola i postelje“. Pri tom valja jasno naglasiti da se kod valjano sklopljenog braka i dalje radi o bračnoj vezi, ali radi kompleksnosti situacije koja je nastala u jednom braku, Crkva kao krajnje sredstvo dopušta takvu rastavu.

Važno je istaknuti da osobe koje su rastavljene i koje su nastavile živjeti same, dakle, koje nisu ulazile u neku drugu životnu zajednicu, nemaju nikakvih ograničenja s obzirom na sudjelovanje u životu Crkve. Nažalost, brojni vjernici to ne znaju, te se radi takvog neznanja nakon rastave povlače iz života Crkve ili jedne župne zajednice, misleći da su isključeni iz Crkve i da nemaju pravo sudjelovanja u njezinu životu. Dakle, rastavljene osobe koje su nastavile živjeti same ili sa svojom djecom (ako su imale djecu u braku koji se raspao) mogu pristupiti i sakramentu ispovijedi i sakramentu svete pričesti, odnosno mogu u potpunost sudjelovati u životu Crkve.

Problem za katolički nauk i dalje ostaje kada osobe nakon rastave braka stupaju u drugi civilno sklopljeni brak, a da prije toga na crkvenom sudu nisu dokazale nevaljanost svojeg prvog braka. Unatoč dramatičnoj situaciji u kojoj se po toj činjenici nalaze dotični vjernici, Crkva ostaje čvrsto uvjerenjena u nerazrješivost ženidbe i ne može priznati kao valjanu novu ženidbu, ukoliko je prijašnja valjana. Za katolički nauk tak-

ve osobe žive u suprotnosti s objektivnom vrednotom nerazrješivosti ženidbe, te su same sebe dovele u situaciju da imaju neka ograničenja s obzirom na sudjelovanje u životu Crkve. To se prije svega odnosi na nemogućnosti pristupanja sakramentima ispovijedi i pričesti, te na nemogućnost izvršavanja nekih odgovornosti u Crkvi, kao što su kumstvo, čitač, izvanredni djelatnik pričesti, vjeroučitelj u školi, kateheta u župi, članstvo u biskupijskom i analogno tome i župnom pastoralnom vijeću.

Međutim, iz relevantnih crkvenih dokumenata proizlazi da takva situacija „neregularnosti“ ne prejudicira pripadnost Božjem narodu: to znači da dotični mogu iskusiti Kristovu ljubav i majčinsku blizinu Crkve unatoč situaciji u kojoj su se našli.

Takvi poticaji i usmjerenja pastoralnih djelatnika, ali i svih drugih vjernika, su napose nakon spomenute Apostolske pobudnice *Obiteljska zajednica* Ivana Pavla II. postali sastavni dio gotovo svih relevantnih crkvenih dokumenata i relevantnih dokumenata pojedinih biskupa ili biskupskih konferen-

cija. Na toj liniji je i *Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj*, koji je u nekim svojim segmentima još više konkretizirao, na kakav su suživot u crkvenim zajednicama razvedeni i ponovo civilno vjenčani vjernici pozvani (br. 62.-63). Posebno se od pastoralnih djelatnika očekuje da Direktorij prouče i da, ponajprije, među vjernicima, a onda i sa vjernicima neprestano pridonose stvaranju ozračja, u kojem će se izbjegavati svaki oblike osude i marginaliziranja tako pogođenih vjernika.

Cjelokupnu problematiku oko pitanja rastave, razvoda i novog civilnog braka jedni u Crkvi potiskuju na stranu poput „vrućeg krumpira“ jer se radi o vrlo „škakljivoj temi“, dok drugi opet odvažno upozoravaju da je pritom riječ o vrlo ozbiljnom izazovu za Crkvu i vrlo važnoj njezinoj zadaći. Bilo kako bilo, činjenica je da problematika velikog broja takvih vjernika u Crkvi postoji, te da su pastoralni djelatnici pozvani činiti sve što je moguće kako bi se tim vjernicima pomoglo, svakako, uvažavajući jasan kršćanski nauk o nerazrješivosti ženidbe.

Pastoralne mogućnosti u tom smislu su brojne, od uspostave i održavanja komunikacije s dotičnim osobama, preko tematiziranja rastave liturgijskim molitvama i propovijedima, pa do pastoralne osobnoga razgovora i nastojanja oko integracije tih osoba u život župne zajednice. Budući da se neki vjernici nakon rastave nađu u vrlo teškoj materijalnoj situaciji, prilika je to i za dijakonijsko djelovanje u Crkvi, odnosno pružanje konkretne pomoći osobama koje se nađu u životnim poteškoćama. S druge strane, valja se nadati da će i teološka diskusija s obzirom na pitanje mogućnosti pripuštanju sakramentima za rastavljene i ponovno civilno vjenčane vjernike ići naprijed, ne dovodeći u pitanje kršćansku istinu o nerazrješivosti valjano sklopljenog braka.

Temelj pripadnosti Crkvi je krštenje i hrani se kršćanskom vjerom, koja ne prestaje. Stoga Crkva neprestano potiče pastoralne djelatnike i kršćanske vjernike, da napose razvedenima i ponovno civilno vjenčanima nastoje omogućiti da osjete Kristovu i ljudsku bliskost cijele Crkve. Pastoralni djelatnici i svi vjernici su pozvani sve učiniti, kako se nitko od rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih ne bi osjećao odijeljenim od Crkve. Pozvani su neprestano pridonositi stvaranju klime međusobnog prihvaćanja i poštovanja, te izbjegavanja bilo kakvih oblika osude i marginalizacije vjernika koji su doživjeli brodolom u braku, te su često put imali sreću pronaći osobu s kojom će izgrađivati jedno novo zajedništvo u ljubavi. Rastavljeni i ponovno civilno vjenčani ne bi smjeli imati osjećaj da su na temelju njihova sadašnjeg životnog stanja promatrani kao neki javni grešnici. Daleko više bi ih trebalo ohrabriti, da iz sadašnje situacije, s obzirom na vjerski život, učine sve što je moguće, kako bi sebe sve više otvarali djelovanju milosti.

Svečani zavjeti u Subotici

Svečane zavjete u franjevačkoj crkvi Sv. Mihovila u Subotici dala su 17. rujna trojica članova Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda – fra Sandro Tomašević iz Rijeke, fra Otto Barany iz Bečeja i fra Josip Župan iz Našica. Svečano misno slavlje predvodio je mons. Gerard Anton Žerdin, hrvatski franjevac, misionar i biskup iz Perua, a koncelebrirali su franjevci predvođeni provincijalnim ministrom fra Željkom Železnjakom i gvardijanom subotičkog samostana fra Ivanom Bošnjakom. Osim braće iz subotičkog samostana, na tom nesvakidašnjem slavlju okupili su se i franjevci iz Hrvatske i Mađarske.

Nakon što su se odazvali na poziv magistra bogoslova o. **Roze Brkića**, koji je pratio i vodio trojicu braće do svečanog trenutka, fra Sandro Tomašević, fra Otto Barany i fra Josip Župan položili su zavjete u ruke provincijala fra Željka Železnjaka. Provincijal Železnjak je, čestitavši zavjetovanicima, istaknuo: *Budite svjesni da ste voljeni od Isusa koji će vam dati snagu za svaku žrtvu i svako odricanje u životu – dat će vam sigurnosti u životu da nikada od njega ne odete neutješni i tužni. Bog vas ljubi ovakve kakvi jeste i treba vas u svoju službu – zato ste puni povjerenja mogli reći svoj „da“ Gospodinu. Da je moguće odgovoriti trajnim „da“ svjedoči nam ovih osam dugih stoljeća života franjevac i franjevki koji slijede život sv. Franje i sv. Klare – koji su posvjedočili kroz cijelo vrijeme da je moguće biti svijetli znak Evandjelja. Hrabro reći „da“ – to mogu samo oni koji imaju jasan životni cilj. Čestitam vam na toj hrabrosti. Neka vam ovo slavlje ostane uvijek u pamćenju.* Čestitavši potom roditeljima, provincijal ih je podsjetio da im je Gospodin darovao sinove ali ih je sam i izabrao.

Roditelji zavjetovanika, rodbina, prijatelji i vjernici Subotice, Bečeja, Našica, Rijeke kao i braća franjevci iz Hrvatske franjevačke provincije i iz Mađarske provincije svete Marije molitvom su pratili slavlje i nakon mise čestitali fra Sandru, fra Ottu i fra Josipu. Slavlje je pjesmom uzveličao katedralni zbor „Albe Vidaković“ s ravnateljicom s. **Mirjam Pandžić** te braća franjevci. /**Katarina Čeliković**/

Proštenje u crkvi sv. Marije u Subotici

Vjernici crkve sv. Marije u Subotici 11. rujna proslavili su župno proštenje svetom misom koju je predslavio katedralni župnik msgr. Stjepan Beretić zajedno s mjesnim župnikom vlč. Károlyem Szungyjem.

U svojoj propovijedi, mons. Beretić rekao je da se radujemo Marijinu rođenju, jer nam je Bog u Mariji dao veliku zaštitnicu. *Ponekad se osjećamo malenima jer nemamo posla, nemamo novca, zdravlje ne možemo osigurati. Ipak možemo moliti Mariju da u nama probudi nadu za život. Za nas male, Mala Gospa je velika utjeha s kojom ćemo podnijeti sve nedaće i sva nerazumijevanja. I njen sin nam daje mir. On nam ulazi u dušu u obliku kruha da nas hrani i u obliku vina da nas razveseli*, rekao je mons. Beretić. Potom je istaknuo kako Bog surađuje s onima koji ga iskreno ljube. Ljubav prema Bogu iskazujemo ljubavlju prema drugima, molitvom, kad se ispovjedamo, kad se pričešćujemo. U rodoslovlju Isusovu, među Isusovim precima ima velikih grješnika. Time nam Bog daje na znanje da i mi možemo biti Božji suradnici, makar smo

grješnici. Ponekad smo slabe duše, tugujemo, nije nam ni do čega, ponekad ništa dobro ne kažemo, širimo zlo. Bog nas slabe, malovjerne, grješnike ipak nikad ne prezire. *Ni Josip ne želi osramotiti svoju zaručnicu Mariju, nego je hoće potajice otpustiti. I mi trebamo biti takvi ljudi, koji hoćemo razotkriti dobro a zlo pokriti*, rekao je propovjednik, dodajući da je Marija u Kani na svadbi znala na Isusa obzirno djelovati. *Diskretno ga je upozorila da je ponestalo vina, a On je, budući da ima moć, posluživši se svojom božanskom moći nad materijom, pretvorio vodu u vino. I mi možemo reći Mariji, Blaženoj Djevici da nam je nestalo nade, utjehe. Budući da ju Bog ozbiljno shvaća, neka nam Ona pomogne. Treba nam čisto srce a to Marija može isprositi od Boga za nas*, zaključio je mons. Beretić.

Na kraju svete mise vlč. Károly Szungyi zahvalio je msgr. Beretiću što je predvodio misno slavlje i na lijepim riječima. Zahvalio je i kantu **Sándoru Tamásu**, nastavniku glazbene kulture, kao i djeci iz susjedne škole OŠ „István Széchenyi“ koji su se marljivo pripremali za svetkovinu svoje crkve u malom zboru i u školskom tamburaškom orkestru i koji su svojom prelijepom glazbom i pjevanjem uzveličali svetu misu. Zahvalio je i **Rózsi Fábián** za kićenje crkve.

s. **M. Hermína Kovács**

Proslavljena svetkovina Imena Marijina u Novom Sadu

U glavnoj novosadskoj župi proslavljena je u nedjelju 11. rujna svetkovina Imena Marijina. Svetu misu u 10 sati predslavio je biskup srijemski mons. Đuro Gašparović a koncelebrirao je župni vikar Marijan Vukov, dok je župnik János Sztrikovits slavio misu u 11,30 sati na mađarskom jeziku.

Marijina, a slavlje je izravno prenosio Radio Marija Srbije.

Nakon pozdrava župnika na početku euharistijskoga slavlja, biskup gost je izrazio svoju radost i zadovoljstvo što može biti zajedno s vjernicima susjedne Subotičke biskupije u župi Imena Marijina u Novom Sadu. Naime, Dunav je granica između Srijemske i Subotičke biskupije. Euharistiju je pjevanjem pratio župni zbor Imena

Biskup je u propovijedi istaknuo povezanost Marijina poziva i poslanja s našim poslanjem te ohrabrio vjernike da uvijek budu ustrajni molitelji te zaufano traže majčinski zagovor Nebeske Majke. *Marija je za nas uzor poziva. Svi smo pozvani izići iz svoga uhodanoga života. Pozvani smo na akciju koja treba prerasti u povijesnu dimenziju, koja će donijeti sreću čovječanstvu. Stoga nam treba ljudi, svećenika i Kristovih vjernika laika, koji će svjedočiti o ljubavi Božjoj koja uzima ljudsko tijelo, o ljubavi Isusa Krista, o Kristovu čovjekoljublju. Treba nam takvih, upravo u ovo vrijeme, danas,* poručio je Gašparović.

Na sam dan svetkovine, 12. rujna, u župi je upriličeno cjelodnevno klanjanje pred Presvetim. U isto vrijeme svećenici novosadskoga dekanata imali su duhovnu obnovu, kada su nakon razmatranja i sami sudjelovali s vjernicima u euharistijskome klanjanju. Prigoda je to da se na sam dan slavlja učvršćuje i osnažuje prezbitersko zajedništvo.

Marijan Vukov

Novi direktor Radio Marije Srbije

Radio Marija Srbije dobio je krajem rujna novo vodstvo. Svećenik Srijemske biskupije dr. Ivica Čatić imenovan je novim direktorom programa Radio Marije Srbije, a vlč. István Palatinus odgovoran je za uredništvo na mađarskom jeziku.

U programu su najavljeni novi suradnici s novim temama, a predviđena je i promjena podjele vremenskih zona u Subotici i Somboru gdje Radio Marija dijeli frekvenciju s radijskim postajama Srpske pravoslavne crkve. /**Čaba Kovač**/

Proštenje u Nenadiću

Vjernici salašarskog naselja Nenadić kraj Sombora, podigli su 1929. godine kapelu koju su posvetili Imenu Marijinom. O tomu postoji i pisani spomenik, odnosno kamena ploča na ulazu u kapelu na kojoj stoji napisano „Na slavu Božju podiže kapelu narod Nenadić salaša 1929. godine“. Proštenje se u Nenadiću slavi u prvu nedjelju nakon blagdana Imena Marijina koji se kalendarski obilježava 12. rujna, osim ako nije slučaj da blagdan pada u nedjelju. Ove godine proštenje je proslavljeno 18. rujna.

Oko kapele u Nenadiću okupilo se mnoštvo vjernika iz Nenadića i Sombora, kao i gostiju iz drugih mjesta, a svečanu svetu misu predvodio je somborski dekan **preč. Josip Pečanović**. Klavijature je svirao kapelan župe Presvetoga Trojstva **Gabor Drobina**, dok je svetu misu pjevanjem uzveličao zbor ove župe iz Sombora. Župnik se u nadahnutoj propovijedi vodio nedjeljnim čitanjima i evanđeljem, a vjernika je iz godine u godinu sve više na nenadićkom proštenju.

Prva službena borba za Marijino Ime kao Bogorodice vodila se u Crkvi na Efeškom saboru 22. lipnja 431. godine. Tada je Crkva službeno proglasila dogmu da je Marija Bogorodica. U misnu liturgiju Marijino Ime ušlo je početkom XVI. stoljeća, a u rimski kalendar uveo ga je papa Inocent XI. kao spomen pobjede nad Osmanlijama. Kada su Turci s brojnom vojskom doprli do Beča 1683. godine, zavladao je veliki strah u cijeloj Europi. Tada je papa potaknuo sav kršćanski svijet da moli Gospu za pomoć. Malobrojna kršćanska vojska s Marijinim imenom na usnama i žarkom molitvom u srcu uspjela je pobijediti neprijatelje 12. rujna. U bitci su sudjelovali i Hrvati i zbog ove pobjede blagdan se slavi ovoga datuma. /**Z. G.**/

Europska konferencija crkvenih glazbenika u Italiji

Europska udruga crkvenih glazbenika (CEDAME - Conference Européenne des Associations de Musique d'Eglise) održala je od 18. do 21. rujna svoju godišnju konferenciju u talijanskom gradu Vincenzi.

Osnovana je 1985. godine u Strasburgu s podrškom Europske biskupske konferencije (CCEE). Cilj ove udruge je potpomagati, razvijati i primjenjivati crkvenu glazbu u današnjim prilikama. Konferencija se održava svake godine u drugoj državi. Na konferenciji sudjeluju predstavnici jedne dr-

žave ili jedne biskupske konferencije. Subotičku biskupiju i našu oblast predstavio je **art. m. Josip Mioč**. Znanstvenom skupu uvijek je zadana jedna glavna tema koju obrađuju najznačajniji europski crkveni stručnjaci, a zatim sudionici zajednički raspravljaju i daju savjete o konkretnim problemima i danim mogućnostima. Posebni naglasak ove je godine posvećen gradskim zborovima, a zatim i zborovima manjih mjesta u kojima danas žive i djeluju ti isti zborovi.

Konferencija se ne sastoji samo u tomu da stručnjaci međusobno raspravljaju o danim temama i problemima, nego u okviru ovoga sastanka prisustvuju raznim drugim priredbama. Vincenza je ostatak starog rimskog grada, tako se pružalo mnogo toga što se moglo posjetiti i vidjeti, kao npr. Teatro Olimpico, Basilica Palladiana, stara katedrala, muzej i galerija slik iz rimskih vremena, a zatim ostaci rimske glazbene

kulture iz starih iskopina. Osim nabrojanih stvari, priređivani su koncerti u crkvama, ili u drugim dvoranama. Tijekom znanstvenoga sastanka crkvenih glazbenika, goste je primio gradonačelnik Vincenze **Vincenzo de Gregorio** i mjesni ordinarij **mons. Beniamino Pizzioli**.

Tijekom znanstvenoga susreta, sudionici su aktivno primijenili ono što su sami čuli i što su sami preporučili u svezi crkvene glazbe. Tako su sudionici za vrijeme liturgijskih slavlja pjevali Laudes, Vespere te izmjeničnu antifonu s psalmodijom. Znanstveni sastanak završen je svečanom svetom misom koju je predslavio napuljski opat slobodnoga teritorija **mons. Massimo Nosetti**, a pjevanje i sviranje izvodili su sudionici konferencije.

Josip Mioč

Prva Pričest u Bođanima

U crkvi sv. Ilije u Bođanima proslavljena je u nedjelju 2. listopada Prva pričest. Ove godine tri djevojčice dopustile su Isusu da se po pričesti nastani u njihovoj duši i srcu. Svečanu svetu misu predslavio je preč. **Željko Šipek** uz koncelebraciju domaćega župnika vlč. **Josipa Kujundžića**.

U svojoj propovijedi preč. Šipek se osvrnuo na davne godine kada je i sam u ovoj crkvi primio Prvu pričest. Prvopričesnicama je poručio da će ukoliko budu dobra djeca, Isus uvijek po pričesti rado biti njihov gost a nazočnim roditeljima poručio je da zajedno sa svojom djecom dolaze na svetu misu, da djecu i dalje šalju na vjeronauk jer tako nikada neće prešutjeti Isusovu zapovijed: „Pustite malene k meni“. Prvopričesnice je po završetku svete mise pozdravio domaći pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** svojom prigodnom pjesmom. Svaka zajednica, pa i ova u Bođanima, radosno je dočekala svoje nove prvopričesnice, jer dok god ima i prvopričesnika/ca, ima i budućnosti za zajednicu. Bođanci se pripremaju na još jedno slavlje krajem listopada, budući da će 30. listopada biti posveta obnovljene bođanske crkve. Velikim zalaganjem domaćega župnika vlč. **Josipa Kujundžića** crkva je obnovljena u cijelosti. Vjerujemo da će i ova obnova dati još više snage i elana cijeloj župnoj zajednici da se zajednica i dalje širi i raste. /*Ž. Š./*

Biser baroka u Subotici

Koncertom orguljaških skladba (iz 1591., 1700. i suvremene crkvene glazbe) u izvođenju prof. Emina Armana i nastupom Ivica Trubića, prvaka opere HNK iz Zagreba, 2. listopada obilježena je završnica radova na obnovi orgulja u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici.

Orgulje su 1980. godine prenesene iz Bačkog Monoštoru, a u Monoštoru se iste orgulje spominju prvi puta još 1790. godine, iako se ne zna otkuda su tamo došle. Unutrašnjost orgulja je prava povijest gdje se mogu pronaći zapisi mnogih majstora koji su popravljali instrument u različitim periodima. Godine 1839. orgulje popravljaju Andrija Fabing iz Apatina, zatim obitelj Pump

popravljaju mijeh, što ukazuje na to da su orgulje bile već tada stare. Naime, mijeh se mora popravljati obično nakon 40-50 godina. Godine 1865. nepoznat majstor popravljaju orgulje, nakon toga se spominje majstor iz Bavorske, iz Münchena, te drugi. Posljednji zapis je popravka orgulja koju vrši Filip Antolić iz Zagreba 1965. godine s mjesnim kantorom.

Prije ove restauracije motor je zrak puhao direktno u mijeh, bez regulatora, te je stalno radio punim kapacitetom, a zvuk orgulja je bio preforsiran, daleko od izvornog, te se sad možda mnogima čini da su tiše, no one tako trebaju zvučati, jer je tlak vraćen na izvorni 60 mm vodenog stuba, zahvaljujući regulatoru koji je sada postavljen. Nakon demontiranja

ustanovljeno je da nedostaju svirala registra „mixtura“, ukupno 90 svirala, što je kasnije pridodano.

Orgulje rade na mehaničkom principu, zračnice s kliznicima, imaju 11 registara, 8 u manualu i 3 u pedalu. Manual ima 45 tipki obloženih bjelokošću, koje su obnovljene u izvornom stilu. Prilikom radova je ustanovljeno da su orgulje izvorno bile pozitiv, instrument bez pedala. Sviraoik nije postajao u današnjem obliku, zaseban, nego je bio pozadi ugrađen u kućište orgulja. Svirale su načinjene od cinka, drveta i legure olova i kositra. Restauraciju je izveo **Đerđ Mandić**, povjesničar i organolog, a prilikom radova učinjeno je sljedeće: rastavljanje i detaljno čišćenje kućišta, mehanizma svirala, zatim popravka svirala, izrada novih pulpeta, u skladu s izvornim, zaštita drvenih dijelova, zamjena neadekvatnih svirala, postavljanje novih svirala za registar „mixtura“, zamjena obloge na ventilima i naposljetku intoniranje i štimanje, u stilu orgulja. Subotica će uz ove, u skorije vrijeme, biti obogaćena još jednim orguljama, kada iz Kljajićeva budu prenesene u crkvu na Kelebiji. /**Đerđ Mandić**/

Demontaža crkvenih orgulja iz Kljajićeva

U Kljajićevu su započeli radovi na demontiranju orgulja, nakon čega će biti postavljeni u župnoj crkvi na Kelebiji. Orgulje su rad mjesnog majstora Franca Lindauera (1903.-1977.) iz 1940 godine.

Pneumatskog su sustava, imaju dva manuala i 22 zvučna registra. Malo su čudno građene, naime, kod gradnje orgulja čavli se ne koriste, a ovdje ih ima na pretek, što znatno otežava rastavljanje, jer treba voditi računa o tomu da se ne oštete dijelovi orgulja. Unatoč tomu da su orgulje relativno „mlade“ dosta svirala nedostaje, što će se morati nadoknaditi, ako bude mogućnosti. Poslu se pristupilo skromnom donacijom iz inozemstva. Radove izvodi **Đerđ Mandić**, koji je naknadno uspio pribaviti i novi motor za snabdijevanje zrakom. Autor ovog teksta je još davne 1995. pokrenuo pitanje spašavanja ovih orgulja, no onda bezuspješno.

Đerđ Mandić

Zaziv Duha Svetoga u Plavni

Dan prije početka obilježavanja Dječjega tjedna u školi, u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni, 2. listopada, slavljen je sveta misa u povodu početka nove školske i vjeronaučne godine.

Iako se većina djece, članova „Matoševe“ folklorne skupine, vratila kasno prethodne noći iz Male Bosne, gdje su sudjelovali na folklornoj manifestaciji „Mladost pleše“, mnogi od njih su došli na svetu misu i ovom prigodom ponijeli sa sobom svoje torbe, koje je župnik vlč. Josip Štefković tijekom misnog slavlja blagoslovio. U crkvi, u kojoj oslikavanje zidova i stropa ulazi u posljednju fazu, sve je izgledalo svečanije i ozbiljnije nego što je uobičajeno, a osobito je bilo lijepo vidjeti djecu koja čitaju, sudjeluju u molitvi vjernika i ministriraju.

U prigodnoj propovijedi vlč. Josip je na jasan i razumljiv način, pristupačan djeci i širim slojevima župljana, pojašnjavao svu simboliku značenja Božjeg vinograda. I ovoga je puta naglasio da je za svaki početak potreban dobar i čvrst temelj, a blagoslov učenika i njihovih torbi te zaziv Duha Svetoga, bit će im dobra pomoć u novoj školskoj godini. Pri tomu je važno učiti i ispunjavati sve školske obveze, ali, osim stjecanja zna-

nja, u životu treba prije svega postati dobrim čovjekom. Potom je pozvao sve mlade da sudjeluju redovito na svetim misama, a da svoj život temelje na uzajamnom povjerenju i ljubavi u svojoj zajednici. Dodao je da se uz to trebaju klonuti svakoga suparništva i zavisti, a rasti u ljubavi koju nam je Krist objavio. Bez Krista i njegove pomoći čovjek ne može sam ništa postići, to mnogi vjernici dobro znaju, te je ovo misno slavlje bilo osobito usmjereno prema Kristu, a tome je doprinijelo i liturgijsko pjevanje župnoga zbora.

Zvonimir Pelajić

Zaziv Duha Svetoga za početak školske godine u Somboru

U crkvi Presvetoga Trojstva u Somboru okupili su se u nedjelju 2. listopada učenici svih somborskih osnovnih i srednjih škola i brojni vjernici, kako bi zazvali Božji blagoslov da učenike prati tijekom cijele školske godine, a ujedno je župnik preč. Josip Pekanović blagoslovio školske torbe.

Iako su učenici već dobro zakoračili u novu školsku godinu, a školski dnevnik polako se pune prvim ocjenama, zaziv Duha Svetoga i blagoslov torbi organizira se obično u prvu nedjelju mjeseca listopada. Prečasni Josip Pekanović pozvao je učenike na rad i marljivost, uspoređujući njihovo učenje s

radom vinogradara u vinogradu, a plod bi trebale biti petice na kraju školske godine, kao što su u vinogradu plod lijepi grozdovi. On je govorio o značaju Crkve kao zajednice, uspoređujući je s obitelji. Župnik Pekanović djeci je tumačio što

je Crkva kao zajednica, dakle, Crkva koja se piše velikim slovom i što je crkva kao građevina. Kako bi učenici lakše shvatili značenje njegovih riječi, vjeroučiteljica Rozmari Mik napravila je crkvu od stiropora – slikovit prikaz crkve kao građevine, ali i kao zajednice. U temeljima ove crkve upisano je ima Isusa Krista, naslikani su ljudi različitih boja koji se drže za ruke u jednom krugu, dok u sredini tog kruga stoji napisano „Mi smo zajednica – Crkva“, a u zgradi crkve slike su svetih sakramenata. Djeca su nakon molitve vjernika koju

su sami sastavljali, molitve ugrađivala u tu crkvu koja svojim simbolima govori više od riječi. /Z. G./

Slavlje bračnih jubileja u Tavankutu

U Tavankutoj župnoj zajednici druge nedjelje mjeseca listopada obilježen je tradicionalni Dan obitelji. Dan ranije je u župi održana prva obnova bračnih parova koji su prije mjesec dana prošli iskustvo originalnog vikenda. Novim parovima pridružilo se još desetak parova iz Male Bosne i Subotice.

U sklopu misnog slavlja koje je predvodio župnik Franjo Ivanković, 12 parova proslavilo je jubileje bračnoga života. Mlađi parovi su sudjelovali u službi čitanja, a najstariji parovi su prinijeli prikazne darove na oltar. Crkva je bila puna rodbine i prijatelje parova jubilaraca. Na misi je

prvi puta samostalno pjevala Bernardica Vojnić, a cjelokupnim pjevanjem ravnao je i svirao Zoran Đereg.

F. I.

Blagoslov torbi u crkvi sv. Marije u Subotici

Vjeroučenici crkve sv. Marije tijekom svete mise 25. rujna svečano su započeli novu školsku i vjeronaučnu godinu. Od 144 vjeroučenika koji pohađaju vjeronauk na hrvatskom jeziku u susjednoj OŠ „István Széchenyi“, 18 ih je u prvom razredu čiji su roditelji po prvi put upisali ih na vjeronauk i time posvjedočili svoju vjeru. U okviru svete mise uz molitvu i zaziv Duha Svetoga, blagoslovljene su i školske torbe prvaka.

Župnik vlč. **Károly Szungyi** u svojoj propovijedi potaknuo je djecu da se osim u znanju jačaju i u vjeri i ljubavi, kako bi se znali zauzimati jedni za druge, te tako postali živi primjeri svojim prijateljima. Roditeljima je pak rekao da djeca uz pomoć roditelja upoznaju ljubav Božju. *Dijete dohvati tatu i mamu za ruku i krene prema Gospodinu, koji ga zove. Iz obiteljskoga vjeronauka ima korist i dijete i roditelji. Tko živi prema svojoj vjeri, iskusi da je Bog s nama. U tomu pomaže vjeronauk*, rekao je župnik. U molitvi vjernih djeca su se pomolila za Crkvu Božju – da istine vjere današnjem čovjeku navi-

ješta na njemu privlačan i razumljiv način, kao i za svećenike i vjeroučitelje da im Bog pruži pomoć u širenju Evanđelja. Potom su se pomolili i za roditelje i odgojitelje da shvate koliko je velika i sveta njihova obveza da se brinu za vjerski život svoje djece, a za djecu i mlade da budu ustrajni u pohađanju vjeronauka i da osjete želju za što boljim upoznavanjem Evanđelja, a naučeno provedu u život. Na svetoj misi dvije bebe primile su sakrament krštenja i na taj način postale članovi Crkve i naše zajednice. /s. **M. Hermina Kovács**/

Gostovanje puhačkog orkestra iz Gornje Stubice u Tavankutu

Na prijedlog bivšeg ravnatelja Osnovne škole „Matije Gubec“ iz Gornje Stubice **Željka Popovića** i na poziv domaćina župnika u Tavankutu **Franje Ivankovića**, na dvodnevnom gostovanju, 1. i 2. listopada, u Tavankutu je boravio Puhački orkestar Vatrogasne zajednice općine Gornja Stubica.

Na putu do Tavankuta oni su posjetili i razgledali znamenitosti Sombora. Prije subotnjeg koncerta koji je održan u mjesnom Domu kulture zadržali su se tri sata u razgledanju Subotice. Posebno im je bilo drago što su pohodili subotičku katedralu u kojoj im je domaćin župnik **mons. Stjepan Bertić** govorio o povijesti grada, katedrale i župe. Puhački orkestar u svom repertoaru ima raznolike skladbe. Publika je uživala u cjelovečernjem programu u sklopu kojeg su među ostalim najveću pozornost privukle vesele zagorske popijevke. Poslije koncerta druženje gostiju i domaćina nastavljeno je u mjesnom Vatrogasnom domu.

U nedjelju su gosti iz Gornje Stubice sudjelovali na svečanoj misi u crkvi Srca Isusova u Donjem Tavankutu. Oni su u cijelosti predvodili pjevanje za vrijeme svete mise. Poslije mise Puhački orkestar je u hladovini ispred crkve održao kratki koncert poznatih crkvenih i narodnih hrvatskih skladbi. Gosti iz Stubice su prije povratka kući posjetili Palić i razgledali njegove znamenitosti. /**Franjo I.**/

Jelena Mlinko magistrirala teologiju u Rimu

Nakon petogodišnjega studija na KBF-u u Đakovu i trogodišnjega studija na papinskom sveučilištu Salezijana u Rimu, smjer Pastoral mladih i katehetika, Jelena Mlinko je 11. listopada obranila magistarsku tezu pod nazivom *Odnos školskoga vjeronauka i župne kateheze. Izazov za Katoličku crkvu u Republici Srbiji*.

Tezu je izradila pod mentorstvom prof. **Giampaola Usaia** pored kojega su komisiju sačinjavali još prof. **Jože Bajzek** i prof. **Ubaldo Montisci**. Profesori su pohvalili izrađen pismeni rad koji se odlikuje preciznošću i koherentnošću, ljepotu rabljenog talijanskog jezika i zao kruženo znanje kandidatice iz teoloških i stručnih predmeta.

Rad se odlikuje originalnošću jer po prvi puta netko na sustavni i znanstven način obrađuje kako povijesni razvoj

župne kateheze i školskoga vjeronauka na našim područjima, tako i viziju njihova identiteta i međusobnoga odnosa u sadašnjosti i budućnosti. Jelena se vratila u Suboticu gdje će nastaviti prevesti svoje znanje u praksu i na taj način doprinijeti razvoju kateheze i pastoralna u našoj biskupiji. Uz čestitke, želimo joj obilje blagoslova u daljnjem radu!

N. M.

Srebrno biskupijsko slavlje u Zrenjaninu predvodio kardinal Bozanić

Vjernici Zrenjaninske biskupije svečano su 8. listopada proslavili 25. obljetnicu svoje biskupije, pontifikalnim slavljem koje je u zrenjaninskoj katedrali sv. Ivana Nepomuka predvodio zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić.

Ovo misno slavlje bio je drugi dio završne svečanosti proslave ovog jubileja i bio je namijenjen proslavi za vjernike Hrvate, Čehe, Bugare, Nijemce, Slovence i Albance. Katoličko slavlje uzveličali su, osim biskupa kome je povjerena ova biskupija mons. Ladislava Nemeta i apostolski nuncij u Srbiji nadbiskup mons. Orlando Antonini, nadbiskup barski i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda Zef Gashi SDB, umirovljeni zrenjaninski biskup László Huzsvár, temišvarski biskup Martin Roos, subotički biskup Ivan Péntzes, apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori Đuro Džu-

džar, kotorski biskup Ilija Janjić, srijemski biskup Đuro Gašparović, biskup Sapea (Albanija) Lucjan Augustin, pomoćni biskup đakovačko-osječki Đuro Hranić i generalni vikar Beogradske nadbiskupije Leopold Rohmes OFM.

Liturgijsko slavlje uzveličao je zbor temišvarske katedrale predvođen Walterom Kindlom. Nakon mise, kardinal Bozanić, kojemu je ovo bio prvi pohod Banatu, posadio je u dvorištu doma biskupije stablo prijateljstva, neposredno pored stabla koje je posadio mađarski primas, ostrogonsko-budimpeštanski kardinal Peter Erdő.

Zamjenik gradonačelnika Zrenjanina Goran Kaurić priredio je prijam za zagrebačkog kardinala Josipa Bozanića i zrenjaninskog biskupa Ladislava Nemeta 8. listopada u Plavom salonu Gradske kuće. Kaurić je istaknuo da je posjet kardinala Bozanića čast za Zrenjanin, posebno naglasivši da je multietničnost, multikulturalnost i multikonfesionalnost

bogatstvo grada. Kardinal Bozanić je rekao da je prvi put u Zrenjaninu, te da je, već na prvi pogled, ovo europski grad.

/Prema: www.listzrenjanin.com, priredio:

Marko Tucakov/

Dan zahvalnosti u Baču

Župljani župe sv. Pavla u Baču zahvalili su na svetoj misi 9. listopada za plodove zemlje. Misu je predslavio župnik Josip Štefković zajedno s fra Josipom Špeharom.

Prigodnu propovijed održao je župnik Štefković ukazujući osobito na to da smo dužni za sve Bogu zahvaliti i da među nama treba postojati međusobna komunikacija. U prinosu darova sudjelovali su uglavnom odrasli uz nekoliko djece, svi odjeveni u narodnu nošnju, prinoseći križ, uskrсну svijeću, Bibliju, zemlju, povrće, voće, cvijeće, hostije, vino i vodu. Čitanja pod misom čitali su mladi. Na kraju misnog slavlja župnik je zahvalio svima koji su se žrtvovali i obukli u svoje nošnje, čitačima, pjevačima i onima koji su se potrudili na bilo koji način oko pripreme za ovaj dan. Budući da je primijetio da je crkva punija nego obično, pozvao je sve one koji su posebno došli za taj dan i popunili klupe, neka dođu još po koji put kroz godinu kako bi nas bilo više.

Marija Vuković

Dan zahvalnosti u župi sv. Jakova u Plavni

Nedjelja zahvalnosti u Plavni proslavljena je 16. listopada svetom misom koju je predslavio domaći župnik vlč. Josip Štefković.

U crkvi, u kojoj je oslikavanje ušlo u završnu fazu, okupio se lijep broj župljana, s obzirom na to da su poljoprivredni radovi još u punom jeku. Na misi zahvalnici ove je godine trinaestero djece i dvoje odraslih vjernika bilo odjeveno u narodne nošnje, što je za ovaj dan pripremila koreografkinja „Matoša“ Evica Bartulov. Lijepo je bilo vidjeti narodno ruho šokačkih i bunjevačkih Hrvata, Slovaka i Mađara, a za ovu prigodu crkva je bila ukrašena jesenskim plodovima i cvijećem, odnosno plodovima zemlje. U svojoj je propovijedi vlč. Josip izrazio radost što je vidljiva spremnost svih nazočnih da zahvale Bogu za sve milosti, darove i jakost, bez čega u ovome životu ne bi mogli ništa postići.

Sveta je misa bila obogaćena pobožnim ministriranjem, a osobito je lijep dojam ostavio prinos simboličnih darova, koje su djeca donosila pred oltar na blagoslov: križ, svijeću, Bibliju, hostiju, kruh, vino, cvijeće, voće, povrće... Zbor HKUPD-a „Matoš“ i ovoga je puta svojim pjevanjem uljepšao svetu misu zahvalnicu te je učinio svečanijom i duhovno bogatijom.

Zvonimir Pelajić

Zahvala za plodove zemlje u Lemešu

U župi Rođenja BDM u Lemešu, 16. listopada slavljen je svečana sveta misa kao zahvala za plodove zemlje.

Svečanu svetu misu predvodio je mjesni župnik Antal Egedi u prisustvu mnogobrojnih vjernika, koji su donijeli plodove na oltar. Ovo je bila prigoda da se zahvali Bogu, na onomu što nam je zemlja dala. Hvala Bogu, imamo na trpezi dovoljno, a biti će i za druge.

Lucia Tošaki

Proslava u Loku

Crkveno proštenje u Loku, proslavljeno je na blagdan Anđela čuvara 2. listopada, kada je misno slavlje predslavio titelski župnik Franjo Lulić zajedno sa salezijancem Janezom Jelenom koji je i propovijedao.

U prigodnoj propovijedi, don Jelen je istaknuo kako bez molitve i žrtve ne možemo postići ni spasenje vlastito, a to nam pomaže u spašavanju duša naših bližnjih. Redovitom i ustrajnom molitvom svete krunice fatimski su pastiri spašavali duše prema Gospinoj preporuci. *Po riječima pape Pia XII., najveći grijeh današnjeg čovjeka jest da ne priznaje postojanje grijeha. Najveći propust današnjega čovjeka i obitelji jest zanemarivanje svakidašnje i zajedničke molitve,* rekao je propovjednik, dodajući da nas Isus potiče na povezanost s Bogom, on nas potiče na ustrajnu i revnu molitvu. Govoreći o krizi u svijetu na svim razinama, don Jelen je

twi će svijet izaći iz krize, u koju je upao zbog zanemarivanja molitve. Po molitvi ćemo doći do mira i sloge na zemlji, a i do nebeskih radosti na nebesima. Po uzoru na fatimske pastire prinosimo Bogu svakidašnje žrtve, povezane s molitvom svete krunice za obraćenje grešnika, za jedinstvo kršćana i za mir u svijetu, zaključio je don Jelen.

Poslije svete mise vjernici su se skupa zadržali u lijepom raspoloženju, u razgovoru, upoznavanju te čašćenju. Neka Bog blagoslovi ovu malu, ali revnu crkvenu zajednicu.

Janez Jelen

Početak vjeronaučne godine u Zemunu

Početak nove vjeronaučne godine svečano je proslavljen u Zemunu, svetom misom koju je 2. listopada u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije predslavio vlč. Jozo Duspara.

Skupina mladih, talentiranih ljudi ove župe, uzveličala je ovo euharistijsko slavlje izvođenjem poznatih duhovnih pjesama. Oni su poželjeli svom župniku Jozi na ovaj način kazati hvala za sve što je činio i što čini za njih. U svojoj homiliji, preč. Duspara istaknuo je da smo svi mi ljudi dobili od Boga na povjerenje vinograd koji samo mukotrpnim svakodnevnim radom možemo učiniti blagorodnim. *Najveći dar i najdragocjeniji plod našeg rada u tom vinogradu jesu djeca i mladež odgojena u duhu vjere i neraspadljivih vrijednosti,* naglasio je on. Svoju misao, preč. Jozo je zaokružio zaključkom da nam je Bog svima dao slobodu izbora ali time i veliku odgovornost hoćemo li se odlučiti za onaj pravi. Na samom kraju svečanog euharistijskog slavlja, župnik je blagoslovio svu djecu i mlade, zahvalio im na dosadašnjem trudu i angažiranju za dobrobit ove župne zajednice i poželio im sretnu i uspješnu školsku i vjeronaučnu godinu.

Danijela Lukinović

Zbor „Sveta Cecilija“ hodočastio u Đakovo

Zbor „Sveta Cecilija“ iz Zemuna krenuo je 16. rujna u ranim jutarnjim satima put Đakova. Na inicijativu mons. Joze Duspare, župnika župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u kojoj djeluje spomenuti zbor, i Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova, nastala je ideja o susretu povodom mjesečnog hodočasničkog dana posvećenog bl. Majci Mariji Tereziji Scherer, suutemeljiteljici ovoga reda.

Na putu do Đakova, hodočasnici iz Zemuna posjetili su župu sv. Stjepana Kralja, odnosno svetište Gospe od brze pomoći u Slavenskom Brodu. S poviješću crkve i hodočasničkim aktivnostima Zemunce je upoznao vlč. Ivan Lenić. Sljedeća postaja bila je franjevački samostan i crkva Presvetoga Trojstva u Slavenskom Brodu. Osim prekrasnih oltara, veliku pažnju vjernicima je privukla bogato opremljena knjižnica koja se nalazi u sklopu franjevačkog samostana. Župnik je potom hodočasnicima priredio iznenađenje isplaniravši da svi skupa posjete dom njegove sestre, gdje su srdačno dočekani. Sljedeća postaja bilo je konačno odredište, Đakovo. Hodočasnici su najprije posjetili đakovačku katedralu sv. Petra u neoromaničkom stilu, stolnu crkvu Đakovačko-osječke nadbiskupije. U njejoj impozantnoj unutrašnjosti hodočasnici su uživali u izlaganju mons. Duspare o povijesti ove katedrale i njejoj nepobitnoj vrijednosti. Nakon toga posjetili su biskupski dvor izgrađen u 18. stoljeću u kasnobaroknom stilu.

Nakon toga su krenuli put franjevačkog samostana Milosrdnih sestara sv. Križa, što je i bio krajnji cilj. Euharistijsko slavlje u prepunoj crkvi predslavio je mons. Jozo Duspara a svojim glasovima upotpunili su ga članovi zbora „Sveta Cecilija“. U propovijedi vlč. Jozo je analizirajući život bl. Majke Marije Terezije Scherer, istaknuo da je najveća prepreka u životu svakoga kršćanina ne uspjati prepoznati Krista, sumnjati u njegovu veličinu i njegovu blizinu. *Jako je važno, dodao je on, da tu vjeru koju su imali svi ljudi koji su proglašeni blaženima, pokušamo primijeniti u praksi suvremenog načina života.* Duhovna povezanost između domaćina, odnosno Milosrdnih sestara sv. Križa i Zemunaca, osjetila se od prvoga trenutka susreta tekao sve do trenutka rastanka, koji je prošao uz prigodni domjenak i pjesmu.

Danijela Lukinović

Rujan u Irigu u znaku početka školske i vjeronaučne godine

Priredbom u Domu kulture 1. rujna započela je nova školska godina kako za prvake tako i za sve ostale učenike. Ove godine u OŠ Irig, u školi u Šatrincima (područna) i Vrdniku, od 1. do 8. razreda imamo 68 učenika, a u srednjoj školi u Irigu 14 učenika, koji također pohađaju školski vjeronauk.

Na 23. nedjelju kroz godinu, 4. rujna, slavljene su svete mise s porukom teme kršćanske opomene: *ne izgubiti, nego steći brata. Zajednički čuvati blago! Jer ljubav je sadržaj zakona*. Svetkovinu Male Gospe proslavili smo u Irigu 8. rujna svetom misom za pokojne **Goluba i Maricu Radaković**. Na poziv predsjednika, župnik **Blaž Zmaić** je 10. rujna bio gost jubilarne 10. manifestacije „Patlidžanijada“ (paradajz) u njegovu rodnom selu Neradin, nadomak Iriga. U Irigu i Vrdniku 11. rujna slavili smo svetu misu za pokojne **Ivu i Karlu Pajić** s porukom: *nedjelja odgovara dostojanstvu čovjeka: da negujemo međuljudske odnose i naše odnose prema Bogu*. Od ovozemaljskoga života **Vjekoslave Veseli** (98) oprostili smo se 14. rujna. Kroz tri dana, tj. 15., 16. i 17. rujna, održana je manifestacija „19. Pudarski dani“ kojoj je nazočio i župnik, napose otvorenju i predstavljanju knjige „Istorija sporta u Irigu“ **Stevana Pištevića**, a u kojoj se na dva mjesta spominje i župnikovo ime kao donatora sporta u iriškoj općini. Na 25. nedjelju kroz godinu, 18. rujna, slavljene su redovite tri svete mise u Irigu i filijalama, a posebno je bilo lijepo u Dobrodolu jer je služena misa za našeg pokojnog ličioca crkve u Dobrodolu, **Lájosa Bíroa**, njegove roditelje **Istvána i Ilonu** te brata **Istvána**. U ponedjeljak 19. rujna, srijemski svećenici okupili su se na mjesečnoj duhovnoj obnovi u prostorijama Ordinarijata u Petrovaradinu zajedno sa srijemskim biskupom, **mons. Đurom Gašparovićem**. Duhovnu obnovu vodio je **dr. o. Károly Hármáth**, gvardijan franjevačkog samostana u Novom Sadu s temom „Križevi su upravo ugrađeni u našu osobu u naše tijelo“.

Župnik je 22. rujna uz novog pravoslavnog svećenika i paroha u Vrdniku, **Nebojšu Domkovića**, nazočio sprovedu vjernice pravoslavne vjere **Radojke Eranić** (81), čija kćer **Mira** radi u predškolskoj ustanovi a njen suprug **Milan** je nastavnik u OŠ Irig.

U Vrdniku je 25. rujna služena sveta misa za pokojnu **Radojku Eranić**, pravoslavne vjere, koju je za nju prikazala **Mandica Gubaš**. Uoči dana njezina ukopa, 26. rujna, rodbini pokojne **dr. Ljubice Ajdanić** (85), pravoslavne vjere, župnik je uputio izraze kršćanske sućuti jer nije mogao nazočiti njenom ukopu. Mjesec rujna završili smo župnikovom nazočnošću promociji nekoliko knjiga, izložbom slika i skulptura (duborez) **Lazara Živanovića**, Irižanina iz Sr. Kamenice.

f. f.

25. obljetnica Zrenjaninske biskupije

Blaženi Ivan Pavao II. prije 25 godina osnovao je samostalnu Zrenjaninsku biskupiju. Taj je jubilej proslavljen svetom misom na mađarskom jeziku, u zajedništvu s apostolskim nuncijem u R. Srbiji dr. Orlandom Antoninijem, beogradskim nadbiskupom i metropolitom Stanislavom Hočevarom, sombateljskim biskupom dr. Andrásom Veresom, velikovaradinskim generalnim vikarom msgr. Józsefom Fodorom, umirovljenim zrenjaninskim biskupom msgr. Lászlóm Huzsvárom, domaćim biskupom dr. Lászlóm Németom te kardinalom-primasom dr. Péterom Erdő, koji je s biskupima i oko tridesetak svećenika predslavio misno slavlje i propovijedao.

Rezidencijalni biskup dr. László Német pozdravio je subraću biskupe, svećenike i vjernike, koji su došli na srebrni jubilej, kao i osobe iz javnoga života. Ujedno je napomenuo da je utemeljio nagradu „Sv. Gerard“ kao priznanje onima koji djeluju na kulturnom, karitativnom, socijalnom, zdravstvenom i humanitarnom području, kao i dragovoljcima na području širenja vjere. Ovogodišnje nagrade podijelio je kardinal Péter Erdő, a nagrade su primile **časne sestre Naše Gospe, István Fodor** (Lukino selo), **József Gyólai** (Zrenjanin), **Hermine Ziwrtsch-Binder** (Vršac), **József Oros** st. (Kevevára), **József i Slavica Lebhaft** (Zrenjanin), **József Makán** (Mihajlovo), **József Zahány** (Majdan) i drugi nagrađeni iz inozemstva, koji su se osobito istaknuli u karitativnoj djelatnosti.

U prigodnoj propovijedi, kardinal Péter Erdő istaknuo je kako ljubav Božje providnosti dokazuje također osnivanje ove samostalne biskupije ali i dosadašnja njena povijest. *Shvatimo i primimo Božju ljubav, prihvatimo tu zadaću, na što nas obvezuje Božja velikodušnost. Predajmo radosno dalje svoju vjeru i kulturu budućim naraštajima, svjedočimo o svojoj ljubavi i spremnosti na pomoć svakom čovjeku! Učinimo sve za svoju župnu zajednicu, i na taj način za svoju biskupiju, biskup i svećenici svojom svetom službom i vođenjem krijepe sve nas da zajedno tvorimo crkvenu zajednicu, kojoj je glava sam Krist. Iz njegova života crpi snagu Crkva preko navješćivanja Božje riječi i preko svojih sakramenata. Njegova svijetlost i jakost neka nas sve prati u životu! Bog blagoslovio nadpastira, svećenike i čitavu vjerničku zajednicu Zrenjaninske biskupije! Sveti biskupe i mučeniče Gerarde, moli za nas, zaključio je nadbiskup Erdő.*

Na spomen značajnog jubileja kardinal je u biskupskom dvorištu posadio mladu jarebiku. Njemu će se pridružiti za dva tjedna novi hrast. Za vrijeme svete mise je pjevao zbor kantora, komorni zbor Emanuel, a čitanja i prošnje pročitali su pitomci muškog i ženskog internata. Tijekom svečanoga objeda, biskup László podijelio je kardinalu modernu sliku, a ostalim biskupima odličja sv. Gerarda.

Misno slavlje za vjernike hrvatskoga jezičnoga područja predslavio je 8. listopada zagrebački kardinal **Josip Bozanić** s banatskim svećenicima i vjericima-hodočasnica.

Janez Jelen

Mons. Eduard Španović odlikovan prelatom Njegove Svetosti

Sveti Otac Benedikt XVI. odlikovao je mons. Eduarda Španovića, začasnog kanonika, župnika i dekana u Srijemskoj Mitrovici i Generalnog vikara Srijemske biskupije, čašću Prelata Njegove Svetosti.

Ovo visoko odlikovanje dodjeljuje se svećenicima koji su se posebno istaknuli u službi Crkve te obavljaju odgovornu službu u Crkvi. Odlikovanje Prelatom Njegove Svetosti mons. Španoviću predao je mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup za vrijeme nedjeljne svete mise 25. rujna u katedrali u Srijemskoj Mitrovici, nakon što je vlč. Mario Paradžik, župni vikar dokument pročitao na latinskom i u hrvatskom prijevodu.

Uvodeći u misno slavlje biskup Gašparović je podsjetio da smo prije tri godine od Svetog Oca Benedikta XVI. primili veliki dar: ponovno uspostavljenu Srijemsku biskupiju sa svojim biskupom u okrilju Đakovačko-osječke crkvene pokrajine. Na kraju mise mons. Španović zahvalio je Svetom Ocu

na ovom visokom odlikovanju, biskupu Gašparoviću na povjerenim službama, podršci i dobroj suradnji, te pozvao okupljene župljane na molitvu i zajedništvu za dobro župe i Biskupije. Svečano i skladno pjevanje predvodio je katedralni zbor „Svete Cecilije“ pod ravnanjem s. Cecilije Tomkić.

Mons. Eduard Španović rođen je 22. 09. 1962. u Srijemskoj Mitrovici, gdje je završio osnovnu školu. Gimnaziju i bogoslovne studije završio je u Đakovu gdje je 1988. zaređen za svećenika. Službovao je kao kapelan u Osijeku i Donjem Miholjcu. Od 1990. do 1999. godine kao župnik je u Novom Slankamenu, a od 1999. župnik je u svojoj rodnoj župi u Srijemskoj Mitrovici. Godine 2004. imenovan je začasnim kanonikom kaptola tada Đakovačko-srijemske biskupije. Od 2005. godine dekan je Srijemskomitrovačkog dekanata. Ove godine imenovan je Generalnim vikarom Srijemske biskupije. /Biskupski ordinarijat Srijemske biskupije/

Imenovanja i promjene u Srijemskoj biskupiji

Vlč. Ivica Damjanović razriješen je 31. kolovoza 2011. službe župnika u Golubincima i službe župnog upravitelja župe Putinci i upućen u Rim na studij pastoralne teologije.

Vlč. Željko Tovilo, župnik u Rumi, imenovan je 1. rujna 2011. župnim upraviteljem u župama Svetog Jurja u Golubincima i Svetog Ivana Nepomuka u Putincima.

Vlč. Marko Lončar, župnik u Beočinu i župni upravitelj u Čereviću imenovan je 1. rujna 2011. vicekancelarom Srijemske biskupije.

Vlč. dr. Ivica Čatić, profesor, dobio je 20. rujna 2011. kanonsku misiju za direktora Radio Marije Srbije u Novom Sadu.

Preč. Eduard Španović, župnik i dekan u Srijemskoj Mitrovici, začasni kanonik i generalni vikar Srijemske biskupije, odlikovan je titulom premeta Njegove Svetosti pape Benedikta XVI.

Fra Željko Paurić premješten je 1. rujna 2011. iz župe sv. Antuna Padovanskog u Bjelovaru u samostan Svetog Ivana Krstitelja u Zemun i dodijeljena mu je isповједna jurisdikcija i kanonska misija kroz vrijeme boravka u Zemunu. /Zv./

Svetkovina Uzvišenja svetoga Križa u Petrovaradinu

Svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović proslavljen je 14. rujna crkveni god Uzvišenja svetog Križa u župi Petrovaradin. U koncelebraciji su bili svećenici Srijemske biskupije te svećenici iz Beogradske nadbiskupije i Subotičke biskupije.

Na početku slavlja nazočne je pozdravio domaćin slavlja župnik Stjepan Barišić te uputio riječi dobrodošlice biskupu, svećenicima i ostalim vjernicima. Prigodnu homiliju održao je biskup Gašparović koji je naglasio kako Isus ne želi čovjeka ostaviti u vlastitoj nesreći, ali je čovjek u svojoj sebičnosti i neposluhu prema Bogu preokrenuo red stvari, nametnuo im je drugi smisao i umjesto da sve stvoreno upotrebljava kako bi slavio i hvalio Boga, on to koristi za svoje sebične ciljeve. *Nastao je nered u samome čovjeku, nered u odnosu čovjeka s prirodom i prekinute su veze s Bogom. Zato Bog želi da čovjek svemu stvorenomu vrati osnovni smisao i osnovno usmjerenje. To Bog Otac čini po Bogu i Čovjeku Isusu Kristu koji je raspet na križ. A Isus je uzdignut na križ da spašava i da bolje vidi sve one koje spašava, da sve privuče k sebi, da unese red u čovjeka, rekao je propovjednik, zaključujući kako ljubav, razumijevanje i služenje, a ne osuđivanje i odbacivanje, čine život ljepšim i vrednijim. Do kraja biti sluga drugima; ako je potrebno, i poniziti se iznad svake mjere, samo da spasimo svoje životne suputnike. To je Krist ostvario u punini. I mi smo pozvani da „uzmemo svoj križ“, dio svoje odgovornosti. Razmišljajući danas o svetom križu molit ćemo za sve proganjene i osuđivane, molit ćemo za starce, bolesne i nemoćne, za one koje njihova oko-*

lica smatra teretom i smetnjom. Molit ćemo i za očeve i majke koji s radošću preuzimaju na svoja ramena teret svagdanjeg obiteljskog života. Sjetit ćemo se i onih koje pritišće križ raznih kleveta, ogovaranja i laži. Neka nam križ bude poticaj, nada i spasenje, zaključio je biskup Gašparović.

Na kraju mise župnik Barišić uputio je riječi zahvalnosti svima koji su pomogli u organizaciji i izvedbi ove proslave svetkovine Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu. Nakon blagoslova i završne pjesme ispred oltara, svećenici i vjernici su pristupili ljubljenu moći Kristova križa.

Tomislav Mađarević

Apostolski pohod pape Benedikta XVI. Njemačkoj

„Gdje je Bog, tu je budućnost“ – to je geslo odabrano za 21. putovanje pape Benedikta XVI. u Njemačku od 22. do

25. rujna.

Njemačka prijestolnica Berlin bila je prva postaja pohoda. Nakon svečanog dočeka u međunarodnoj zračnoj luci u prijepodnevnom satima uslijedilo je uobičajeno primanje kod njemačkog predsjednika Christiana Wulffa u berlinskome dvorcu „Bellevue“, potom susret sa saveznom kancelarkom Angelom Merkel u sjedištu Njemačke biskupske konferencije. U popodnevnom satima Sveti je otac posjetio njemački parlament, i tu održao jedan od najzapaženijih govora tijekom cijelog putovanja. Govorio je o izvoru prava u demokratskom društvu, pri čemu je podsjetio na važnost duhovne baštine Europe, u koju pripada i kršćanstvo. Papin govor u „Bundestagu“ bojkotirao je dio zastupnika lijevice. Bio je to prvi govor jednoga pape u njemačkom parlamentu. U zgradi parlamenta Papa se susreo s predstavnicima židovske zajednice u Njemačkoj. Misa s vjernicima na Olimpijskome stadionu u Berlinu bila je vrhunac prvoga dana pohoda Njemačkoj. U petak 23. rujna ujutro Papa se u Apostolskoj nuncijaturi u Berlinu susreo s predstavnicima muslimanske zajednice, a potom se zaputio prema Erfurtu, drugoj postaji svojega putovanja.

U petak prijepodne se Papa u Erfurtu susreo s predstavnicima Vijeća Njemačke evangeličke Crkve u glasovitom augustinskom samostanu u kojemu je stasao Martin Luther, tu je studirao teologiju, zaređen je za svećenika i postao redovnik. Na istome je mjestu, u samostanskoj crkvi, Papa nazočio ekumenskom slavlju. U svojem je govoru pred predstavnicima Evangeličke Crkve Benedikt XVI. podsjetio da je pitanje „kako pronaći milosrdnog Boga?“ bilo središnje pitanje kojim se bavio mladi Luther. Kako danas u svijest ljudi vratiti to pitanje, zajednička je briga svih kršćana u sekulariziranom svijetu, rekao je Papa. Popodne je pohodio okrug Eichsfeld, katoličku enklavu u pretežito evangeličkoj, danas u dobroj mjeri ateiziranoj Tiringiji, konkretno gradić Etzelbach, gdje je u tamošnjem marijanskom svetištu slavio marijansku večernju molitvu. Tijekom boravka u Erfurtu Papa se susreo s petero osoba koje su doživjele spolno zlostavljanje od strane svećenika i crkvenih djelatnika. Boravak u Tiringiji završio je u subotu prijepodne, svečanom misom s katoličkim vjernicima na Katedralnom trgu u Erfurtu.

Nizom susreta započeo je u subotu popodne Papin boravak u Freiburgu in Breigau. Nakon kratkog posjeta katedrali i susreta s predstavnicima gradskog poglavarstva, Sveti

Crkva u Hrvata / Crkva u svijetu

se Otac u frajburškom bogoslovnom sjemeništu susreo s bivšim njemačkim kancelarom Helmutom Kohlom, s predstavnicima pravoslavnih crkava u Njemačkoj, sa samim bogoslovima te naposljetku s članovima Vijeća središnjeg odbora njemačkih katolika. Subotnji je dan završio bdijenjem s mladima na frajburškom velesajmu. Posljednji dan boravka u Njemačkoj započeo je svečanom misom na travnjaku turističke zračne luke. Sveti je Otac ručao s njemačkim biskupima, a u popodnevnom satima susreo se sa sucima Njemačkog ustavnog suda, potom i s katolicima koji su zauzeti u Crkvi i u društvu, u frajburškoj koncertnoj dvorani. Svečanim ispraćajem u zračnoj luci završilo je putovanje, koje se po broju susreta i zbijenosti programa svrstava odmah iza pohoda Benedikta XVI. Svetoj Zemlji. /GK/

Priopćenje Komisije Iustitia et pax o Zakonu o trgovini

Komisija Iustitia et pax Hrvatske biskupske konferencije oglasila se priopćenjem u vezi prihvaćanja neprihvatljivih izmjena Zakona o trgovini u Hrvatskom saboru.

„Nakon izglasavanja izmjena Zakona o trgovini, kao Komisija koja se zalaže za pravdu i mir u društvu izražavamo svoje žaljenje i čuđenje. Žaljenje što se 2011. godine u Hrvatskom saboru još uvijek može donijeti tako jasno i nedvosmisleno pristran proturadnički zakon. I čuđenje što je bjelodano da se hrvatski političari ni oko čega ne mogu složiti osim oko borbe protiv hrvatskih radnica i radnika“, kaže se u priopćenju. /IKA/

„Biste li zapalili svijeću manje?“

Slovenska biskupska konferencija poduprla je na svome jesenskom zasjedanju akciju tamošnjega ministarstva okoliša naslovljenu „Biste li zapalili svijeću manje?“

Ministarstvo upozorava da Slovenci za svetkovinu Svih Svetih i Dušni dan zapale na grobljima oko 4500 tona svijeća, odnosno više svijeća nego što ta zemlja ima stanovnika. Time se stvara velika količina otpada, a s obzirom na to da su grobni lampioni načinjeni od plastike koja se zbog ostataka voska teže može reciklirati stvaraju se dodatni ekološki problemi. U mnogim mjestima zbog nemara ostaci plastike, stakla i metala od lampiona i grobnih ukrasa koji se kupuju u spomen na mrtve ostaju oko grobova na zemlji.

Podupirući akciju ministarstva okoliša, slovenski su biskupi stoga odlučili da se u sve župne urede pošalje plakat ili fotografija koja prati akciju i tumačeći razloge akcije potiče vjernike da zapale svijeću manje na groblju kako bi dali svoj prinos zaštiti okoliša, a novac koji su mislili dati za svijeće neka daju u dobrotvorne svrhe ili plate misu za pokojne. /IKA/

Vatikan ponovno upozorava na teško stanje u Africi

Trinaest milijuna ljudi svakoga se dana bori protiv smrti – istaknuto je na konferenciji u Tiskovnom uredu Svete Stolice 7. listopada.

I to između ostaloga i zbog toga što u međunarodnoj politici često prevladavaju posebni interesi i samoljublje pojedinih zemalja. Imamo voditi politiku koja uistinu ima na srcu opće dobro. Samo uz traženje općega dobra nema pobjednika ni pobijeđenih, krvnika ni žrtava, izrabljivača ni izgladnjelih – napomenuo je predsjednik Papinskoga vijeća Cor Unum, kardinal Robert Sarah, te istaknuo da će se nakon krize morati ulagati u odgoj, jer – kako je rekao – samo tamo gdje postoji škola, doista ima budućnosti. Stoga već sada upućujem apel: u svako selo jedna škola! To kažem kao Afrikanac, sjedinimo se u zauzimanju kako bismo Rogu Afrike pomogli da vlastitoj djeci pruži odgoj, obrazovanje, i kulturu – istaknuo je kardinal Sarah. /IKA/

Više od dva milijuna mladih Francuza školuju se u katoličkim školama

Katoličke škole u Francuskoj bilježe daljnji porast učenika.

U tekućoj školskoj godini primljeno je oko 12.000 učenika više nego prethodne godine, rekao glavni tajnik katoličkih obrazovnih ustanova u Francuskoj. U katoličkim školama u zemlji nastavu trenutačno pohađa oko dva milijuna mladih. Zbog nedostatnih kapaciteta škole su morale odbiti još više od 30.000 molbi za upis. Na proširenju kapaciteta nije se moglo raditi zbog provođenja aktualnih Vladinih mjera štednje. /IKA/

Francuzi daju veliku važnost obitelji

Francuzi daju veliku važnost obitelji, žele se vjenčati samo jednom u životu, ali gospodarske teškoće, zaposlenost žena i manje ulaganje u bračni odnos, obiteljski život čine sve težim.

Zbog toga od političara traže, posebno u vidiku predsjedničkih izbora 2012. godine, veće zauzimanje za obiteljske politike – proizišlo je iz istraživanja koje su Francuska biskupska konferencija i katolički dnevnik *La Croix* zatražili uoči skupa održanoga u Parizu pod naslovom „Obitelji i društvo: kakve odluke za budućnost“. Podaci iz istraživanja, provedenoga među 940 osoba starijih od 18 godina, pokazuju da 77% Francuza želi osnovati obitelj ostajući zauvijek s istom osobom. Taj postotak pak raste na 89% kod ispitanika u dobi između 25 i 34 godine. /IKA/

Susret predsjednika CCEE u Tirani

Predsjednici biskupskih konferencija Europe, punopravni članovi Vijeća europskih biskupskih konferencija, izabrali su 30. rujna u Tirani novo predsjedništvo CCEE-a za petogodište 2011.-2016.

Za predsjednika CCEE-a ponovno je izabran kardinal Peter Erdö, nadbiskup Ostrogon-Budimpešte, primas Mađarske i predsjednik Mađarske biskupske konferencije. Za potpredsjednike su izabrani kardinal Angelo Bagnasco, nadbiskup Geneve i predsjednik Talijanske biskupske konferen-

cije, te nadbiskup Jozef Michalik, nadbiskup Przemysla i predsjednik Poljske biskupske konferencije. Dva potpredsjednika zamijenit će dosadašnje, kardinala Jean-Pierre Ricarda, nadbiskupa Bordeauxa, i kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa. Plenarna skupština zahvalila je izabranima za njihovu spremnost i zaželjela im plodan rad u službi evangelizacije i u Crkvi u Europi. Istodobno, sudionici skupštine zahvalili su i članovima predsjedništva na odlasku za njihov dosadašnji rad za dobro Crkve i za zalaganje u promicanju bratskog zajedništva među biskupima Europe. CCEE okuplja 33 europske biskupske konferencije, a novo predsjedništvo preuzet će službu na kraju ovoga plenarnog zasjedanja. /IKA/

Glas Koncila/Michael Sokol

„Starost i budućnost Crkve“

U njemačkoj Evangeličkoj crkvi udio starijih osoba raste brže od prosječnog starenja stanovništva.

U godini 2040. evangelici stariji od 65 godina činit će 36 posto vjernika, priopćeno je iz crkvene uprave 5. listopada u Hannoveru. To je 14 posto više od predviđenog starenja društva u cjelini.

Evangelička crkva u skladu s tim predviđanjima želi drukčije organizirati svoj rad sa starijima. Valja ohrabrivati volontiranje, kako bi se ispravila slika o starosti i o starijima, rečeno je na konferenciji o temi: „Starost i budućnost Crkve“. Mnogi „seniori“ ne osjećaju se starima, nego sebe tek pred kraj osmog desetljeća života počinju svrstavati među starije osobe. Istodobno spremnost na volontiranje među osobama starijim od 65 godina vrlo je visoka. Porastom broja starijih članova Crkva bi ipak mogla dobiti na vitalnosti, uvjereni su crkveni vođe. Međutim, starije osobe svoje će sposobnosti darovati Crkve tek „ako njihova zauzetost bude poželjna i vrednovana“. /IKA/

IZDANJA

Temeljni tečaj ekumenske teologije

Knjiga uglednoga njemačkog teologa Lothera Liesa u izdanju „Kršćanske sadašnjosti“.

„Prvi kralj“

Roman Velimira Deželića, koju je objavila nakladna kuća „Verbum“.

„Temperament“

Autori Art i Laraine Bennett, objavio „Verbum“.

Upoznajmo Bibliju!

Najnovija knjiga dr. Ivana Dugandžića u izdanju „Glasa Koncila“.

28. listopada

Sveti Šimun apostol

(+ 1. stoljeće)

- Isusov apostol ● revnitelj ● svjedočio s Judom apostolom ● prorok ● pilom ubijeni apostol ●
- zaštitnik: drvara, šumskih radnika, zidara, kožara, tkača, bojadisača ●

Šimun nosi nadimak Zelot – aramejski Kananejac, hrvatski Revnitelj (Lk 6,15) – zato što je izvorno pripadao radikalnom političkom pokretu zelota, koji su pokušavali na silu protjerati Rimljane iz Izraela. Šimuna neki poistovjećuju sa zaručnikom na svadbi u Kani (Iv 2,1-11), ili s Natanaelom (Iv 21,2). Prema jednoj predaji Šimun je navijestao evanđelje među Židovima, radi čega mu je odrubljena glava, a druga predaja veli da je ubijen tako što je pilom raspolavljen. Također jedna legenda priča da su Šimun i Juda Tadej bili braća Jakova Mlađega i sinovi Alfeja i Marije Kleofine. Zlatna ili Legenda Aurea zna da je Šimun zajedno s Judom Tadejom propovijedao u Siriji i Mezopotamiji, u Perziji. Tamo su dvojica apostola vojnom zapovjedniku babilonskoga kralja prorekli pobjedu koja se već naredni dan i ostvarila. Zato su ih predveli kralju Kserksu, koga su dvojica apostola krstili zajedno

s njegovim dvoranima i tisućama ljudi u zemlji. Kad su ih pokušali nagovoriti da unište neprijateljske snage, odgovorili su da njihovo poslanje nije ubijanje, već oživljavanje. Učinili su mnoga čudesna

znamenja, čime su dokazali ništavost magije, čime je dokazano i da su njihovi bogovi lažni. Zato su poganski svećenici pokrenuli ustanak u zemlji, te su oba apostola bila ubijena. Jedna druga legenda kaže da je Juda Tadej ubijen toljagom, a Šimun da je rezan pilom, dok nije podlegao mučenju. Na to se digla snažna oluja, koja je pobila poganske svećenike i vračeve. Onda je kralj naredio da se tijela mučenika pronađu i dolično pokopaju. Nad njihovim grobom je podignuta velika crkva. Jedna druga predaja govori da je Šimun propovijedao na Crnom Moru u Gruziji, gdje je bio mučen do smrti. Tamo je sahranjen u jednoj crkvi, na čijem je mjestu kasnije podignut samostan. Njegove se svete moći čuvaju u Rimu, Kölnu i na još nekim mjestima. Umjetnici ga prikazuju s pilom, toljagom ili sjekirom u ruci. Zaštitnik je drvara, šumskih radnika, zidara, kožara, tkača i bojadisača.

28. listopada

Juda Tadej apostol

(+ oko 44.)

- Isusov apostol ● neki misle da on nije napisao poslanicu svetoga Jude ● slikar koji nije mogao dovršiti sliku ●
- propovijedao u Armeniji ● zaštitnik u najtežim nevoljama ● pomaže beznadnima ●

Judino ime znači Bogu hvala. Juda Tadej je bio sin nekog Jakova (Lk 6,16) i jedan od Isusovih učenika. Među apostolima je bio i Juda Iškariotski, koji je izdao Isusa. Juda se, u Novom zavjetu, ali bez nadimka Tadej spominje samo jedanput (Iv 14,22) kad je Isusu postavio pitanje zašto svoj oprostajni govor upućuje samo učenicima, a ne i cijelom svijetu. Predaja spominje Judu Tadeja najčešće zajedno sa Šimunom Revniteljem. Judi se pripisuje Poslanica svetoga Jude apostola, što neki bibličari dovode u pitanje. Poznato djelo *Legenda Aurea* (*Zlatna legenda*) spominje kako je apostol Toma poslije Isusovog uzašašća odveo Judu jednome čudesno ozdravljenom kralju u Edesu. Taj kralj je kod njega na-

ručio Isusovu sliku u zahvalu što je čudesno ozdravio. Iznenada je slikara obasjalo jako blještavo svjetlo, pa nije mogao nastaviti slikanje. Sam Bog je dovršio sliku. Aramejska predaja drži da je Juda Tadej zajedno sa svetim Bartolomejem bio vjerovjesnik u Armeniji, gdje je nakon svetoga Bartolomeja i on pretrpio mučeništvo za Isusa Krista. Juda Tadej je istom u 18. stoljeću ponovo „otkriven“. Od tada se počeo častiti kao pomoćnik u zdvojnim, teškim i očajnim situacijama i u velikim potrebama. Njegove se moći čuvaju u bazilici svetoga Petra u Rimu. Umjetnici ga prikazuju s knjigom, toljagom ili helebardom u ruci.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Spasonosna tužba liječnicima koji nam mogu i hoće pomoći

Piše: o. Ante Stantić, OCD

O. Gerard je u svojoj nastupnoj propovijedi u Somboru 21. kolovoza 1904. izjavio da je na raspolaganju svim dušama u njihovim duhovnim potrebama. Osobito mu je bilo na srcu da duše žive u Božjoj milosti te da stoga često pristupaju sakramentu sv. ispovijedi.

Poslije nekoliko mjeseci boravka u Somboru, 30. travnja 1905. godine, jamačno poslije prvih iskustava svoga pastoralnog djelovanja, osjetio je potrebu posvetiti cijelu jednu propovijed spasonosnom sakramentu Božjega milosrđa koji milosno povezuje duše s Bogom. Toj je propovijedi stavio naslov „Spasonosna tužba onim liječnicima (likarima), koji nam sigurno mogu i hoće pomoći“.¹

Napomenuo je da prije ispovijedi treba ispitati svoju savjest u svjetlu deset Božjih zapovijedi, pet crkvenih i sedam glavnih grijeha te se poslije ispita savjesti pokajati, tako da se ne zaboravi u ispovijedi ni jedan teški grijeh ispovijediti.

Kako sv. ispovijed ne bi bila neka formalnost, necjelovita, sluga Božji naglašava da pokajanje treba biti prožeto željom liječenja ozbiljne bolesti duše, „smrtnoga grijeha“. Ako ne bi bilo tako, „Bilo bi smiješno kao kada bi se bolesnik koji trpi strašne boli potužio da ga boli glava. Takav (grešnik) bolesnik bolje da ne ide doktoru. Istiniti bolesnik će odgovoriti: želim srcem i dušom ozdraviti“.²

Pošto je nabrojio sve što je potrebno za valjanu svetu ispovijed, nastoji odgovoriti na razne razloge zbog kojih kršćani zanemaruju poći „likaru duše“ kako bi „ozdravili od grijeha“. Kao prvi razlog zanemarivanja svete ispovijedi može biti sram ili strah. Na tu poteškoću Gerard odgovara: „Nema se zašto stidjeti jer Onaj, jamačno dragi Bog, pred kojim se treba stidjeti, vidi vaše grijeha. Ako se baš hoćete stidjeti, trebate se stidjeti zato što se ne žurite da se što prije riješite grdobe grijeha“. Dodaje: „Ja osobno svakome pa i najvećem lupežu kažem: tužan si, moj nesretni brate. Hodi, potuži mi se. Ako si sto gazda ubio, ako si moga brata ili oca ubio, prosjaka otjerao, dođi ispovjedi se i ja te neću izdati. Ako netko vidi da sam te ispovjedio, uvijek moram reći ne znam. Ako bi moj otac u prošnjakom ruhu gladan izdisao svoju dušu, samo da mu kažem tko je ukrao njegovo siromaštvo, ja uvijek moram reći ne znam iako znam jer u ispovjedaonici nisam čovjek neko namjesnik Boga“.³

Navodi također isprike kojima se neki služe kad zanemaruju svetu uskrсну ispovijed. Tako se neki ispričavaju „običajem“ po kojem obično obavljaju ispovijed za Uskrs u nekom svetištu. Gerard odgovara da je to

dobro, ali ako se radi o uskrсноj ispovijedi, treba je obaviti prije Spasova! Neki se opet ispričavaju da se običavaju ispovijedati za Uskrs, ali kako je jedanput propustio uskrсну ispovijed, „mrsko mu se nakaniti“, poći na svetu ispovijed. Ako je pak netko odlučio da se više neće ispovijedati, Gerard tvrdi da ta odluka ne vrijedi „jer vrijedi samo spasonosno obećanje“. Onoga pak tko se ne može ponovno „nakaniti“ jer mu je sramota, jer se boji poći na svetu ispovijed, Gerard ga hrabri: „Ja te molim hodi na sv. ispovijed pa ćeš se radovati“.

Najzad, u istoj propovijedi, sluga Božji preporuča čestu svetu ispovijed, ne samo radi vlastite duše nego i zbog eklezijalnog značenja svete ispovijedi. „Mi smo svi djeca nebeskoga Oca koji imamo poslanje biti kvasac, koji oživljava sve duše koje nas vide. Ako pak nećemo takav kvasac, bit ćemo kuga, kolera, za duhovni život drugih po našem lošem primjeru. Otrovat ćemo sav svijet i neumrle duše unesrećiti“.⁴ Kako je ovu propovijed održao nešto prije početka mjeseca svibnja, iste godine, zaključuje svoju propovijed poticajima na čestu svetu ispovijed: „Evo sveti i slavni mjesec svibanj B. Djevice Marije. Dogodi se da i u mjesecu svibnju mraz malo štete načini na usjevima. Zato je potrebna rosa i kiša. Tako i oni koji su se ispovjedili dobro čine ako se opet ispovjede. Inače će se osušiti. Isto tako jao puku ako se polje osuši a još veći jao ako se život duše osuši... Ne dopusti, Majko Marijo, već pomoz da svi koji smo ovdje, ovoga mjeseca, ostavimo put grijeha te pođemo putem kreposti, da naša srca budu puna mirisa kreposti. Da se taj miris širi po cijelome svijetu. Da se korijen ovoga cvijeca krjeposti usadi u svako srce“.⁵ Da se to dogodi, česta sveta ispovijed zahtijeva suradnju s milošću sakramenta jer: „Nije dosta dušu po ispovijedi očistiti nego se treba na borbu odlučiti...“. Dakle, surađivati sa snagama primljene milosti po sakramentu ispovijedi.

Svi svjedoci jednodušno tvrde kako je o. Gerard neprestano provjeravao ima li nekoga u crkvi i ako bi nekoga u crkvi našao, znao bi mu pristupiti i upitati ga ne želi li se možda ispovjediti? Tako je postupao i u Somboru i u Subotici. „Čekao je duše...“, kako je odgovarao kad bi ga susreli u crkvi i upitali što radi.

¹ 007392, Propovijed 30. travnja 1905.

² Ondje, 007392.

³ Ondje, 007394.

⁴ Ondje, 007405.

⁵ Ondje, 007395.

Marija Bistrica

Gospa u bunjevačkom ruvu dočekala nas u Mariji Bistrici. U crnoj svili zlatom vezenoj. Ko nana s Ditetom na rukama dicu svoju. Bili smo ko kod kuće.

***

Noć je... Mi doli svića nam u rukama tišina u nama oko nas mrak a gori zvizde. Penjemo se sa svićom u rukama s tišinom u nama s mrakom oko nas do Kalvarije osvitljene gori do zvizda...

***

I ispratala nas Gospa u bunjevačkom ruvu. Na licu nam suze dok smo izlazili nataraške. A njezino je bilo tako milo...

s. Blaženka Rudić

*Marija Bistrica,
27. 09. 2003.*

23. 10. 2011.

30. nedjelja kroz godinu

Izl 22,20-26;
1 Sol 1,5c-10;
Mt 22,34-40

Farizeji su proučavali Zakon kako bi ga razumjeli i tumačili. Neki od njih su i razumjeli Isusovu poruku, te je on jednome od njih rekao da nije daleko od kraljevstva Božjeg (Mk 12,34). Jedan drugi farizej, Pavao iz Tarza, postao je apostol pogana. No, toliki od njih su odbijali mladog Učitelja iz Nazareta, te su ga konačno dali razapeti na križ. Za tumačenje Zakona farizeji su izradili detaljne popise mogućih prijestupa te je Zakon postao poput nesnosnog i teškog jarma. Zato oni nisu mogli razumjeti Isusa koji je, po njihovu poimanju, obeščastio subotu liječeći bolesne. Na to je Isus ustvrdio kako je subota radi čovjeka, a ne obrnuto (usp. Mt 12,8; Mk 2,27). Isus nadilazi vrlo komplicirani repertoar propisa, te ga sažima u ljubav prema Bogu i bližnjemu. To je prva zapovijed, a od nje ovise sve ostale. Pred ovom tvrdnjom ne možemo drugo nego preispitati vlastite živote, vidjeti se u svjetlo te jedine zapovijedi, te se iznova čvrsto odlučiti živjeti i umirati za ljubav.

6. 11. 2011.

32. nedjelja kroz godinu

Mudr 6,12-16;
1 Sol 4,13-18;
Mt 25,1-13

U Isusovo vrijeme zaručnica je u roditeljskoj kući čekala dolazak zaručnika. Poslije zalaska sunca, zaručnik je sa svadbenom povorkom dolazio da je odvede svojoj kući. Nekoliko djeveruša pratilo je zaručnicu. Različiti su razlozi koji su mogli uzrokovati kašnjenje zaručnika kao, na primjer, dugački dogovori sa zaručničanim roditeljima o darovima i mirazu. Produljenje pregovora bio je dobar znak, ali nije isto kada se radi o zaručnicama iz današnjeg evanđelja. Ovdje se ustvari radi o Kristovu ponovnom dolasku, a sve je sažeto u posljednjim riječima: *Bdijte dakle jer ne znate dana ni časa*, tj.: *Budite spremi za Kristov dolazak*. Tako bi prisposoba o djevicama mogla početi i ovako: *S kraljevstvom nebeskim će se dogoditi kao s deset djeвица koje su izišle ususret zaručniku, ponijevši svoje svjetiljke*.

Za Isusa je mudar onaj koji bdije, tj. u svom srcu uvijek misli na dan Gospodinova povratka i na čas vlastite smrti. Za Isusa je mudar onaj koji svaki dan živi u prijateljstvu s Bogom, u milosti, onaj tko, nakon što je zbog slabosti pao, odmah ustaje. Bdijmo dakle, jer nitko osim samog Gospodina, ne zna ni dana ni časa.

30. 10. 2011.

31. nedjelja kroz godinu

Mal 1,14b-2,2b. 8-10;
1 Sol 2,7b-9. 13;
Mt 23,1-12

Što znači biti kršćanin? Ići na misu, krstiti djecu, pričestiti se za Uskrs, poštovati zapovijedi... U današnjem evanđelju Isus razotkriva laž farizejske religioznosti služeći se primjerom starozavjetnih svećenika: *Činite dakle i obdržavajte sve što vam kažu, ali se nemojte ravnati po njihovim djelima jer govore, a ne čine*. Ovo nas potiče da razmišljamo o svima koji odgajaju, osobito roditeljima: nije dovoljno samo govoriti ili poučavati, treba dati dobar primjer. Koliko puta pijani otac, zapuštena majka ili neobučeni odgojitelji djecu navode na laži?

O ispraznom kršćanskom vladanju progovara nam sv. Pavao u poslanici Solunjanima. Po svom pozivu sv. Pavao je spoznao kako biti kršćaninom znači živjeti kao Kristov poslanik. Biti kršćaninom ne znači slijepo obdržavati određene propise, nego Krista darovati drugima, po čestitu životu, jer po molitvi, trpljenju i dobrim djelima mi kršćani postajemo živom snagom Kristova evanđelja. To je Isusov nauk! Pozvani smo tako živjeti svi mi koji se dičimo njegovim imenom.

13. 11. 2011.

33. nedjelja kroz godinu

Izr 31,10-13. 19-20. 30-31;
1 Sol 5,1-6;
Mt 25,14-30

Prisposoba o talentima govori o Isusovu dolasku na posljednji sud. Kad se vrati, tražiti će da položimo račun kako smo utrošili svoje vrijeme, kako smo iskoristili svoj život i talente koje nam je povjerio. Nagrada za dobru uporabu bit će sudjelovanje na Gospodinovoj radosti, na vječnoj gozbi.

Prisposoba sadrži jedan temeljni nauk: Bog neće mjeriti niti brojati naše rezultate, naša ostvarenja. Neće nas pitati jesmo li učinili podvige kojima se divio svijet, jer to ne ovisi o nama, nego je djelomice ovisno o talentima koje smo primili. Ono što se uzima u obzir jesu vjernost, ustrajnost i ljubav kojima smo pristupali svojim obvezama, pa iako su skroz obične ili čak i ponižavajuće. Treći sluga, *zli i lijeni*, ima krivu sliku o gospodarstvu, o Bogu. Najgore je što ga ne ljubi. Strah od gospodara ga je paralizirao te je djelovao nespretno, bez da preuzme ikakav rizik. Zato je zakopao svoj talent.

Bog od nas očekuje radostan odgovor, zauzetost koja se rađa iz ljubavi i iz naše spremnosti da preuzmemo rizike i suočimo se s poteškoćama. Talenti mogu značiti prirodne sposobnosti, darove i karizme primljene od Duha Svetoga, ali i Evanđelje, Objavu, te spasenje koje je Krist prenio na svoju Crkvu. Svi mi vjernici dužni smo prenositi te darove, riječima i djelima.

Hrvati iz Bačke hodočastili u Mariju Bisticu

Piše: *Katarina Čeliković*

Na tradicionalno hodočašće bačkih Hrvata u Mariju Bisticu, zadnje nedjelje rujna, ove se godine uputilo oko tristo hodočasnika predvođenih petoricom svećenika. Hodočašće Gospi Bistričkoj bilo je na korist svima koji su iskreno tražili pomoć, ispovjedili se, odlučili svoj život poravnati prema uzoru koji daje Majka Isusova i pričestiti se kruhom života.

Za reportažu o hodočašću u Mariju Bisticu bilo bi najkorisnije objaviti dojmove hodočasnika. Oni svjedoče koliko je ovo hodočašće Majci Božjoj Bistričkoj bilo važno, koliko je obnovilo sve koji su se utjecali Gospi u marijanskom nacionalnom svetištu. Stoga u ovoj reportaži, iskustva i svjedočanstva, „iz prve ruke“, govore više od novinarskog izvješća.

Hodočasnici iz Subotice, Tavankuta, Male Bosne, Žednika, Đurđina, Bajmoka, Sombora, Bačkog Monoštora, Sonte i Vajske krenulo je u pet autobusa u ranim jutarnjim satima u subotu 24. rujna ka Mariji Bistici. Po nekadašnjem običaju, jedna se grupa hodočasnika zaustavila i kod Gospe u Aljmašu.

Stigavši u Mariju Bisticu, u svečanom ulasku u crkvu hodočasnike je u 17,30 sati dočekaio upravitelj i župnik svetišta **Zlatko Koren**, a na oltaru Gospa u bunjevačkom „ruvu“. Uz pjesmu, hodočasnici su u procesiji obišli crkvu, a potom i oko oltara uz pogled prema Gospi. Mnoge su molitve krenule iz usta i srca onih koji su došli Majci Božjoj Bistričkoj. Ove je go-

dine mnoge hodočasnike duboko dirnula kušnja u kojoj se našla naša biskupija, za koju su došli moliti. To se doista vidjelo na licima ljudi, na njihovoj želji da Gospa kaže što nam je činiti. A ona se nije oglašila.

Ispovijed lijeći dušu

Redovi hodočasnika, od najmlađih do najstarijih bili su pred ispovjedaonicama... U očekivanju ispovijedi, na licima briga, tuga, nada, a na izlasku osmijeh, povjerenje i vjera da će Bog sve riješiti. Slika koju ćemo pamtiti.

Duhovno obnovljeni hodočasnici su u 21 sat mogli dostojno sudjelovati u svetoj misi koju je predvodio tavankutski župnik **preč. Franjo Ivanković**, a s njim su suslavili **mons. Andrija Anišić**, vlč. **Lazar Novaković**, vlč. **Goran Vilov**, vlč. **Tibor Szöllösy** a pridružio im se i karmelitanin **Zlatko Pletikosić**. U

nadahnutoj propovijedi mons. Anišić je potaknuo sve iskrene štovatelje Majke Božje Bistričke da sve svoje nevolje, probleme i tuge predaju njoj u srce, a ona će nas zagovarati kod svoga Sina i utješiti svakoga tko joj se utječe. Podsjetio je da se Subotička biskupija suočava s ozbiljnim kušnjama iz kojih možemo izaći jači samo ako počnemo s obraćenjem i to ponajprije vlastitim. On je potaknuo sve hodočasnike da mole za svoga biskupa i sve nas jer nam je proći kroz ovu kušnju uz veliku nadu da ćemo svi postati bolji ljudi, napose ako slušamo Gospu koja nam i danas govori: „Učinite sve što vam kaže moj sin!“

Križni put uz svjetlost svijeća

U pobožnoj procesiji krenuli su hodočasnici nakon mise na Kalvariju gdje su uz svijeće molili Križni put koji je animirao preč. Franjo Ivanković, a vjernici iz različitih župa Subotičke biskupije čitali su prigodne tekstove za postaje Križnoga puta. Na 12. postaji katedralni

kapelan vlč. Tibor je ohrabrio sve vjernike da poput Marije idu uvijek samo naprijed bez obzira na sve teškoće i prepreke na putu. Vjernici iz Bačke su u hladnoj noći svoje oči usmjerili prema Mariji koja prati Isusa na putu prema Golgoti. Pobožno, uz molitvu i pjesmu ovaj Križni put ostavio je duboki trag u srcima Marijinih štovatelja.

Sveta misa i Zbogom, zbogom Marijo

U ranim jutarnjim satima i u nedjelju su mnogi krenuli na privatnu pobožnost na Kalvariju, a u 9 sati je bila svečana sveta misa koju je predvodio monoštorski župnik vlč. Goran Vilov. Govoreći o potrebi njegovanja što više kreposti u obitelji, napose poniznosti, vlč. Goran je rekao kako je to temelj komunikacije u čemu nam je uzor Sveta Obitelj.

Istoga dana bio je i susret bračnih parova koji su obilježili 35. obljetnicu Hrvatske zajednice bračnih susreta. Među njima je bila i zajednica iz Subotičke biskupije, predvođena preč. Franjom Ivankovićem.

U ime svih hodočasnika mons. Anišić je zahvalio bistričkom župniku na gostoprimstvu koji uvijek rado prima bačke Hrvate. Na mnogim se licima vidjela radost nakon duhovno plodnih dana u Bistrici, ali i tuga zbog rastanka s Gospom kojoj su srcem pjevali bački Hrvati: Zbogom, zbogom Marijo! Dodajmo na kraju da su mnogi rekli – Doviđenja do iduće godine!

Posjet Ludbregu i Kutjevu

Na povratku u Bačku hodočasnici su posjetili svetište Krvi Kristove u Ludbregu. Ovdje je mons. Anišić ukratko hodočasticima ispričao povijest svetišta, te su svi izmolili Litanije Krvi Kristove. Mnogi su se i ovdje pomolili u prekrasnom prostoru s postajama Križnoga puta.

Dio hodočasnika je na povratku obišao i crkvu u Kutjevu gdje ih je dočekaio bivši đurđinski župnik **Marijan Đukić**. On je s radošću pokazao i crkvu u Kuli koju završavaju prognanici iz Hrtkovaca.

Putnici su u svojim autobusima svjedočili koliko im je ovaj put značio za daljnji život, a zajedništvo svećenika svima ulijeva nadu u bolje sutra.

Dojmovi hodočasnika

Susret s njom, našom Majkom ljubljenom je pun ljubavi, dobrote, milosti. Osićali smo se sigurni, kao da smo došli svojoj kući. Ja hodočastim u Bisticu već oko dvadeset godina, možda s kojim prekidom, ali ova je godina bila drukčija jer sam vodila grupu od 51 hodočasnika, bez župnika. Imala sam veliku odgovornost pa sam bila presretna što je sve lipo prošlo. Svi smo došli puni vire, ljubavi i nade.

Marija Paštrović iz Sombora

Kao i nekoliko godina unazad, i ove godine sam hodočastio u Mariju Bisticu. Meni kao velikom štovatelju Djevice Marije je bilo osobito drago opet doći u njezin zagrljaj. Čekala me je. Opet je bila tu, sa mnom. Vidjevši njezin kip moje se srce ispunilo toplinom, radošću. Zahvalio sam Majci za uslišane milosti, molio njezin zagovor na putu u svećeništvo, za svoju obitelj, za sve koji su se preporučili u moje molitve. Svakako, obećao sam joj ponovno doći!

Daniel Katačić, bogoslov iz Bačkog Brega

Dok moja noga koraca, idem Gospi, molim ju da me čuva, da me ne zaboravi. Molim za sve svećenike i vjernike. Ove sam godine došla 28. put u Bisticu. Znam vrata u crkvi koja su uvijek otključana u 4 sata ujutro i idem se moliti. Ovoga puta nije bilo tako pa sam slušala misu u 6 ujutro i išla sam na Kalvariju.

Hodočasnica Manda iz Subotice, 73 godine

U Bistrici sam bila bila treći put, a pamtit ću Križni put po noći. Gospi se utječem svaki dan pa sam joj i na Bistrici puno toga rekla, tražila pomoć od nje, da se brine za nas. Bilo je više svećenika i zato je bilo jako svečano.

Đula Marjanović iz Bačkog Monoštora

Po ko zna koji put nam Marija pokazuje odakle dolazimo i kamo idemo. Imam sliku majke Božje Bističke za koju jedan svećenik kaže da je jedna od najstarijih slika iz Marije Bistricke. Sliku sam dobila od moje bake, a donio ju je njen otac kada je hodočastio u Mariju Bisticu. Jesu li i naši stari dolazili u svetište da bi osjetili snagu novog početka u daru oprostjenja po sakramentu svete ispovijedi? Ovdje se lakše prepoznaju i priznaju grijesi. Ovdje lakše vidimo da nas na

putu obraćenja nose bližnji. Ovdje i sami učimo opraštati na Križnom putu na prekrasnom brdašcu uz svjetlo svijeća. Jesu li naši stari ovdje dublje osjetili da živimo od Božjeg opraštanja? Jesu li i oni ovdje jače osjetili blizinu Crkve bez koje ne možemo? Neki su uspjeli prenijeti na nas da nas Marija čeka željna pokazati nam nebeski sjaj.

Ana Budinčević, Subotica

Nisam ni krenula na hodočašće, a Gospa mi je uslišala dvije molbe, prva molba je da i ove godine idem na hodočašće u Mariju Bisticu, a druga da diplomiram. Tako je i bilo, diplomirala sam dva dana pred sam odlazak u Mariju Bisticu. Tako je moj dolazak Majci Božjoj Bistričkoj bio ujedno zahvala za sve molitve što mi je uslišala. Gospa nas je kao i uvijek dočekala radosno, raširenih ruku, s Isusom. Da, čekali su nas, Gospa i Isus, a mi smo jedva dočekali da ih vidimo, pa i da zaplačemo od radosti, jer su neki od nas *prvi put došli* a neki su *opet došli*. Ja sam stvarno došla Majci zahvaliti, a ujedno sam okrijepila svoj duh, preporučila se u molitve i uputila pozdrave Gospi – od svakog po nešto. S radošću čekam sljedeći dolazak u Mariju Bisticu, jer je uistinu posebno! Bogu hvala!

Anica Periškić, Bački Monoštor

Iz mnogih krajeva hrlimo k tebi, nosi nas velike ljubavi žar...

Hvala ti, Majko Bistrička, što si nas dočekala raširenih ruku. U ranim jutarnjim satima, 24. rujna, mi župljani Uzvišenja Presvetoga Križa iz Sombora, sa župljanima iz Sonte i Vajske krenuli smo put Marije Bistrice. Hodočašće je predvodila Marija Paštrović, pročelnica liturgijskog odjela. Žao nam je što naš župnik dr. Marinko Stantić nije mogao dobiti zamjenu i nije išao s nama. Na putu su nam se pridružili i hodočasnici iz Subotice i Monoštora. U Zagrebu smo napravili pauzu te obišli katedralu i grob Alojzija Stepinca. U Mariji Bistrici bili smo srdačno dočekani. U procesiji smo ušli u crkvu, s pjesmom „Čuj nas Majko, nado naša“. Prepuna crkva je pjevala s nama. Prizor je bio veličanstven. Prije večernje mise bila je ispovijed, a u devet sati misno slavlje koje je predvodio vlč. Andrija Anišić. Poslije mise mladi su predvodili križni put. Križni put koji treba doživjeti! U tišini ponizno, sa svijećama u ruci, a nadom u srcu. Svaka pročitana riječ urezala nam se u srce. Bila je to noć u kojoj su se bol i poniženje Isusa pretvarali u nesebičnu ljubav samo za nas. Taj osjećaj i uzbuđenje nisam mogla kriti, i ne stidim se, suze su tekle same!

S prvim zracima sunca, nekoliko nas iz naše župe, ponovno je krenulo na križni put. Tišina. Gradić je još spavao. Prva misao, kod prve postaje bila mi je: Bože, nisam znala da me toliko ljubiš, kad mi dade tolike milosti!

Sutradan je misu za hodočasnike iz Bačke ali i župljane, predvodio vlč. Goran Vilov. Nadahnuta propovijed nije nikoga mogla ostaviti ravnodušnim. Svi, okupljeni za Isusovim stolom, radosni u srcu i duši, pjevali smo pjesme našoj Majci iz sveg grla. Ja vjerujem da nas je čula, jer svi smo došli ranjivi,

da prostremo pred nju sve naše brige, probleme samo s jednom molbom: da nas usliši. A ona to hoće, jer svoju djecu nikad ne napušta. Molili smo za sve one koji nisu bili s nama, napuštene, bolesne, stare i nemoćne, za obitelji koje razara nesloga...

Marijo Majko Bistrička, hvala ti što si nas primila u svoje okrilje, hvala ti što si bila s nama u povratku, hvala ti za sve radosti i milosti koje smo doživjeli. Molimo te za zagovor kod Sina, da nam da snage da ostanemo črsti u vjeri, i ljubav koju si nam ti dala da podijelimo sa svojom braćom.

Hodočasničko izvješće sam počela riječima pjesme, tako želim i završiti: „Čuvaj nam kuću, obitelji naše, ne daj da zloča uđe u njih“.

Marica Mikrut, Sombor

Otkad sam bio biskupov tajnik ne volim putovati, jer smo tada puno putovali. Možda zato nisam dugo hodočastio u Mariju Bisticu. Ove sam godine odlučio ići – teško sam duhovno i duševno patio, sve sam predao Gospi i Isusu. Razumio sam da moramo poći od sebe – ja se danas moram mijenjati!

To je moja odluka i velika želja! Tražio sam priliku da dođem bliže Gospi. Imao sam veliku želju isplakati se – plakalo mi je srce. Na kraju suze radosnice. Kad sam rekao Gospi – ona kao da se nasmiješila, čuo sam poruku: Sve što kaže Isus – učini! Isus ima odgovor i rješenje. Odlazim ohrabren i pun nade! Marijin zagovor mi je pomogao da i vama prenesem da ne treba samo istresti probleme, nego primiti od nje sreću.

Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka u Subotici

Budućnost i nada Crkve

Razgovarao: Dragan Muharem

„Tvoje usne moje rekoše ime“, otprilike tako započinje povijest jednoga poziva, uzbudljiva avantura odaziva, trajni dijalog između Boga i odabranika njegova Srca. Taj ohrabrujući poziv „slijedi me“ čula su i sedmorica naših bogoslova, koji se u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu pripremaju za duhovno poslanje. Kroz višegodišnju duhovnu i intelektualnu formaciju pripremaju se za svećeništvo, za predano služenje Bogu i povjerenom narodu. Oni su svjedoci životnosti Crkve, jamac budućnosti naše Biskupije. Njihovo stasanje za pastirsko poslanje nije prepušteno samo njima ili njihovim odgojiteljima. Svekolika podrška nas vjernika, odakle su „uzeti“ i bit će za nas „postavljeni“, više je nego očekivana i potrebna. U ovom broju *Zvonika* htjeli smo vam ih približiti kroz razgovor o njihovom životu i pozivu, svakodnevnim dužnostima, željama i planovima. Neka se ovo upoznavanje pretvori u živi osjećaj odgovornosti i podrške našim svećeničkim kandidatima. I, ako Bog da, potakne neke poći njihovim stopama.

Vinko Cvijin

Zv.: Vinko, ti si već peta i zadnja godina bogoslovije i po „stažu“ si najstariji bogoslov. Što bi u nekoliko crta mogao reći o tvom dosadašnjem boravku u Đakovu?

Malo mi je teško obuhvatiti pune četiri godine života u par rečenica, ali pokušat ću. U bogosloviji mi je jako lijepo. U njoj se osjećam kao kod kuće, ali ne zbog zgrade ili grada, nego zbog ljudi s kojima živim! Ljudi, braća koja su sa mnom također se, kao i ja, spremaju za službu koju ni sami u potpunosti ne shvaćamo. Nastojimo biti jedni drugima potpora i savjet-

nici, naročito stariji mlađima, bilo u duhovnim bilo u akademskim pitanjima. Naravno, pored mojih „ukućana“, tu su i moji prijatelji i prijateljice s fakulteta koji su mi velika potpora u mojem zvanju i koji su također imali veliki utjecaj na mene i moj život u bogosloviji. To je ono što bih ja rekao o Đakovu, koje će mi sigurno u srcu ostati kao jedan od najomiljenijih gradova!

Zv.: Pitao sam te o prošlosti, a sada malo o onom što predstoji, a to je završetak studija, diplomatska radnja, ređenje... Jednom riječju, kako se osjećaš?

Svakako da sam uzbuden i radoznao što me dalje čeka! Vrijeme je jako brzo prošlo. Ni sam još nisam svjestan da sam zaista na kraju škole i formacije, i da nagodinu više nisam student! A tek ređenje... malo me je strah jer je odgovornost prevelika, a znam da je nisam dostojan. Međutim, dragi Bog zna koga je birao, a svi znamo da je on nepogrješiv.

Tomislav Bašić

Zv.: Bogoslove Subotičke biskupije osvježava nova snaga, Tomislav Bašić. Nakon uspješno završenog Ekonomskog fakulteta u Zagrebu opet si započeo iznova i to nešto sasvim drugačije? Je li odluka bila laka?

Da, i ja sam se evo ove godine priključio našim bogoslovima u Đakovu, te postao sedmi član skupine mladića iz Subotičke biskupije koji se pripremaju za svećeništvo u ovom sjemeništu. Na ovaj put sam se odlučio pri kraju studija na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu nakon dugog i dubokog promišljanja o tome. To dakako jest bila velika promjena i za mene i za ljude oko mene, no ja sam se evo odlučio odazvati Božjemu pozivu, krenuti u drugom smjeru, i ići gdje god to Bog od mene bude tražio.

Zv.: Tek si mjesec dana u Đakovu, kakvi su ti dojmovi?

Đakovo je doista lijep, malen gradić, i bit će mi zadovoljstvo boraviti u njemu. U početku sam se čudio kako je, za razliku od Zagreba pa i Subotice, sve blizu, pa mi je nakon obavljanja određenih obveza u gradu ostajalo još mnogo vremena za uživanje koje nisam trošio u transportu. Čak su mi se pojedini ljudi počeli javljati na ulici poslije jednog, dva susreta ili pak potpuno nepoznati, što me je također pozitivno iznenadilo. Bogoslovija je s druge strane također priča za sebe. Iako je u centru Đakova, kao da je u potpunosti izolirana i izdvojena iz ovog mjesta. Ovdje vlada režim molitve, intelektualnog, fizičkog i duhovnog rada na sebi, i posebni odgoj. Postoji tjedni raspored obveza u bogosloviji koji mi se osobno dopada, iako mi je zbog obilatih programa trebalo neko vrijeme kako bih se oslobodio straha da ću nešto propustiti. Naravno, kada sve uđe u rutinu može se osjetiti vrlo pozitivno ozračje, po odnosu između samih bogoslova a i po bliskom i prijateljskom odnosu s odgojiteljima. Način života u sjemenišnoj zajednici je za mene novost, no, za sada se lijepo uklapam u

njega. Konačno, Bogoslovno teološki fakultet u Đakovu koji pohađamo vrlo je malen u odnosu na moje iskustvo u Zagrebu i preko 1200 studenata na jednoj godini. Ovdje nas ima 24 studenta u razredu i osjećam opet ozračje iz srednje škole. Naravno, i ovdje profesori na visokoj razini obavljaju svoj posao te se iskreno nadam da ću moći što više znanja primiti od njih za vrijeme studija.

Siniša Tumbas Loketić

Zv.: Siniša, kako je tekla povijest tvojega poziva? Jesi li odmah u početku imao jasnu predodžbu što želiš biti, ili se to rađalo postepeno?

Započeo sam studij građevine. Nakon prve godine odlučio sam poći u bogosloviju. Nakon srednje škole nisam još bio siguran poziva li me Bog doista u svećeničku službu ili ne, stoga sam krenuo na Građevinski fakultet. Za tih godinu dana sam još više učvrstio svoj poziv i pun nade krenuo na ovaj put, na koji vjerujem da me Bog pozvao. Sada se nalazim na trećoj godini studija i vjerujem da ću

ustrajati i sada kao bogoslov, a osobito jednog dana i kao svećenik.

Zv.: Osim molitve i učenja čime još ispunjaš svoju svakidašnjicu?

Svakidašnjica u bogosloviji je onakva kakvu bogoslov sam isplanira. Ono što mene opušta i odmara od čitanja, učenja i predavanja na fakultetu je boravak u prirodi. Ovisno o godišnjem dobu nađu se i pojedini poslovi koji mogu biti pravi odmor, ako ih se na taj način i shvati.

Vlado Ahmetović

Zv.: Prije dvije godine maturirao si u Paulinumu. Koliko ti je pomogao život i odgoj u malom sjemeništu?

Život u malom sjemeništu bio je za mene od iznimno velike važnosti, upravo zbog toga jer dolazim iz jedne malene župe, bolje reći filijale, gdje nismo imali vjeronauk, tako da sam u malo sjemenište došao vjerski potpuno nepoučen, iako sam osjetio poziv, o tome što je to što mene čeka na daljnjem putu. Formacija kroz četiri godine i život u sjemeništu imao je snažan

utjecaj na moju osobnost, prvenstveno jer sam mogao pronaći samoga sebe i doći do spoznaje da je upravo taj put kojim sam krenuo onaj put kojeg je Gospodin stavio pred mene. Vjerujem da uz njegovu pomoć, bez imalo oklijevanja, mogu ići dalje, razvijati se u svom pozivu, proći kroz mnoge poteškoće i na kraju ipak doći do onog konačnoga cilja.

Zv.: Obično se čuje kako je teološki fakultet dugačak i težak. Slažeš li se s tim? Je li neophodno da za svećeničko ređenje uvijek bude diploma fakulteta?

Svakako da se čuje kako je teološki fakultet dugačak i težak, ali isto tako kaže se i „što se mora nije ni teško“. Bog je, dakle, stavio jedan put pred nas koji je valjan. Na nama je odlučiti hoćemo li ići stazom kojom nas on vodi ili ne. Ma koliko taj put bio težak, dugačak, pa i trnovit, uz samo malo vjere trebamo biti svjesni da je sve to Božji plan i da samo Bog zna zašto je sve to tako kako je, i ukoliko imamo dovoljno vjere u Boga, znat ćemo i to da će njegova nagrada stići prije ili kasnije!

Drugi dio ovoga pitanja je malo delikatan... Mislim da na ovo pitanje odgovor treba, odnosno daje statut određene biskupije. No, prema mom mišljenju, ako pogledamo unatrag, u neku dalju prošlost, možda je bilo svećenika koji nisu znali ni pisati, ili kojima je to bilo jedino što su znali, pa su opet mogli biti, i bili su dobri svećenici, pa i svećenici na uzor današnjim svećenicima. Čini mi se da je danas manje takvih svećenika, ne kažem da je tomu diploma kriva, ima i ona svojih dobrih i loših strana, kao i sve na ovome svijetu što je prolazno. Moj konačni odgovor je da nije potrebno, ali na to svakako odgovor daje netko mjerodavniji.

Danijel Katačić

Zv.: Danijel nam dolazi iz Bačkog Brega i već je druga godina bogoslovije. Možeš li našim čitateljima u kratkim crtama opisati jedan prosječan dan i tjeđan bogoslovne zajednice?

Prosječan dan u bogoslovnoj zajednici... Pa ovako, preko tjedna je buđenje u pola sedam nakon čega slijedi jutarnja molitva i misa. Prijepodne provedemo na predavanjima. Poslije molitve srednjeg časa i ručka do pola četiri imamo slobodno vrijeme za odmor ili sport. U pola četiri je vrijeme za studij i poslije toga je molitva večernje i večera. Nakon večere je također slobodno vrijeme. Većina bo-

goslova ovo vrijeme koristi za šetnju po Đakovu. Vikend ima sličan raspored, ali nema predavanja na fakultetu pa je tako i više slobodnog vremena. Nedjeljom sudjelujemo na misi u katedrali.

Zv.: Što za tebe znači biti svećenik?

Današnjem svijetu je teško shvatiti poslanje svećenika. Svećenik je drugi Krist, pa to znači da je svećeništvo put za Kristom. Za mene biti svećenik znači služiti Kristu, dovoditi ljude Kristu. U tome sam prepoznao sebe i odlučio svoj život dati Njemu. U svećeništvu vidim svoj smisao i zato se nadam da će me Isus, kojemu sam se odazvao, uskoro i učiniti svećenikom.

Dražen Dulić

Zv.: Bogoslovno sjemenište je ustanova u kojoj se formiraju svećenički kandidati. Smatraš li da je ovakav način odgoja u zajednici primjeren današnjem vremenu? Pogotovo ako se uzme u obzir da vas ima preko pedeset, a nakon bogoslovije bit ćeš na župi najčešće sam.

Kada malo razmišljamo o problemu današnjeg vremena, primijetiti ćemo da je to čovjekova želja nad autoritetom svoga života, planiranjem svakodnevice. Današnji čovjek je izgubio onaj bitni element življenja, a to je zajedništvo. Živjeti u zajednici ima svoje dobre i loše strane. Na život u zajednici se treba polako aklimatizirati. Život u zajednici možemo usporediti s lancem u kojem je svaka njegova karika

važna jer ako jedna zakaže sve će patiti. Isto tako život u zajednici može proći i da netko živi na leđima drugoga i prođu mu godine a da „prstom nije maknuo“. Moje mišljenje je da je

ovakav život življenja u zajednici vrlo bitan. Čovjek se navikava na druge ljude, na narav drugih ljudi, jer nismo svi isti. Živjeti u zajednici u današnjem vremenu za mnoge je možda neshvatljivo i neprihvatljivo: „Što će meni drugi upravljati životom i mojom slobodom?“ Upravo je to ono što je važno: naučiti se slijediti evanđelje, razvijati osobni odnos prema Bogu izražen molitvenim životom, trajnim obraćenjem izraženim ljubavlju prema bližnjemu, te malenošću, poniznošću, spremnošću na nasljedovanje Isusa Krista, životom u bratstvu te poslušnošću i vjernošću Crkvi, koje se izražava aktivnim sudjelovanjem u životu svoje župe i mjesne Crkve, te svjedočenjem onih vrednota kršćanskog nauka koje Crkva naučava... To je ono pravo istinsko nasljedovanje Isusa Krista. Kako je i sam sv. Augustin naglasio: „Ako me pitate koji je osnovni element učenja i čudoređa Isusa Krista, odgovorit ću vam: prvo je poniznost, drugo je poniznost, treće je poniznost.“

No ne mogu se složiti da se nakon bogoslovije na župi živi sam. To je potpuno krivo mišljenje jer, što je župa nego li živa zajednica vjernika. No, od same osobe ovisi hoće li prihvatiti tu zajednicu ili će živjeti „sam“, iako i život u zajednici može biti jedno samovanje ukoliko čovjek nema razvijen osjećaj za zajednicu, za svoju duhovnost, za molitvu koja ga vodi kroz život.

Zv.: Što bi ukratko poručio onima koji razmišljaju o svećeničkom zvanju?

Mladi i oni malo manje mladi, kad čujete poziv od Gospodina ne bojte se odgovoriti na njega, budite spremni izreći poput Samuela: „Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša“. Jer On ima plan za svakoga od nas.

Dragi čitatelji Zvonika, molimo za naše bogoslove i sjemeništare da ustraju na putu pripreve za svećeničko poslanje!

Dobre svekrve i dobre snahe

Piše: mr. Andrija Anišić

Kako do sklada u obiteljskim odnosima?

Za članak u prošlom broju *Zvonika* o „Svekrvama“ dobio sam dosada najviše primjedbi odnosno osvrta. Baš zanimljivo. Očito goruća tema. Netko mi je rekao da je članak izvrstan. Jedna svekrva mi je žestoko prigovorila zbog članka, a kad sam ju upitao je li ga uopće pročitala, rekla je: „Nisam. Čim sam vidjela naslov bilo mi je dosta“. Druga mi je spocitnula da sam mogao malo spomenuti i „punice“. One su u članku i spomenute u tvrdnji „sve češće kao povod za rastave navode se loši odnosi s roditeljima bračnog druga“. Ali ako baš hoće netko da se „punice“ izravno spomenu, evo jedne stare šale iz Antunovićevih *Bunjevačkih i šokačkih novina* (br. 5, 1875): „Kako to, upitala je neka punica svoju drugu, da su Adam i Eva 800 godina živili? – Zato, odgovori zet, jer nisu imali punice“ (odnosno svekrve, op. A. A.). Eto, stare mudrosti.

U svakom slučaju, već u prošlom broju naznačena je ispravna ljestvica o tomu tko komu u braku i obitelji mora biti na prvom mjestu. Od toga Crkva ne može odstupiti. To je jednostavno Božji naum, a poštivanje Božjega nauma jamac je ispravnih odnosa među članovima obitelji i istinske sreće u braku i obitelji.

Ispravni odnosi među članovima obitelji

Da bih odgovorio na pitanje postavljeno u naslovu, poslužiti ću se riječima sv. Pavla apostola:

Zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljani – u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! A povrh svega – ljubav! To je sveza savršenstva. I mir Kristov neka upravlja srcima vašim – mir na koji ste pozvani u jednom tijelu! I zahvalni budite!

Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama! U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljajte! Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu! I sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu!

Žene, pokoravajte se svojim muževima kao što dolikuje u Gospodinu! Muževi, ljubite svoje žene i ne budite osorni prema njima. Djeco, slušajte roditelje u svemu, ta to je milo u Gospodinu! Očevi,

ne ogorčujte svoje djece da ne klonu duhom. (Kol 3,12-21).

Kada bi se bračni drugovi, djeca, snaha i svekar i svekrva, zet i punac i punica, braća i sestre, rodbina i prijatelji, susjedi i radni kolege držali gornjih norma, međuljudski odnosi u obitelji, u susjedstvu, među prijateljima i ranim mjestima bili bi na radost svima.

Primjeri koji privlače

Dakako da je uvijek bilo i bit će i lijepih primjera međuljudskih odnosa u braku i obitelji pa i između snahe i svekrve i zeta i punice. Primjer koji se često spominje jest primjer Rute vjerne snahe i Noemi nježne svekrve. U Rutino i Noemino vrijeme strogo se vodilo računa o sklapanju brakova samo unutar Izraelskoga naroda, jer je brak sa strankinjama uvijek nosio opasnost za vjeru naroda Božjega, budući da su snahe željele ostati vjerne svojim poganskim bogovima.

Upravo zbog toga Ruta postaje znak novoga vremena i obnove. Ne samo da nije pokušala odvratiti od Boga Jahve obitelj svoga muža i njega samoga, nego ona prihvaća njihovoga Boga, ostavlja svoj narod i poganske bogove te kreće u nepoznato. Sada je bez muža, bez Orpe koja je isto Moapkinja, sama je sa svojom svekrvom. One su međusobno strankinje po mentalitetu, kulturi i vjerom te po godinama. Ali Ruta vjeruje Noemi, prihvaća ju i brine se za nju kao za svoju majku. Zato je njezina vjera od Boga nagrađena. Blagoslovljeno je njezino potomstvo i život u Betlehemske zemlji. Ona je postala prabaka velikog kralja Davida iz čijeg je roda rođen i sam Isus Krist. Rutino povjerenje prema Noemi, povjerenje je iskazano Bogu.

Evo jednog odlomka iz Knjige o Ruti. Ruta reče svojoj svekrvi Noemi: *Nemoj me tjerati da te ostavim i da odem od tebe: jer kamo ti ideš, idem i ja i gdje se ti nastaniš, nastanit ću se i ja; tvoj narod moj je narod i tvoj Bog moj je Bog. Gdje ti umreš, umrijet ću i ja, gdje tebe pokopaju, pokopat će i mene. Neka mi Jahve uzvрати svakim zlom i nevoljom ako me što drugo, osim smrti, rastavi od tebe. Videći gdje je tvrdo naumila da ide s njom, prestade je odvracati. (Rut 1,16-18)*

U posjetu bolesnicima čuo sam puno pohvala svekrva na račun svojih snaha. Jedna svoju snahu naziva „blagom“ kakvog ne možeš nigdje naći, druga ističe da bi njezinoj snahi trebalo staviti „krunu“ na glavu, jer je toliko dobra. A mi u našoj obitelji nikada nećemo zaboraviti nježnost i

dobrotu naše snahe Marije prema našoj mami.

A evo i jednog zanimljivog svjedočenja koje sam pronašao na internetu koji se može pronaći pod pojmom „dobre svekrve“: *Evo i ja da se javim! Ja svoju svekrvu hvalim na sva usta i svugdje, jer je jednostavno najbolja žena koju znam! Vrijedna, požrtvovana u obitelji. Radi i kuha i prava je domaćica, majka, žena... svakome pomaže a opet točno zna svačije granice! Iako je ne poznajem dugo, pružila sam joj puno nježnosti... Sad kad živimo daleko baš mi nedostaje i jedva čekam da je vidim... jer ipak je to žena koja je donijela na ovaj svijet mog mužića i učinila od njega dobrog čovjeka!*

I još nekoliko zanimljivih savjeta i snahi i svekrvi:

Budite bolja snaha

- Kada pogriješite, zamolite svekrvu za oprostjenje.
- Poštujte njeno mišljenje, godine i iskustvo.
- Neka njen sin s njom razgovara o velikim problemima. Vi se držite po strani i trudite se da se ne miješate.
- Pozovite je ponekad samo da je pitate kako je.
- Pokažite joj poštovanje i suosjećanje i onda kada vam nije do toga.
- Družite se sa svekrvom. Prošećite skupa, idite u kino. Otkrit ćete da imate puno sličnosti.
- Ne reagirajte burno ako dođe do sukoba. Shvatite da svatko ima pravo na svoje mišljenje.

Budite bolja svekrva

- Znajte da vaš sin i snaha imaju svoj život. Ako ih želite posjetiti, obvezno im se najavite.
- Pitajte snahu što joj smeta. Nemojte raspravljati i potrudite se bolje razumjeti ju.
- Ne miješajte joj se u kućanske poslove, već je pitajte treba li joj pomoć. Da biste se bolje slagale, morate poštivati određene granice.
- Razgovarajte iskreno i otvoreno o svemu što vas muči. Razgovor će vam pomoći izgraditi odnos temeljen na povjerenju.
- Poštujte potrebe i želje vaše snahe čak i onda kada ih ne razumijete.
- Ponašajte se jednako prema svojoj djeci, uključujući i snahu. Dobra svekrva mora biti pravična.

/Izvor: 24sata.hr/

Želja mi je postati stalni đakon

Već ozbiljno ušavši u novu školsku godinu, odlučili smo predstaviti jednog novog sjemeništarca, koji nam se pridružio u trećem razredu. Ladislav Hoc rođen je 4. studenog 1991. u Vršcu. Re-

dovito je ministrirao u crkvi sv. Ane u Beloj Crkvi, gdje je i pohađao vjeronauk. Srednju tehničku školu: „Sava Muncan“ je uspješno završio u također u Beloj Crkvi. Iako je završio srednju tehničku školu, potaknut od župnika vlč. Tibora Királyá, odlučio se za Klasičnu biskupijsku gimnaziju Paulinum. *Imao sam potpunu podršku roditelja*, govori nam Ladislav. Prema njegovim riječima, dopao mu se zajednički život u Paulinumu, gdje je upoznao prijatelje i oduševljen je kako su ga prihvatili kao starijeg člana njihove zajednice. Nakon Paulinuma želja mu je postati stalnim đakonom. Od sveg srca mu želimo uspjeh, sreću i da ga prati Božji blagoslov na njegovu putu.

Matija Merković

Proštenje Žalosne Gospe na subotičkoj Kalvariji

Tjedan dana nakon početka škole, prema već ustaljenoj tradiciji našeg sjemeništa, sudjelovali smo na slavlju proštenja Žalosne Gospe na Kalvariji. Aktivno smo sudjelovali u dvojezičnom misnom slavlju, koje je predvodio subotički biskup Ivan Péntzes u zajedništvu s našim svećenicima i odgojiteljima. Nakon mise mons. Bela Stantić je zahvalio za lijepo vrijeme koje nam je Bog udijelio da možemo dostojno proslaviti ovo proštenje.

Matija Merković

Radost Berbanskih dana

Želeći iskoristiti lijepo vrijeme zadnjih rujanskih dana, otišli smo na jednodnevni subotnji izlet na Palić. Kao i ostale izlete po subotičkoj okolini, i ovaj smo izlet započeli velikom šetnjom od centra grada do Palića. Tako su naši novi članovi zajednice imali priliku bolje upoznati arhitekturu grada i ljepotu pejzaža sjeverno-bačke ravnice. Našoj uobičajenoj pješačkoj maršruti pridružili su se i naši prefekti vlč. László Baranyi i Dragan Muharem. Na našem odredištu dočekao nas je rektor sjemeništa, a potom smo zajedno obišli obalu jezera. Kako su to bili Berbanski dani, i ove je godine Imre Kern darovao našoj školi besplatne bonove za hranu i piće što smo i iskoristili.

Dario Marton

Obnova zgrade

Dok smo tri mjeseca uživali u (zasluženom) ljetnom odmoru, zgrada Paulinuma ipak nije ostala prazna. Gotovo cijelo ljeto su bili prisutni majstori koji su radili na obnovi naših kupaonica i toaleta. Pravo zadovoljstvo i iznenađenje po povratku bilo je vidjeti i uživati u modernom uređenim toaletima, kojih se ne bi postidjeli ni hoteli s 5 zvjezdica! Kako iduće godine ulazimo u 50. obljetnicu ove institucije, želja rektora i odgojitelja škole jest cjelokupna obnova zgrade. To je ogroman i skup projekt, no ovaj put su nam financijski pomogla dva europska fonda: švicarski Fond za misije i razvoj (Fonds Mission & Entwicklung) te njemački Fond za Crkvu u svijetu (Fond für die Weltkirche). Zahvaljujemo njima i svim znanim i neznanim dobročiniteljima. Neka im Bog bude nagradom!

upoznajmo naše katehete

Nevena Gabrić: „Puno, svim srcem molimo za svoju djecu!“

Zovem se ... Nevena Gabrić. Imam supruga Nebojšu i sinove Luku (15) i Marka (14).

Rođena sam... 17. 06. 1973. u Subotici.

Živim i radim... u Subotici, u tri osnovne škole: „Miloš Crnjanski“, „Jovan Mikić“ i „Majšanski put“. Suradujem i pomažem, koliko mogu, u župnom vjeronauku u župi sv. Terezije Avilske i župi sv. Jurja.

Moj životni moto... Patnje sadašnjega vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom koja će se objaviti u nama. (Rim 8,18)

Moja vjeroučiteljski moto... Ufaj se!

Omiljena pjesma... Kraljice neba

Omiljena slika...

sv. Mala Terezija

Omiljena priča...

Jedna je školjka svoje ljuske tako široko rastvorila da joj je voda, na njezino zadovoljstvo, tekla preko jezika. Odjednom je osjetila nešto tvrdo, šiljato; sićušni, oštri kamenčić koji je može ubiti. Stoga ga je ona polako i ustrajno oblagala slojem sedefa. Taj je proces trajao godinama, ali je na kraju iz one prijetnje koja je ugrožavala njezin život, nastao prekrasan biser.

Najljepši trenutak u vjeroučiteljskom radu... Svaki put kada vidim da se djeca raduju satu vjeronauka.

Najteži trenutak u vjeroučiteljskom radu... Kada se u školskoj zbornici ružno i neistinito govori o satovima školskog vjeronauka.

Vjeroučitelj ne može živjeti bez... ljubavi, rada i molitve.

Postala sam vjeroučiteljica... jer me je dragi Bog svojom providnošću doveo na taj put.

Moja poruka vjeroučenicima... Do kraja života njegujte i čuvajte svoje prijateljstvo s Gospodinom Isusom!

Moja poruka roditeljima... Puno, svim srcem molimo za svoju djecu!

Moja poruka vjeroučiteljima... Hvala vam što imam od koga učiti kako da postanem dobra vjeroučiteljica!

Moja poruka čitateljima Zvonika... Poslušajmo blaženu Majku Tereziju kada nam kaže: „Čovjek je nerazuman, nelogičan, sebičan. Nije važno. Voli ga!“

Ako činiš dobro, pripisat će to tvojim sebičnim ciljevima. Nije važno. Čini dobro!

Ako ostvariš ciljeve svoje, naći ćeš lažne prijatelje i iskrene neprijatelje. Nije važno. Ostvaruj ciljeve svoje!

Dobro koje činiš sutra će biti zaboravljeno. Nije važno. Čini dobro!

Poštenje i iskrenost učinit će te ranjivim. Nije važno. Budi iskren i pošten!

Ono što si godinama stvarao, u času bi moglo razrušeno biti. Nije važno. Stvaraj! Ako pomažeš ljudima, možeš loše proći. Nije važno. Pomaži im!

Daješ svijetu najbolje od sebe, a on će ti uzvratiti udarcima. Nije važno. Daj najbolje od sebe!“

**Vjeroučiteljici Neveni,
njenoj lijepoj obitelji
i svim vjeroučenicima
želimo obilje Božjeg blagoslova
u svemu!**

Šesti seminar za vjeroučitelje s voditeljima iz Švicarske

Dogodila se Crkva!

Ove godine je održan šesti Seminar za stručno usavršavanje vjeroučitelja, a za razliku od prethodnih nekoliko godina, kada je bio u Somboru, ovoga puta je održan u Subotici, u novoj zgradi „Augustianuma“. Seminar je trajao od 7. do 9. listopada (petak-nedjelja).

Tema seminara je bila „Mi smo zajednica – Crkva“, a radni naslov vjeroučiteljima je bio „Odgoj za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu crkvene odnosno župne zajednice“. Kao i svake godine, organizatori ovog seminara su prof. Josip Ivanović, preč. Josip Pekanović i Rozmari Mik, a na našu veliku radost voditelji seminara su katehete iz Švicarske, ovoga puta Karin Flury i Cristina Zoller. One svojim nesebičnim zalaganjem prenose iskustva rada s djecom na satovima vjeronauka u Švicarskoj i sada već prate napredak u radu naših vjeroučitelja. Tako je i ove godine preko 30 kateheta iz naše i susjednih biskupija moglo u radnom dijelu naučiti i iskusiti nove metode i ideje za radionice, koja će im pomoći u radu s djecom u školi ili župi, kao i čuti neko osobno iskustvo u međusobnom radu od svojih kolega ili predavača iz Švicarske.

Prvog dana, u petak, preč. Mirko Štefković održao je predavanje na temu „Crkva“ i oduševio slušatelje, napose uvodom koji je započeo motivacijskim dijelom – asocijacijom na temu Crkva. U subotu je uvodno predavanje održao preč. Josip Pekanović, na istu temu „Mi smo zajednica – Crkva“, ali s osvrtom na to kako hrvatski vjeronaučni udžbenici predstavljaju ovu temu u svim razredima osnovne škole. Zatim je rad nastavljen u radionicama, pokazujući primjer održavanja jednog nastavnog sata – najprije su voditelji seminara pokazali svoju radionicu, a zatim su katehete, podijeljeni u grupe, sami pravili svoje pripreme za sat na zadane teme.

Svi vjeroučitelji i vjeroučiteljice smatraju ovaj seminar izuzetno važnim za svoj rad u školama, a i na župi, jer osim što nauče nešto novo, dobiju odgovore na probleme koji ih muče u svakodnevnom radu i poticaj za dalji rad. Zajedničkom jutarnjom i večernjom molitvom, pjesmom i razgovorima katehete su se duhovno bogatili i kriječili. Materijalna dobra seminara su certifikat koji je dobio svaki polaznik seminara, brojni materijali švicarskih kateheta i oni koje su katehete razmijenili međusobno, kao i planovi za sljedeće faze usavršavanja – do narednog seminara, koji svi rado čekaju.

Ovim putem zahvaljujemo organizatorima i predavačima na uspješno održanom seminaru. (*Tim kateheta*)

Duhovnost kršćanskih vjernika laika (8)

Piše: *mr. o. Mato Miloš, OCD*

Svjetovni vjernik treba da najprije nauči ispunjavati poslanje Krista i Crkve, živeći iz vjere u božansko otajstvo stvaranja i otkupljenja, pokretan Duhom Svetim, koji oživljuje Božji narod i koji sve ljude potiče da ljube Boga Oca i u njemu svijet i ljude. Osim duhovnog odgoja traži se i solidna teološka, etička i filozofska izobrazba prilagođena dobi, životnim uvjetima i talentu (AA, 29).

Aktivno sudjelovanje vjernika laika u proučavanju i primjeni kršćanskih načela na probleme današnjega vremena (2)

U prošlom smo broju govorili o potrebi duhovnog odgoja kršćanskih vjernika laika. Nastavljamo o istoj temi, o osobama i zajednicama koje su pozvane preuzeti zadaću cjelovita i jedinstvenog odgoja vjernika laika. Kršćansko obrazovanje nalazi svoj korijen i svoju snagu u Bogu Ocu koji ljubi i odgaja svoju djecu. Božje odgojno djelo objavljuje se i ispunja u Isusu Kristu, Učitelju. Njegov nauk u nutrim dopire do srca svakog čovjeka uz pomoć Duha Svetoga koji nam je dan svetim krštenjem, potvrdom i ostalim sakramentima.

Tko je pozvan odgajati vjernike?

Kršćanske vjernike laike odgaja Crkva i oni se odgajaju u Crkvi, otajstvenom tijelu Kristovu. Taj se odgoj vrši u suradnji svih njezinih članova: svećenika, redovnika, redovnica i vjernika laika.

U općoj Crkvi Papa ima ulogu prvog odgojitelja vjernika laika. Papa je pozvan od Isusa „da utvrđuje braću u vjeri“, poučavajući sve vjernike o bitnim sadržajima poziva kršćanskog i crkvenog poslanja. Od vjernika laika traži se da u poučljivosti i ljubavi slušaju ne samo njegovu izravnu riječ, nego također i riječ što je prenosi crkveno učiteljstvo.

U svakoj biskupiji, mjesni biskup je odgovoran za vjernike laike koje mora odgajati naviještanjem Riječi, slavljenjem euharistije i sakramentima, pokretanjem i vodstvom njihova kršćanskog života.

U svakoj biskupiji djeluje župa koja ima bitnu zadaću u osobnom odgajanju vjernika laika. Svaka župa je pozvana odgajati svoje članove za slušanje Božje riječi, za liturgijski i osobni razgovor s Bogom, za život bratske ljubavi, omogućavajući da se izravnije i konkretnije shvati smisao crkvenog zajedništva i odgovornosti poslanja laika.

Za duhovni odgoj što ga vjernici laici dobivaju u biskupiji i u župi, od posebne je važnosti pomoć koju različiti članovi Crkve daju jedni drugima. Vjernicima laicima u njihovu duhovnom odgoju trebaju i moraju pomagati svećenici, redovnici i redovnice. Sa svoje strane vjernici laici trebaju pomagati svećenicima, redovnicima i redovnicima na njihovu duhovnom i pastoralnom putu.

Ovdje trebamo istaknuti da je obitelj „domaća Crkva“ i temeljna škola za odgoj u vjeri. Što više kršćanski roditelji porastu u svijesti da je njihova „domaća Crkva“ dionica života i poslanja opće Crkve, to bolje će moći odgojiti svoju djecu u „osjećanju Crkve“ i osjetiti svu ljepotu posvećenja svih sila u službi kraljevstva Božjega.

Škole i katolička sveučilišta

Škole i katolička sveučilišta važna su mjesta duhovnog odgoja vjernika laika. Kod nas još ne postoji katoličko sveučilište, ali postoje škole koje imaju redoviti vjeronauk. Imamo također i Teološko-katehetski institut u Subotici i Novom Sadu. U pripremi je početak rada prvog teološkog fakulteta u Subotici. Sve su to ustanove preko kojih je potrebno pripravljati vjernike laike koji bi se posvetili poslu odgajanja u duhovnosti i crkvenom poslanju. Da bi laici mogli dostojno obavljati svoju odgojnu službu, trebaju se osjećati pozvanima i dati se sami odgojiti. Katehizirati u školama danas ne znači brže bolje provući se kroz Teološko-katehetski Institut u Subotici i Novom Sadu samo da se „uhljebim“, jer se danas teško zaposliti, nego znači zaista se osjećati pozvanim i od crkvenog autoriteta potvrđenim, te savjesno i odgovorno vršiti svoju službu katehete. Potrebno je posvetiti se duhovnom odgoju odgojitelja, to jest onih koji će se sa svoje strane truditi oko duhovnog odgoja vjernika laika. Nema pravog i djelotvornog duhovnog odgoja ako svatko sam ne shvaća i ne razvija odgovornost za odgajanje. Što smo više duhovno odgojeni, to više osjećamo potrebu prenositi na druge odgoj i druge odgajati. Od velike je važnosti da se vjernici laici u svome znanstvenom i tehničkom istraživanju ravnaju prema kriteriju služenja čovjeku u cjelokupnosti njegovih vrednota i potreba. Crkva vjernicima laicima povjerava zadaću da svima učine razumljivijom povezanost koja postoji između vjere i znanosti, između evanđelja i ljudske kulture.

(nastavlja se)

Obilježen praznik hrvatske zajednice u Srbiji - dan rođenja bana Jelačića

Dan rođenja bana Josipa Jelačića, 16. listopada, jedan od četiriju blagdana hrvatske zajednice u Republici Srbiji, svečano je obilježen u Petrovaradinu i Novom Sadu. Banu u čast, posljednjih godina svečanu akademiju u Novom Sadu skupa organiziraju Hrvatsko nacionalno vijeće i HKPD „Jelačić“ iz Petrovaradina, s težnjom da zajednici predstave bar dio bogatog kulturno-umjetničkog nasljeđa divnog i kićenog Srijema.

Ovdašnji Hrvati trebaju biti ponosni na svoje velike prečasnike, te biti svjesni da su s vojvođanskih prostora potekli ljudi koji su dali veliki doprinos stanovništvu na prostorno puno širem području. Srijemci stoga sve više poštuju značaj, lik i djelo bana Josipa Jelačića, rođenog Petrovaradinca, te velikana koji se borio za panslavensku dobrobit tijekom XIX. stoljeća, istaknuli su sudionici svečane akademije. /Zv/

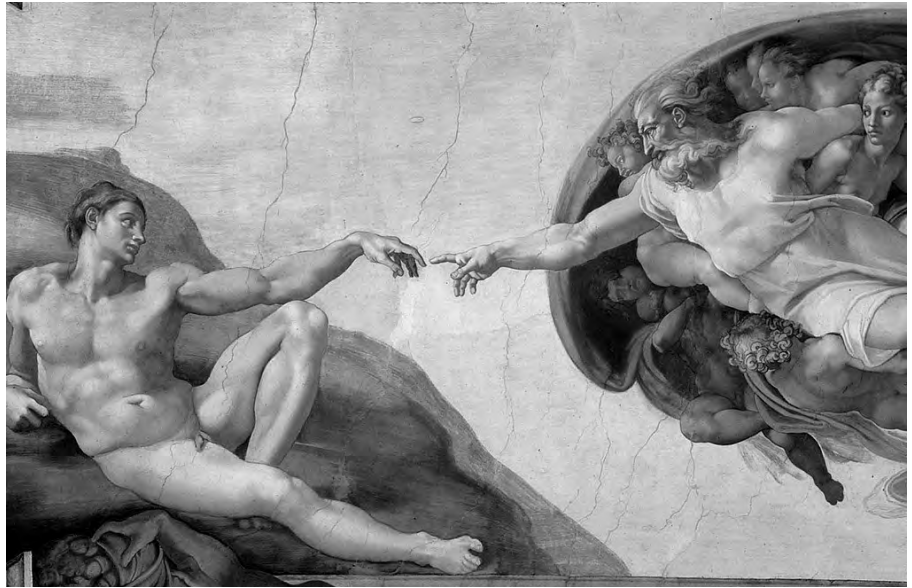
Stvaranje u šest dana?

Piše: dr. Tivadar Fehér

Danas, kao i u antičkim vremenima, često se događalo da su izjave „stavili“ u usta subjekta, mada on to sâm nije htio tvrditi. Nešto slično susrećemo u slučaju autora prvih poglavlja knjige Postanka. Sami naslovi kazuju nam nešto čudno: „Prvi izvještaj o stvaranju“ (Post 1,1-2,4a), i „Drugi izvještaj o stvaranju“ (Post 2,4b-17; izdanje KS, 1987.). Nauk egzegeze je ustvrdio da je prvi izvještaj napravio neki svećenik u IV. st. pr. Kr., a drugi neka osoba ili grupa u VII. st. pr. Kr. Zar hramski službenik, kada je u poslije-babilonskom periodu razmišljao o ovom svetom tekstu, nije primijetio razliku ili nekonzistentnost dvaju izvještaja? U prvom slučaju stvaranje traje 6 dana, u drugome samo 1 dan! On je točno vidio „problem“, ali se nije potrudio ispraviti. Zašto?

Sv. pisac Postanka nije se htio baviti pitanjem: 6 dana ili 1 dan. To ga nije interesiralo. Čak što više, pitanje dana nije interesiralo ni Crkvu. Svi znamo „Vjerovanje“: Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje... /ulazimo u kristologiju:/ i u Isusa Krista... itd. Jesmo li ikada čuli: Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje, i u šest dana...? Neki elementi Vjerovanja sežu čak u II. st. p. Krista. „Dani“ stvaranja nikada nisu ušli u članak vjere! Zašto? Zato što sam autor Postanka smatra nevažnim taj problem. **Kako** je stvoren svijet? – nije temeljito pitanje života, nego **tko** je stvorio i **zašto** je stvorio? Kako je nastao – to je problem znanosti, a tko i zašto – to je pitanje sv. pisca i Crkve. Šest dana je „odijelo“ u koje je „obukao“ autor svoju poruku. Odmah ćemo vidjeti površnost znanosti, bolje rečeno njezinu ograničenost, i dubinu teologije i vjere.

Svaka mitologija bavi se nastankom prvih božanstava. U vjeri Hebreja, Bog nema povijesti. Sve što je izvan njega je stvoreno. Svećenik autor, nosio je u sebi iskustvo babilonskog sužanjstva: tamo, kao zarobljenik, vidio je daleko veće i sjajnije

hramove no što je bio jeruzalemski. Vidio je zlatne i srebrne kipove, prebogato svećenstvo koje im se klanjalo. Normalno bi bilo da se prilagodi novim uvjetima. Pogledajmo što je on izrekao u svojoj vjeri, unatoč tom iskustvu!

Nebo je bilo sjedište božanstva. Kada Jahve stvara prvoga dana „nebo i zemlju“, hebrejski vjernik je uvjeren da ono čemu se klanjaju okolni narodi, nije božanstvo nego djelo jednoga Boga. Svjetlost i tama, dualistički božanski principi, rado su prihvaćeni elementi površnih religija, naročito kasnije u gnosticizmu. Ovaj svećenik kaže da nisu ništa drugo, nego stvorenja. Mora su imala svoje bogove, npr. Neptuna. Te ogromne sile izazivale su strah u stara vremena. Ni Židovi nisu voljeli pod nogama te silne dubine. Kada Bog rastavlja vodu, kada im određuje granicu, onda autor želi reći da one nisu osobnog ili mitskog karaktera, nego obični elementi prirode koji se pokoravaju Jahvinoj volji. U Babilonu i kod drugih naroda, duboko su štovali sunce, mjesec, zvijezde. „Bog reče: neka budu svjetlila na svodu nebeskom... da rasvjetljaju zemlju“ (Post 1,14s). Ono što je „božanstvo“ drugima, Hebreju je profano i stvoreno, čak što više, služi čovjeku da pokazuje periode vremena i blagdane (Post 1,14). Životinje, kao ibis, krokodil, nilski konj itd., nisu ništa drugo

nego Božja kreacija, ne božanstva kao kod Egipćana, nego podređeni ljudima. Stari su projicirali spolnost u svijet bogova: uvijek postoji jedan muški, i jedan ženski princip. Kada Jahve stvara prvi ljudski par, i naređuje im da se množe i podvrgnu svojoj vlasti zemlju, pisac izriče istinu svoje vjere,,: spolnost nije nešto božansko, nego je stvorena i dio ljudske prirode. Kako bismo mogli jednom riječju opisati ono što je pisac napisao na prvoj stranici Postanka? Odgovarajući pojam je **demitologizacija**, tj., oslobađanje svijeta od mitova, od ljudske fantazije!

Svećenik je izrekao u svojoj vjeri da je Jahve stvorio sve. Ono što se nalazi izvan njega nije božansko, nego je podređeno čovjeku. U Egiptu i Babiloniji, u Asiriji i okolnim narodima, bezbroj bogova, mitskih bića pritisakalo je ramena čovjeka. Jedva je znao zadovoljiti te izmišljene sile. Jahve je preko svećenika objavio da je svijet stvoren i da nema bogova u njemu. On je jedini, ali iznad i izvan stvorenog. A čovjek je odmah iza njega, drugi u dostojanstvu, a ne na kraju neke lažne hijerarhije. Ovim je izrečeno da je problem 6 dana lažni problem, koji je pritisnuo Crkvu u XVI. stoljeću. Nije bitno **kako** je nastao svijet, nego **zašto** je nastao: iz ljubavi Boga, koji se okrenuo čovjeku da taj ima život u izobilju (Iv 10,10).

O (bez)opasnosti tračeva

Kako kupiti Porsche za 5000 dinara?

Piše: Antonija Vaci

Ne tako davno, u jednoj zemlji koja nije tako daleko, izašao je oglas: Prodajem Porsche za 5000 dinara (50 eura). Mnogi su pomislili kako je u pitanju obična tiskarska pogreška ili pak šala, no, kako je ispod oglasa navedena adresa i broj telefona, jedan čovjek je otišao provjeriti o čemu se točno radi i koja je prava cijena ovog prestižnog vozila. Na navedenoj adresi ga je dočekala žena koja je potvrdila sve informacije u oglasu uz priču: Dragi gospodine, moj suprug me je ostavio i pobjegao s tajnicom. Kontaktirao me je prije nekoliko dana i zatražio od mene da prodam naš automobil i pošaljem im novac.

Ovu priču je sretni kupac ispričao svom prijatelju, on ju je ispričao svojoj djevojci, ona ju je spomenula svojoj kolegici na poslu koja ju je prenijela svojem suprugu, a on je tada to ispričao svom susjedu i ona je tim putem stigla do ove strane.

Ovo je bezopasna priča. Svi likovi u njoj su možda i izmišljeni. Nema mjesta, nema imena, nema ukaljane časti. Ovo je samo simpatična priča o dosjetljivoj ostavljenoj supruzi. Nakon trećeg prepričavanja Porsche će se pretvoriti u Ferrari, a nakon desetog, Ferrari će se pretvoriti u luksuznu vilu u centru grada. Dok priča

stigne natrag do tajnice i nevjernoga muža, umiješat će se i policija, banka, porezna uprava i centar za socijalni rad.

Tračevi mogu biti veoma opasna stvar. Običnu priču, ne čak ni toliko zanimljivu, ljudi mogu preobraziti u nešto neprepoznatljivo, svatko dodaje i oduzima kako želi, ponekad sasvim nesvjesno, a ponekad se i namjerno izmisli priča koja se ispriča i putuje dalje, od usta do usta, i kad stigne natrag do osobe koja ju je izmislila, postane toliko neprepoznatljiva da ona i sama povjeruje u vlastitu izmišljotinu. Osobe koje se jednom nađu u središtu trača, nikada se od njega ne mogu očistiti. Osoba ostaje „sumnjiva“ bez obzira što uradi.

Lako je reći da „to svi rade“. Odgovornost izmišljene priče ili kobno dodanog detalja kao da ne postoji. Zamislite samo da sutra netko kaže da se vaše dijete drogira na temelju toga što je zbog alergija protrljalo nos, ili da je vaš supružnik nevjeran na temelju toga što nosi novo odijelo koje je od vas dobio za rođendan. Iznenada, vaše dijete je loše društvo i drugi roditelji brane svojoj deci družiti se s njim, a vi se svađate sa svojom suprugom zbog ružnih glasina.

Je li odgovornost stvarno ničija?

Dajete li svakomu pravo da izmišlja priče o vama i vašim bližnjima? I ako je odgovor ne, imate li vi pravo činiti istu stvar, donositi zaključke na temelju protrljanog nosa ili novog odijela ili prenositi takve priče dodajući im razne detalje kako bi ih učinili gnjusnijim i privlačnijim za svoje slušatelje?

Moglo bi se reći da su tračevi svaka situacija u kojoj dvije osobe pričaju o trećoj koja nije prisutna. Na ovaj način bi se tračevi mogli podijeliti u dvije kategorije: ogovaranje u kojemu se govori o izravnom iskustvu s trećom osobom, u smislu da se drugoj osobi žali na postupke koje je prva osoba doživjela od te treće osobe. Tada je ogovaranje jednostavno traženje podrške i razumijevanja od svog bližnjega. Druga kategorija jest ogovaranje onoga što je osoba čula, što se govori po gradu i slutu, a ne onoga što je izravno doživljeno. Ovo ogovaranje je uvijek štetno. Prenose se netočne informacije o osobi, a osobu koja ogovara odlikuje velika želja za degradacijom osobe koju ogovara i ponekad možda i nesvjesna želja da joj se nanese što veća šteta.

Kada ljudi „olajavaju“, ne samo da ne misle ništa loše o sebi, nego ni na trenutak ne uviđaju veličinu emocionalne povrede koju izazivaju. Tračarenje ili ogovaranje je specifična vrsta nasilja. Djeca u školi ga često koriste, ali ni odrasli ljudi ne zaostaju za njima.

Budite pažljivi. Neprovjerenim pričama povrjeđujete prave ljude. Ako trač već postoji, nemojte ga širiti, ne činite drugima ono što nikako ne biste željeli da se dogodi vama. Čak i ako je nešto u tom ogovaranju istina, tuđi životi i tuđe nevolje nisu tu za našu osobnu zabavu da se uz kavu od njih dodaje, oduzima, prevrće i obrće kako bi se priča dalje prosljedila i još više već unesrećenu ili potpuno nevinu osobu povrijedila.

Otvoreni svjetlu

Piše: Zlatko Gorjanac

Čovjek današnjice opterećen je brojnim informacijama, pitanjima bez odgovora, nepotrebnim razmišljanjima koja se talože u njegovoj jadnoj duši. Čovjek danas kupuje dnevne novine da slučajno ne bi što propustio, privlače ga debeli crni naslovi izvučeni iz konteksta rečenog s uskličnikom na kraju. Čovjek voli znati sve, a ne biti izravni sudionik događanja oko njega, u bliskom i dalekom svijetu. Čovjek danas voli razgovarati na ulici o lopovluku političara i sve bogatijih tajkuna, o nesreći „poznatih“ pojedinaca kojoj se čak raduju kada na koncu izrečenog zaključče – „Tako mu i treba, dobio je ono što je zaslužio“.

Čovjek današnjice trebao bi biti sretan jer ima sve: mobilitel, računalo, fotelju u kojoj voli sjediti i razonoditi se pred svojim „glasnicima“ s TV ekrana i mnoštvo svojih sitnih zadovoljstava koja ga sreću. Pa te mogućnosti nisu imali niti najveći kraljevi! Nisu li onda i ljudi danas postali mali kraljevi koji kraljuju u svojim odajama, koji kraljuju na ulicama, svojim prijateljima, koji kraljuju svojim mislima, riječima i djelima? Da. Kraljuju, ali kako?

Čovjek je danas zbog silne sreće koja mu se nudi silno nesretan. Zaboravio je na izvor sve sreće, na Boga tajnog, a toliko stvarnog. Čovjeku danas u vrtoglavom materijalizmu Bog postaje sve tajniji i tajniji, dok ga potpuno ne izbriše. Lažne ideologije i ideje postaju pravi i istiniti bogovi. Nažalost, to se događa i kod velikog dijela kršćana, pardon, onih koji se tako nazivaju i koji su tako upisani. A gdje smo mi u tom današnjem svijetu? U svjetlu ili u tami?

U mjesecu listopada slavili smo blagdan jednog siromaška koji je bio sva suprotnost od primjera „većinskog“ čovjeka koji smo naveli. Taj siromašak je ostavio svijet raznih ponuda u potpunosti, toliko potpuno da se odrekao i svog starog ruha, a opremio se u novo, ljepše, sasvim siromašno, što je bila ludost ondašnjem „normalnom“ svijetu. Ali još je ljepše bilo njegovo ruho poniznosti, pokore, žrtve, molitve i posta, ruho nevidljivo, ali i te kako vidljivo i kristalno čisto onima koji su ga slušali, a ponizni slušatelji bile su i životinje, kada nije bilo čovjeka. U tom je ruhu sveti Franjo pošao popravljati Kristovu crkvu. Iako je ovaj svijet napustio po-

četkom trinaestoga stoljeća, ljepota ovog poniznog sveca u dronjcima sja cijeloj crkvi i vjernom puku i danas pred očima. Eto, tu je naša sreća i duhovna radost – u siromaštvu pred Bogom svevišnjim.

Dobro bi bilo vratiti radost, ali kako kad smo opterećeni tolikim negativnostima u medijima i u samom svakodnevnom življenju. Često nismo svjesni da smo mi sami uzrok tog mraka koji opterećuje dušu, dok je radosti vrlo malo u uzburkanom crnom moru. Trebamo li se obući kao sveti Franjo u dronjke i tako pronaći radost? Ne, nikako. Smatram da je Franjina svetost došla iz otvorenosti Bogu. Franjo nije sumnjao da je naš Bog – Emanuel –

Bog s nama – stvarni Bog, da je tu do konca svijeta kao što je obećao, samo se treba otvoriti njegovim milostima. Franjo je toliko vjerovao, toliko se otvorio milostima da mu je Isus čak i svoje rane – stigme dodijelio. Dvije su mogućnosti. Otvoriti se milosti Božjoj, ili otvoriti se onome što dobivamo brže i jednostavnije, pritiskom crvenog gumba na daljinskom upravljaču, ili jednostavnim klikom na našem računalu. Ali i taj mali klik može biti za dobro duše ukoliko znamo birati prave sadržaje na internetu, ali ukoliko tražimo druga zadovoljstva i zlorabimo ovaj sveglobalni medij, mali klik može vrlo brzo postati veliki klik.

Danas sam uz kavicu „prosurfao“ mojim omiljenim, naravno kršćanskim, katoličkim internetskim stranicama. Tu uvijek mogu pronaći nešto što će mi razveseliti dušu, nešto dobro o čemu ću razmišljati. Baš danas sam pročitao riječi jednog vjernika – laika. Pomislio

sam da to trebam negdje zapisati i evo mi prigode. To ne da ću samo zapisati, već ću i podijeliti s vama, a na taj će se način i moja mala radost umnožiti. Tekst govori o svetoj misi i pravilnom sudjelovanju u njoj. Novinar među ostalim navodi riječi jednoga vjernika: *Kad dođem na misu, vidim Isusa kao žrtvu. Tada imam samo dvije mogućnosti: promatrati ili sudjelovati. Kad iziđem iz crkve, Isus gleda u mene i vidi kako sam u svijetu ja žrtva. On također ima dvije mogućnosti: promatrati ili sudjelovati.* Tu je tajna našega Boga. On je Bog koji čeka, koji je uvijek otvoren za suradnju, jer on je Otac koji želi da mu djeca budu sretna. Zato treba surađivati i otvoriti mu dušu i srce, otvoriti se njegovim milostima. Taj naš tajni Bog, nevidljivi Bog, tada postaje stvaran i vidljiv duhovnim očima, postaje netko s kim u molitvi mogu razgovarati, koji će razumjeti sve moje boli i držati me za ruku da iziđem na pravi put, čak, što više, nositi me na ramenima kroz oluje

ovoga života. Naša otvorenost i suradnja je bit svega, jer Bog želi surađivati sa nama. Sveti Augustin kaže: „Bog je toliko velik koliko mu tvoja vjera dopusti da bude velik“. Dvije su stvarnosti i dva odabira: svjetlo ili tama, dan ili noć. Alternative nema. Ne može se sjediti na dvije stolice.

Mnogi su događaji koji nas uznemiruju u našem domu, župi, biskupiji. Sve to primamo i gledamo kako smo nesavršeni i grješni. Optužujemo. Tražimo odgovore. Nalazimo nedorečenosti iako je dovoljno rečeno. Ispitujemo. Kopamo. I na kraju upadamo u jamu vlastite oholosti. Mudri znaju da se svijet mijenja promjenom sebe, a ne gledanjem i optuživanjem drugih. Što ja činim za sebe, svoju obitelj, za svoju župnu zajednicu? Gdje je moje mjesto, na svjetlu ili u tami? Popravljamo li svoj dom, svoju dušu koja se urušava? Naš sveti asiški siromašak je 1205. godine u crkvi svetog Damjana s raspela čuo riječi: „Idi, Franjo i popravi moju kuću koja se ruši.“ To treba biti i moj i tvoj cilj.

Završavam promišljanje stihovima jednog živućeg pjesnika, koji nije niti teolog, niti svećenik, niti redovnik koji živi isposničkim životom. On je rock glazbenik, ateist i liječeni narkoman. A da u svakom čovjeku postoji urođena i usađena težnja za Bogom, govore i njegovi stihovi koji su dokaz da Duh Sveti puše kako hoće. „Samo živi, samo budi, svi odgovori doći će sami, samo stoj na svjetlu i doći će kraj tami.“

Predstavljen zbornik „Identitet bačkih Hrvata“

U okviru afirmativne kampanje ovdašnjih hrvatskih institucija i udruga „Izjasni se Hrabro“, u Subotici i Baču je 23. i 24. rujna 2011. predstavljen Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa „Identitet bačkih Hrvata“.

Spomenuti znanstveni skup održan je 2008. u Zagrebu, a na njemu je sudjelovalo sedamnaest znanstvenika iz Hrvatske, Mađarske i Srbije. Riječ je o prvom skupu na tu temu koji pokriva sve aspekte etničkog obilježja bačkih Hrvata – jezik, vjersku pripadnost i običaje. Zbornik je objavljen u sunakladništvu Hrvatskog instituta za povijest iz Zagreba i Hrvatskog akademskog društva iz Subotice.

Na predstavljanju u Subotici, održanom u Velikoj vijećnici Gradske kuće 23. rujna, o „Identitetu bačkih Hrvata“ govorili su: urednik izdanja i znanstveni suradnik Hrvatskoga instituta za povijest u Zagrebu **dr. sc. Robert Skenderović**, znanstveni novak Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu **prof. Mario Bara** i sudionik skupa **mr. sc. Andrija Anišić**.

Mons. mr. Andrija Anišić je govorio o radovima u zborniku koji tematiziraju ulogu Crkve u očuvanju identiteta bačkih Hrvata, naglasivši kako Katolička crkva predvođena svojim biskupima i svećenicima, napose biskupima Lajčom Budanovićem, Matijom Zvekanovićem, a i sadašnjim biskupom Ivanom Pénzesom te napose svećenikom Blaškom Rajićem nikada nije dovodila u pitanje pripadnost Bunjevaca i Šokaca hrvatskom narodu. Po njegovim riječima, slika pred ovogodišnji popis stanovništva bila bi drugačija da Hrvati i Bunjevci ne-Hrvati malo više mare za Crkvu i vjeru.

„Kad bi tako bilo, sigurno ne bismo toliko strepjeli kakvi će biti rezultati. Ali nažalost premalo je na misi naših ljudi – svega deset posto! To je tragedija našega naroda i iz toga je razvidno da je utjecaj Crkve na očuvanje identiteta bačkih Hrvata sve manji“, zaključio je Anišić.

Govoreći o formiranju kolektivnih identiteta, prof. Mario Bara je istaknuo razliku između subetničkoga (Bunjevci, Šokci), regionalnog (Dalmatinci, Bošnjaci) i nacionalnog identiteta (Hrvati) koji nastaje kao i u većini Europe tek u modernom vremenu, od kraja XVIII. stoljeća. Na tim identitetima, kako je dodao, konstruirana je kulturna, regionalna i subetnička raznolikost svakog naroda, pa tako i hrvatskog.

„Kao zaključak ovog zbornika kratkom definicijom možemo reći da su bački Hrvati integralni dio hrvatskog naroda koji kao autohtona manjina žive u Republici Srbiji i Republici Mađarskoj. Predstavljaju relativno heterogenu manjinsku zajednicu koja zbog povijesnih okolnosti područje Bačke nastanjuje uglavnom s područja današnjih država Hrvatske i BiH,

u različitim razdobljima, najčešće pod subetničkim imenima, a neka od njih koja se tematiziraju u ovom zborniku su Bošnjaci, Bunjevci, Dalmatini/Dalmatinci i Šokci“, ocijenio je Bara.

U organizaciji svih pet tamošnjih hrvatskih udruga, zbornik „Identitet bačkih Hrvata“ predstavljen je u subotu, 24. rujna u Baču. O Zborniku su govorili: urednik **dr. sc. Robert Skenderović**, **prof. Mario Bara** iz IMIN-a, dok im je domaća potpora bio **Zvonimir Pelajić** iz Plavne, član Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice.

Urednik Zbornika dr. sc. Robert Skenderović je u svom izlaganju ukazao na potrebu organiziranja znanstvenog skupa o bačkim Hrvatima.

„Hrvati u Bačkoj danas se, zbog brojnih povijesnih uzroka suočavaju s borbom za vlastitu biološku i nacionalnu opstojnost. Još od vremena Austro-Ugarske Monarhije razne političke opcije nastoje bačke Hrvate podijeliti na Bunjevce, Šokce i Hrvate. Radovi u ovom zborniku pokazuju kako su bački Šokci i Bunjevci od svojih prvih spomena bili čvrsto povezani sa svojim sunarodnjacima u Hrvatskoj i u ostalim krajevima gdje žive Hrvati. Štoviše, oni pokazuju da su bački Hrvati ne samo baštinili hrvatsku kulturu nego i sudjelovali u stvaranju hrvatskog nacionalnog identiteta i da stoga predstavljaju integralni dio hrvatske zajednice. Isto tako, organiziranjem skupa nastojala se skrenuti pozornost javnosti u Republici Hrvatskoj i na aktualne prilike u kojima žive bački Hrvati kao manjinska zajednica. Pitanje nacionalne identifikacije bunjevačkih Hrvata u Bačkoj predstavlja otvoreni problem oko kojega se danas u Republici Srbiji vode ozbiljne polemike. Održavanje skupa i objavljivanje ovog zbornika pokrenuti su s namjerom da se na te znanstvene izazove daju konkretni odgovori“, istaknuo je Skenderović.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov govorio je o tome što za hrvatsku zajednicu u Vojvodini na predstojećem popisu pučanstva znači izjasniti se kao Hrvat, katolik i da je svakom Hrvat u hrvatski materinji jezik. /prema: **Davor Bašić Palković**, *Hrvatska riječ*/

Održan XI. Festival bunjevački pisama

„Evo opet šorom vraci jure“ naslov je pobjedničke pjesme po ocjeni stručnog žirija XI. Festivala bunjevački pisama održanog 30. rujna u Dvorani sportova.

Autor teksta je **Tomislav Vukov**, pjesmu je izveo Ansbabl „Hajo“ uz pratnju Festivalskog tamburaškog orkestra pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**, dok su aranžman skupa napravili Tomislav Vukov i **Marinko Piuković**.

Prema prebrojanim glasovima gostiju u Dvorani sportova, poslanih SMS-om i putem telefona, nagradu publike na XI. Festivalu bunjevački pisama osvojio je **Vojislav Temunović**, autor glazbe za pjesmu „Lolo moja“ koju su izveli **Bernadica Vojnić Mijatov** i Ženski tamburaši orkestar „Korona“. Oni su proglašeni i za najbolje debitante Festivala.

Priznanje stručnog žirija za najbolju interpretaciju pripalo je **Vedranu Kujundžiću** za pjesmu „Ivana“.

Drugo mjesto osvojila je **Nela Skenderović**, autorica glazbe za pjesmu „Da si pored mene ti“ koju je izvela **Antonija Piuković**. Prema odluci stručnog žirija, treće mjesto osvojio je **Miroslav Letović**, autor glazbe za pjesmu „Snovi o ljubavi“ koju je izvela **Tamara Štricki**. Nagradu za najbolji aranžman dobio je Miroslav Letović za pjesmu „Kada ljubav kaže zbogom“. Nagrada za najbolji neobjavljeni tekst uglazbljen za ovogodišnji festival osvojio je autor **Marjan Kiš** za pjesmu „Djevojčin san“.

Na XI. festivalu bunjevački pisama izvedeno je ukupno 16 novih kompozicija. Ovogodišnji festival, osim u Subotici i okolici, mogao se pratiti u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Festival su prenosili Pitomi radio iz Pitomače i Radio Slatina u Hrvatskoj, te i Radio Kupres u Bosni i Hercegovini. XI. festival organizirala je Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“. /prema: **Siniša Jurić**, *radiosubotica*/

HDPU „Bela Gabrić“ priredio radni susret

Pisanje CV-a i volontiranje

Radni susret učenika i studenata priredilo je Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ u subotu, 15. listopada u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici.

Ovim susretom Društvo želi uspostaviti suradnju s članovima te predstaviti načine buduće suradnje i ponuditi prvi besplatni program edukacije, rekao je predsjednik Društva **Petar Gaković** na početku susreta. Tridesetak prisutnik pozdravio je i član Izvršnog odbora Hrvatskoga nacionalnog vijeća **Pero Horvacki** poželjevši im uspjeh u školovanju i da ih ubuduće bude više na ovakvim susretima.

Prvi dio susreta prošao je u popunjavanju pristupnica u HDPU „Bela Gabrić“, o čemu je govorio potpredsjednik Društva **Nikola Bašić**. On je potaknuo prisutne da što detaljnije popune obrasce jer oni sadrže dio onoga o čemu će biti riječi u drugom dijelu susreta, *od uobičajenih podataka pa do onih posebnih vještina, hobija, iskustava, vaših očekivanja od Društva kao i onoga što vi možete pružiti drugima*. Ovi će podaci biti korišteni za traženje pomoći u obrazovanju onima kojima je to potrebno.

Radionicu pod nazivom „Kako napisati CV (*Curriculum Vitae* odnosno životopis) i motivacijsko pismo“ osmislio je i vodio Igor Čeliković a imala je za cilj mladim korisnicima Društva „Bela Gabrić“ predstaviti osnove pisanja CV-a, te motivacijskih pisama. Mladi su imali priliku raditi u timovima, usvojiti teorijska znanja te na kraju iskoristiti nova znanja u simulaciji apliciranja na natječaj u kojoj su i sami napisali CV i motivacijsko pismo u tek 20 minuta.

Nakon završene radionice, sudionici su pažljivo poslušali i Charlene Jouve iz Francuske koja trenutno volontira u LDA Subotica (Lokalna agencija za demokraciju). Ona je predstavila program europskog volontiranja (EVS) i objasnila svoje razloge za volontiranje, a istaknula je da svi mladi koji sudjeluju u međunarodnom volontiranju ili sličnim programima dobivaju iznimnu prigodu upoznati jednu novu kulturu, naučiti novi jezik te neupitno postaju otvorenije i tolerantnije osobe sa širim pogledom na svijet. Program EVS je namijenjen svim mladima od 18 do 30 godina starosti, a više informacija se može dobiti u LDA Subotica ili preko FOKUS fondacije u Subotici.

Ovaj tip seminara prvi je u nizu koji HDPU „Bela Gabrić“ planira organizirati. Trenutačno se radi na osmišljavanju internetske stranice koja bi mogla biti poveznica među studentima i učenicima, ali i pomoć u traženju materijalne potpore u njihovu obrazovanju. /K. Č./

Pastoralno-znanstveni susret studenata i radničke mladeži

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije Petrovaradinu, organiziran je 12. listopada drugi pastoralno-znanstveni susret studenata i radničke mladeži ove akademske 2011./2012. godine, zalaganjem vlč. **Marijana Vukova**, župnog vikara u župi Imena Marijina u Novom Sadu i voditelja zajedništva mladih.

U crkvi sv. Jurja, u popularnom „gradiću“ u srijedu navečer je slavljena sveta misa zaziva Duha Svetoga. Euharistiju je predslavio srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović** u zajedništvu s vlč. **Dušanom Milekićem**, župnikom u Novim Banovcima i suradnikom voditelja susreta mladih. Vlč. Vukov je bio na raspolaganju za svetu ispovijed.

Četrdesetak mladih i nekoliko profesora sudjelovalo je na ovogodišnjem Veni Creator Spiritus. Biskup domaćin je izrazio radost što su se studenti-školarci i mladi radnici odazvali pozivu vlč. Vukova i što su odlučili svoj studij započeti s Bogom moleći od njega blagoslov za uspješno studiranje, učenje i plodove za vjerski i duhovni život iz ovakvih susreta. Također je rekao da su vrata ovoga centra uvijek otvorena za vjeronauk i katehezu mladih koji se redovito kroz akademsku godinu okupljaju srijedom u 20 sati.

Marijan Vukov

LIST-opad, list po list...

Požutilo nam ljeto! Da, da, ljeto je tako dugo trajalo da je pojesenilo! Uživali smo u dugom ljetu, a sada nas jesen svojim bojama i mirisima nagrađuje posvuda: u vinogradima, voćnjacima, na njivama. Zato treba Bogu reći hvala jer bez njega ne bismo ništa imali.

A mjesec kada list po list pada – listopad – primamljiv je po mnogo čemu. Gospa nas zove na molitvu krunice. Dođite, vidjet ćete kako je lijepo biti kruničar.

Isus, ali i vaši župnici i vjeroučitelji, zovu vas na vjeronauk!

A najvažnije je svake nedjelje doći na svetu misu! Tu se najbolje Boga slavi.

I tako se i naši dani nižu poput list-opada, dan po dan. Sve do ne budemo s Isusom u vječnosti. A za to treba naše listove popuniti molitvom, dobrim djelima i slavljenjem svete mise.

Pišimo na naše listove: krunica, molitva kod kuće, vjeronauk, sveta misa...

Vaša Zvončica

Dunja Šimić, 2c r.
OŠ Ivan Milutinović Subotica

Svjetski dan krunice u Subotici

Krunica na šest svjetskih jezika u župi sv. Roka

Dragi Zvončići, mjesec listopad posvećen je Majci Božjoj – Kraljici sv. Krunice! Krunica je pobožnost koju je Isusova i naša Majka puno, puno puta preporučivala tijekom svojih ukazanja. Vjerujem da i vi u svojim obiteljima i vašim župama imate ovu lijepu pobožnost.

Na Svjetski dan krunice, koji se obilježava 7. listopada, mali kruničari župe sv. Roka u Subotici, koji inače

redovito svake srijede mole krunicu u crkvi, toga su dana molili krunicu na šest svjetskih jezika: latinskom (predmolio župnik **Andrija**), engleskom, talijanskom,

njemačkom, mađarskom i slovačkom. Za to ih je pripremila mama **Tatjana Bajić** a u ovom slavlju pripomogli su i članovi VIS-a „Proroci“, kao i Radio Marija koja je putem svojih valova prenosila pobožnost.

Sve pohvale za male kruničare i organizatore s porukom da nastave tako i dalje, a Gospa će ih već nagraditi potrebnim milostima. /**Bernadica Ivanković**/

Najmlađi hodočasnici u Mariji Bistrici

Među tristo hodočasnika iz Subotičke biskupije, na tradicionalno hodočašće bačkih Hrvata u Mariju Bisticu, 24. rujna, krenulo je i nekoliko naših najmlađih hodočasnika. Oni su lako podnijeli put autobusima, a bili su prvi u molitvi, na Križnom putu, uvijek radosni.

I jednom autobusu upravo su oni predvodili molitvu krunice, a u povratku su svjedočili o svojim dojmovima sa hodočašća.

Devetogodišnji ministrant **Emil Cvijin** je rekao: „Posebno

mi je bilo drago ići na kalvariju, nemam riči to opisati“. A njegov prijatelj iz razreda i ministrant **Zdenko Ivanković** je uživao u večernjoj svetoj misi i dodao kao je dobar bio Križni put. **Regini Dulić**, učenici 4. razreda iz Đurđina, najviše se svidjela Kalvarija na Bistrici i Križni put: „Toliko je bilo lipo da svako to mora doživjeti“. **Martina Čeliković**,

učenica 5. razreda, je također uživala u pobožnosti Križnoga puta, a najviše će zapamtiti svetu ispovijed jer je prvi put bila kod nepoznatog svećenika, a onda sretna s osmijehom na usnama izašla iz ispovjedaonice.

Eto, Majka Božja i naša – Bistrička voli djecu, ali i oni vole nebesku Majku!

K. Č.

Zaziv Duha Svetoga

Svečano misno slavlje sa zazivom Duha Svetoga za početak školske i vjeronaučne godine za učenike osnovnih i srednjih škola Subotice i okolice predvodio je 17. rujna subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes s kojim je suslavilo desetak svećenika.

Na slavlju se i ove godine okupilo oko tisuću učenika iz subotičkih osnovnih i srednjih škola, ali i iz Tavankuta, Đurđina, Male Bosne i Bajmoka, koji pohađaju nastavu vjeronauka. Njima su se pridružila i djeca iz vrtića „Marija Petković“. Za organizaciju se pobrinuo Organizacijski odbor Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ na čelu s prim. **dr. Markom Senteom** kao i katehete Subotičke biskupije. Novost je da se od ove godine ova sv. misa sa zazivom Duha Svetoga kao i misa zahvalnica na kraju školske godine

nalaze u školskom kalendaru koji je odobrio pokrajinski tajnik za obrazovanje **dr. Zoltán Jeges**.

Djeca i mladi su čitali Božju riječ, predmolili molitve vjernika i prinosili darove. U kratkoj propovijedi biskup Ivan je podsjetio na jutarnju i večernju molitvu, poslušnost roditeljima i zahvalnost učiteljima te na kraju dobio veliki pljesak.

Misno slavlje su uzveličali VIS „Ritam vjere“ i VIS „Apostoli Radio Marije“ a pjevanje je moderirala učiteljica **Ana Čavrgov**.

I ove su se godine učenicima i vjeroučiteljima pridružili dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**, u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća **Dujo Runje**, djelatnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković** te ravnatelj škola u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku.

K. Č.

Uredila: Nevena Mlinko

Dragi mladi,

Ovoga mjeseca zagledani smo u lik Marije, djevice iz Nazareta.

U osnovi možemo reći da je ona jedna obična žena iz naroda, jednaka nama kršćenicima –

običnim ljudima iz običnih gradova u svakidašnjici jednoga vremena. Iste su nam polazne točke života, iako one krajnje, ka kojima mi još uvijek putujemo, djeluju nemjerljivo. Bog sa svakim od nas ima poseban plan – On te poziva i nudi ti najljepšu i najbolju varijantu ovozemaljskoga života skrojenu baš po tvojoj mjeri. Marija je na Božji poziv odgovorila. Potpuno se predala Bogu u vjeri i postala *milosti puna*. To je bio Božji plan za nju i njen život. Kao majka Boga i otkupljenoga čovječanstva, Marija nam stoji na raspolaganju kao najveća zagovornica – ostvarivši puninu života na zemlji, zadobila je puninu života i na nebu neposredno uz samoga Boga.

Lako je trošiti riječi utapajući ih u banalnost vrenja ulice i tv-a. Pokušaj se obratiti Gospi posebnim i biranim riječima. One mogu biti originalno tvoje ili one od Crkve priznate, ustaljene kroz opće molitve. Pomoćnica kršćana neizostavno pruža svoju ruku, bez zaustavljanja, nama, svojoj djeci. Pokušaj zamoliti onu koja je uspjela da i ti uspiješ ostvariti Božji plan na zemlji i zadobiti nebo! U molitvi krunice razmatrajmo puninu Božje prisutnosti u jednome životu, moguću u svačijemu životu. Marijo, moli za nas!

Nevena Mlinko

Obavijesti

Dragi mladi prijatelji!

Koristim priliku kroz naš *Zvonik* pozvati mlade koji studiraju ili rade u Novome Sadu, na vjeronauk koji se već po ustaljenom rasporedu održava srijedom u 20 sati, u Petrovaradinu. To je neposredno uz Dunav, u zgradi Biskupije srijemske, u nekadašnjemu samostanu, Strossmayerova 20, adresa već dobro poznata starijim studentima i mladima.

Vjeronauk ima za cilj uvećati znanje i vjeru o našoj Crkvi, produbiti naše zajedništvo i svijest o pripadnosti Katoličkoj crkvi. Hodeći tim putem, idemo stopama svojih roditelja i predaka, i dajemo sadašnjemu svijetu znak i svjedočanstvo da Isus Krist jest i danas živ i prisutan, i da uvijek ima poruku utjehe, nade i ljubavi za svakoga čovjeka u svakome vremenu! Budimo svjesni katolici i odgovorni mladi koji želimo raditi na svojoj duhovnosti i osobnosti jer na taj način osluš-kujemo glas Božji u nama, koristeći i trošeći darove i talente koje dobismo od Stvoritelja. U iščekivanju naših susreta srijedom u 20 sati, srdačan pozdrav svima!

Marijan Vukov, kapelan u Novom Sadu

U župi sv. Roka, od početka rujna redovito se svake nedjelje u 19 sati održava vjeronauk za mlade. Mala, ali vrijedna skupina mladih, na svakom sastanku obrađuje Očenaš, jednu od najvažnijih kršćanskih molitava. Tumačenjem Očenaša, red po red, riječ po riječ, nastoje protumačiti što oni svaki dan mole, te tako učvrstiti svoju vjeru i usavršiti molitvu. Nakon ozbiljnoga rada u skupinama ili predavanja, slijedi druženje u podrumu. Ovim putem mladi vas pozivaju da im se priključite, da iskusite zajedništvo u molitvi, razgovoru i druženju.

Misa mladih održana je 7. listopada u crkvi sv. Marka u Žedniku na kojoj je sudjelovalo oko sedamdeset mladih. Misu je prevodio vlč. Željko Šipek, a glazbeno su je animirali VIS „Markovi lavovi“. Velečasni se u propovjedi spomenuo naših bližnjih te ljudi koje nitko ne primjećuje, a koji trebaju pomoć naglašavajući da smo mi ti koji smo pozvani „biti za druge“. Na kraju mise održano je klanjanje, a zatim su svi pozvani na čašćenje u vjeronaučnoj dvorani.

Sljedeća misa za mlade održat će se u katedrali sv. Terezije Avilske s početkom u 20 sati. /**Vedrana Cvijin**/

Jer tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen.

Rim 10,13

Kad te netko voli on na poseban način izgovara tvoje ime.

I ti znaš: tvoje ime je sigurno kada se nalazi u njegovim ustima.

Koja imena najčešće izgovaraš?

Imena lica koja su ti bliska srcu, najdraža i najmilija...

Prepoznaješ li osobine dragih ljudi u drugima?

Poistovjećuješ li poglede, pokrete, osmijehe ...

Ponekad nam se čini da nas netko grli kao majka dijete.

Sami sličimo na naše očeve i majke, ponekad, kao preslikani,

nismo kopija već nova duša s novim putem, imenom i životnom mapom.

Novo dijete Oca svoga, koji nas poziva imenom.

Katkad smo svijeća koja se gasi.

Gubimo trag života, tapkamo u mraku, bez tračka nade za bolje sutra.

Postajemo slijepci i gluhi.

Osjećamo se napušteni i kako nitko, kako On nije tu kraj nas.

Ali, ne. Ne prepoznajemo ga.

Kao izgubljenog prijatelja kojeg smo davno susreli, zaboravljajući mu i lik i glas.

Ali On tebe nije zaboravio, nije i ne odustaje od dozivanja da mu se vratiš.

Znati ime, znati lice.

A kako ga ne bi znao kada te je On stvorio, udahnuo ti je život!

Bog se nekad pita - a gdje se skrivaš?, (možda iza želje da se uklopiš u društvo loših navika)

ma koliko duboko pali ne odustati, boriti se,

ma koliko skrenuli ne pomisliti da ne možemo

pronaći pravi put ili da nas Bog ne želi, ma koliko nas ljudi obeshrabrivali, ne zastrašiti se ili omesti.

Mi možemo biti bliski Ocu,

opet vratiti riječi molitve na naše usne, u naše misli,

ponovo uspostaviti bliskost s Bogom, onu bliskost koju imamo sa najboljim prijateljima,

kada ih zovemo imenom.

Zovimo ga u domove, obitelji, zovimo ga u svoje dane i živote.

Marija Vidaković

Listopadska pobožnost i krunica?!

Blažena Djevica Marija je krunici podarila takvo djelovanje da ne postoji nijedan materijalni, duhovni, nacionalni ili međunarodni problem koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti.

(s. Lucija iz Fatime)

Mjesec listopad posebno je posvećen Majci Božjoj i pobožnosti krunice – molitvi koja je vrlo često neshvaćena ili krivo shvaćena, molitvi koju mnogi smatraju dosadnom, besmislenom i zastarjelom. A takvo razmišljanje je posljedica nepoznavanja krunice. Što je ustvari krunica i koja je svrha listopadskih pobožnosti? U sljedećih nekoliko redaka pokušat ću vam, iako možda nestručna po tom pitanju, približiti značaj krunice i listopadskih pobožnosti.

Osvrnut ću se najprije na izraz „pobožnost“ koji znači osobnu pažnju, sabranost i predanje, u ovom slučaju Bogu u molitvi. Svojim molitvama vjernici iskazuju štovanje odnosno na taj način časte pojedina Božja svojstva ili Isusa Krista, Duha Svetoga, Majku Božju ili pojedinog sveca. Tako na primjer, postoje pobožnosti Srcu Isusovu, svetom Josipu i drugim svecima. Cilj svih pobožnosti je da vjernik učvrsti svoju vjeru u Boga. Među poznatijim marijanskim pobožnostima su „svibanjska pobožnost“ i „listopadska pobožnost“. Vjernici sabrani u crkvi svake večeri u mjesecu zajednički mole krunicu. U mnogim crkvama nakon krunice slijedi i večernja sveta misa. Treba dodati da ove pobožnosti nisu obvezne kao nedjeljna sveta misa, nego su slobodne, dragovoljne i znak su većega štovanja Gospe.

Listopadska pobožnost je nastala za vrijeme bitke kod Lepanta 1571. godine, kada je Zapadu prijetila opasnost od turske najezde. Papa Pio V. uputio je poziv kršćanima da mole Krunicu. Narod je prihvatio Papin poziv da se po Gospinu zagovoru otkloni opasnost od turske najezde. Nakon uslišane molitve, ostao je ovaj mjesec posvećen Majci Božjoj.

Pobožnost Krunice nastala je iz potrebe srca da se razmišlja o Kristovu životu. To je molitva povjerenja. U Ivanovu evanđelju imamo trenutak kada Isus u ljudsku mržnju stavlja kapljicu neizmjerne ljubavi Božje, to je trenutak kada je Isus rekao Mariji: „Ženo, nemoj misliti na mene, misli na njih. Ja te darivam ljudima. Darivam te njima, da tvoje majčinstvo postane simbol i sredstvo moje ljubavi. Darivam te njima da ih odgajaš u ljubavi, da im budeš Majka!“ Kako je neshvatljiva i velika ljubav Božja prema nama. On, Svevišnji Bog daruje nama, bezvrijednim stvorovima svoju Majku da se po Njenom zagovoru spasimo. Koliko puta nismo ni svjesni te milosti. A sve što trebamo učiniti jest otići u crkvu ili čak kod kuće izmoliti krunicu Gospi. Krunicu koja je toliko moćna da ni sami nismo svjesni njene snage. Otac Gabriel Amorth, glavni vatikanski egzorcist, piše: „Jednom je moj

prijatelj, tijekom egzorcizma, čuo đavla kako govori: Svaka Zdravo Marija je kao udarac po mojoj glavi. Kad bi kršćani znali kako je moćna krunica, to bi bio moj kraj. Tajna koja ovu molitvu čini toliko moćnom jest u tome što je to ujedno i molitva i meditacija. Upućena je Ocu, Blaženoj Djevici Mariji i Presvetom Trojstvu, a predstavlja meditaciju usmjerenu na Krista. Što se onda događa dok molimo krunicu? Dok molimo krunicu Blažena Djevica odmah dolazi k nama da moli s nama. I, Ona ne dolazi sama. Dovodi anđele sa sobom. I to ne jednoga ili dvojicu, jer Ona je Kraljica anđela – cijeli korovi anđela dolaze s njom. A kako su Ona i Isus sjedinjeni u srcu i ne mogu biti odvojeni, ona dovodi i Isusa. A Isus ne

može biti odvojen od Presvetoga Trojstva, te On dovodi sa sobom i Oca i Svetoga Duha. Gdje je Presveto Trojstvo, tamo je sve stvorenje, pa smo okruženi takvom ljepotom i svjetlom da to uopće ne možemo ni zamisliti u ovom životu. Nitko tko ide k Mariji i moli krunicu ne može biti napadnut od Sotone“.

U nedavnom razgovoru s jednim prijateljem koji mi je rekao da je njemu „smor“ neprestano ponavljati iste riječi i da više voli osobni razgovor s Bogom svojim riječima, došla sam do zaključka da je uz osobnu molitvu potrebna i molitva krunice. Trebamo shvatiti da je krunica molitva u kojoj se izgovaraju najsavršenije riječi što ih čovjek može uputiti Bogu. Sam Isus nas je učio toj najsavršenijoj molitvi (Očenaš). A molitva „Zdravo Marijo“ sadrži riječi koje je anđeo Gabrijel uputio Gospi i riječi kojima je Elizabeta pozdravila Mariju, nadahnuta Duhom Svetim. Zar mislimo da možemo bolje moliti, izreći bolju i savršeniju molitvu od njih? Možemo samo nastojati slijediti ove primjere molitve i u tim nastojanjima svojim nesavršenim riječima klicati Bogu.

Završit ću riječima Udruge invalida iz Križevaca: „Neka ti krunica postane blagoslovom. Neka ti bude putokaz na putu do Boga i neka ti podari milost potpunoga opredjeljenja za Boga. Tako da Krist bude po tebi prepoznatljiv. Neka te vodi ka žrtvi da bi Isusa mogao donositi ljudima. Neka ti da izdržljivost na tvojoj Maslinskoj gori, ustrajnost pod udarcima nevolja i strpljivost kada te pritišće trnova kruna. Neka i tebe prati na tvom križnom putu i neka te osnaži do posljednjega daha. Neka ti podari vjeru u uskrsnuće, čežnju za Vječnim, radost i mir u Bogu. Neka te vodi do punine života i neka ti pokloni savršenstvo u Isusu Kristu, našem Gospodinu“.

Marina Gabrić

Prva nagrada po mišljenju izvođača - VIS Damjan iz Vukovara

Nagrada stručnog žirija - Tobija

Nagrada za najbolji tekst - grupa Emaus

Nagrada zajednice Hosana Jelena Barić

Nagrada publike Marina Kozina

Slaviti Boga pjesmom, učvršćeni vjerom!

Šesti po redu festival duhovne glazbe suvremenog glazbenog izričaja – Hosanafest, održan je u nedjelju 18. rujna pod geslom *Učvršćeni vjerom!*. I ove godine festival je nosio obilježje dobrotvornosti jer je sav prilog od ulaznica i kupljenih CD-a bio doprinos *Humanitarno-terapijskoj zajednici za pomoć ovisnicima – Hosana* koja djeluje na području Subotičke biskupije. Oko 1500 gledatelja u subotičkoj Dvorani sportova imalo je priliku uživati u izvođenju petnaest skladbi koje su proslavljale Gospodina i međusobno se natjecale. Posebni čar festivalu dalo je umjetnički oblikovano predstavljanje i promoviranje duha kako suvremenog života, tako i tradicije i običaja Hrvata u Bačkoj koji se mogao prepoznati u razglednicama, odjeći voditelja i povrh svega u brojnosti i razdraganosti djece iz hrvatskih odjela osnovnih i srednjih škola koji su otvorili Festival scenskim prikazom Isusove molitve na Maslinskoj gori i izveli pjesmu *Budi svoj* prije proglašavanja pobjednika.

Na Festivalu je dodijeljeno ukupno pet nagrada. Povjerenstvo za najbolji tekst koje su sačinjavali včl. **Dragan Muharem**, profesorice **Marija Deman** i **Tatjana Njegomir** dodijelilo je nagradu sarajevskom bendu „Emaus“ i pjesmi *Korak iza* čije stihove potpisuju **Marija Ivančević-Stipić** i **Davor Stipić**. **Antonija Piuković**, **Mario Tikvicki** te včl. **Dragan Muharem** bili su članovi stručnog ocjenjivačkog suda za izbor najbolje skladbe i nagradu stručnoga povjerenstva dodijelili su skupini „Tobija“ iz Zagreba za pjesmu *S nama si ostao* koja je djelo **Zdravka Markovića**. Publika je putem sms-glasova za najbolju pjesmu izabrala skladbu *Ponesi svoj križ* čiji je tekst djelo **Pamele Štefec**, glazba i obrada **Kristijana Brodara**, a pjesmu je izvela **Marina Kozina** iz Nuštra kraj Vinkovaca. Nagrada štitičenika Zajednice Hosana pripala je pjesmi *Čuvar* i **Jeleni Barić** iz Tugara, iz općine Omiš, koja je ujedno autorica teksta i glazbe pjesme, dok je obradu načinila **Nensi Barić**. Glavna nagrada koju izabiru sami izvođači pripala je Vukovarcima iz skupine „Damjan“ za pjesmu *Tvojim putem poći* čije je riječi i glazbu napisao **Domagoj Vitovski**, a obradu načinio **Viktor Kesler**. Prošlogodišnji pobjednici VIS „Proroci“ predali su statu logoa Festivala novim pobjednicima koji će otvoriti naredni, sedmi Hosanafest 2012.

U razgovoru s pobjednicima Hosanafesta 2011., sastavom „Damjan“ iz Vukovara

* Jeste li očekivali pobjedu na Hosanafestu?

Mogu reći da uopće nismo očekivali pobjedu. Dosada smo sudjelovali na Bonofestu i PapaFestu. Nismo iskusni, niti smo ikada sudjelovali na nekom festivalu duhovne glazbe natjecateljskoga karaktera. Ovo nam je bilo prvi puta. Mislili smo da još uvijek nismo dovoljno dobri da bismo mogli negdje pobijediti, ali eto kako je na kraju ispalo. Nismo očekivali pobjedu, nitko od nas. Kako se Festival približavao, vjerovali smo da imamo dobru pjesmu, ali nikako toliko dobru da bismo mogli pobijediti.

* Što ova pobjeda znači za vas i vaše daljnje stvaralaštvo na duhovnoj sceni?

Ljudi su uvijek sretni kada dobiju nagradu. Članovi skupine sad su našli nekakvu blagu zadovoljštinu za naš veliki trud. Doista

se jako puno trudimo, pogotovo u zadnjih godinu dana. Mala zadovoljština i nagrada! Također, ljudi nas drukčije gledaju. Konkretno gledano, dopuštaju nam više prostora, vremena i više nas podržavaju. Shvatili su nas ozbiljnije i time odali neku vrst priznanja našem radu.

* Koliko dugo postoji bend i kako ste organizirani?

Nastali smo iz zbora mladih. Osipanjem zbora smanjio se broj ljudi i nastao je „Damjan“. Djelujemo pet godina. Prvi puta smo nastupili 2008. na Bonofestu. Jednom tjedno, subotom, nas 10-15 okupljamo se na višesatne probe. Ukoliko je nešto na vidiku, npr. neki festival, onda se nalazimo 2 i 3 puta tjedno. Sve odlučujemo sami, demokratski, i svi smo jednakim žarom u tomu. Vjerujem da je to svima veliko zadovoljstvo i prednost jer nema nikakvih nesuglasica usprkos tomu što nemamo nekog „zapovjednika“ tj. vođu.

* Što za tebe osobno znači bavljenje duhovnom glazbom?

U glazbi sam oduvijek. Cijeli život mi je obilježen glazbom – i dok spavam – pjevam ☺. Meni je glazba molitva. Sve više iz dana u dan shvaćam da se moja predanost vjeri izražava putem glazbe. Najviše u čemu ja mogu sebe dati u vjeri je kroz duhovnu glazbu. Nastojim nastupiti da i drugima pokažem koliko je to lijepo. Želio bih uspjeti pokazati koliko je jednostavno uživati u tome i privući druge istome putu. Nije potrebno tražiti puno nečeg što se ne može pronaći, ljepota i zadovoljstvo su tu, u duhovnoj glazbi, i treba uzeti ih.

/Razgovor sa **Slavenom Katićem** iz skupine „Damjan“/

Korak iza

*Još jedno nepozvano jutro
bez pitanja mi krade san,
znam sve će biti k'o i jučer,
običan, već viđen dan.*

*Ulica nosi rijeku ljudi,
čudna lica bez osmijeha.
Znam i ja sam jedan od njih.
O, Bože, odgovor mi daj.*

*Zašto sam uvijek korak iza,
nikada danas, živim za sutra,
vlakovi žure, ne čekaju me.
Hodam, a nikamo ne stižem
i uvijek želim nešto više,
već gubim snagu, Bože pogledaj!*

*Gubim dah, padam na koljena,
prvi put stvarno oči otvaram,
slika se sklapa iz tisuću dijelova.
Vidim bijedu, jad, samoću,
ali ne u svom životu,
toliko toga dao si mi sada znam.*

*Bio sam uvijek korak iza,
zastao nisam da shvatim, da priznam,
uvijek si bio blizu Gospode.
I sad Ti kažem što nisam znao:
hvala za milost što si mi dao,
da vidim svijet u novim bojama.*

*Rijeka je svoje more pronašla,
moja je rijeka more pronašla.*

/Nagrada za najbolji tekst, **Emaus** – Sarajevo/

Voditelji: **Petar Pifat** i **Nevena Mlinko**

Djeca hrvatskih odjela

Je li ljubav zbilja vječna?

Dragi čitatelji! Kroz velike teškoće i probleme, pa čak i patnje i boli prolazi čovječanstvo, a i svaki čovjek ponaosob. U kušnjama, a na žalost i napatima, vidimo kakvi smo i od čega načinjeni. Otkrivamo svoje i tuđe manjkavosti svaki dan! Ipak, Isus od nas traži da budemo savršeni kao Otac nebeski i da se ljubimo ljubavlju koja ne prestaje! Kako uspjeti? „Savršena ljubav doista je rijetka... Zaljubljeni uvijek moraju imati profinjenost mudrih, prilagodljivost djece, osjetljivost umjetnika, razum filozofa, smirenost svetaca, snošljivost učenjaka i snagu samopouzdanih“, zanimljiva je misao prof. Lea Buscaglia, kojoj da bi bila cjelovita nedostaje samo – praštanje. Oprostiti moramo i sebi i drugima svaki put kad ljubav – nije bila ljubav. Blaženoj Djevici Mariji, Majci lijepe ljubavi, možemo se i ovoga listopada utjecati za zagovor, a prije osobne ili obiteljske molitve u našem domu – sve „strance u domu“ isključimo... :) (Ivh)

kreposti u obitelji

Njegovati ljubav u obitelji

Kad nabrajamo tri „glavne“ kreposti, tako lijepo zvuči: VJERA, NADA, LJUBAV. Ipak, najviše nas „dira“ tema ljubavi, a osobito onda kad je ne osjećamo. Dr. Tomislav Ivančić kaže da – kada nemamo „vezu“ s Bogom (ne osjećamo Njegovu lju-

bav, nismo je svjesni, ne ljubimo ga) – ne funkcioniraju ni veze ljubavi s ljudima (ne možemo niti mi ljubiti – pružati ljubav niti biti ljubljeni – primati je). Tako je ljubav prema Bogu i bližnjemu nerazdvojiva. *Rekne li tko: „Ljubim Boga“, a mrzi brata svoga, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti. I ovu zapovijed imamo od*

njega: Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga (1 Iv 4,20-21). Potrebno je IZABRATI LJUBAV.

Ljubav je nekad teško njegovati! Ponekad moramo ostaviti sve dobro koje činimo i sav predan rad i – sjesti na pod i igrati se kockama! Nekad moramo ostaviti kreativna nadahnuća za pospremanjem i gledati film po muževljevom izboru! Moramo nekad razgovarati i dok nam se oči zatvaraju od umora jer je obiteljski sastanak u tijeku! Također – neophodno je ponekad sjetiti se rock pjesama koje voli supružnik/ca i smišljati uvijek nove teme za razgovor i novo, ponovno upoznavanje!

Ljubav je bogoslovna krepost kojom Boga ljubimo iznad svega radi njega samoga, a svoga bližnjega kao same sebe iz ljubavi prema Bogu. Ma koliko to zvučalo ozbiljno i teško – ljubav je najljepši način da budete „žrtva“ milovanja dječjim ručicama dok ih uspavljujete, dječjih poljubaca toliko razdražanih da bole, pogleda ljubavi i kad biste radije plakali od tuge i sakrili se u mišju rupu koliko se osjećate loše... Ja biram voljeti i biti voljen/a, a ti? (Ivh)

Kako i koliko ljubimo? Poznati američki profesor i pisac dr. Leo Buscaglia je predlagao ovih nekoliko pitanja za kraj dana svakome od nas, smatrajući da je samopropitivanje i iskreno odgovaranje na njih dobar put za samo upoznavanje – kakvi smo u ljubavi...

- Je li itko danas makar malo sretniji jer sam danas bio uz njega? **Da Ne**
 Jesam li ostavio bilo kakav konkretan dokaz ljubaznosti, kao znak moje ljubavi? **Da Ne**
 Jesam li pokušao misliti o nekome koga poznajem na pozitivniji način? **Da Ne**
 Jesam li pomogao nekome da osjeti radost, da se smije ili bar nasmiješi? **Da Ne**
 Jesam li pokušao odstraniti bar nešto rđe koja napada moje odnose s ljudima? **Da Ne**
 Jesam li proživio dan bez bijesa zbog stvari koje nemam i slaveći zbog stvari koje imam? **Da Ne**
 Jesam li oprostio sebi što nisu savršeni? **Da Ne**
 Jesam li oprostio sebi? **Da Ne**
 Jesam li naučio nešto novo o životu, življenju ili ljubavi? **Da Ne**

iz života

Zazvati Mariju...

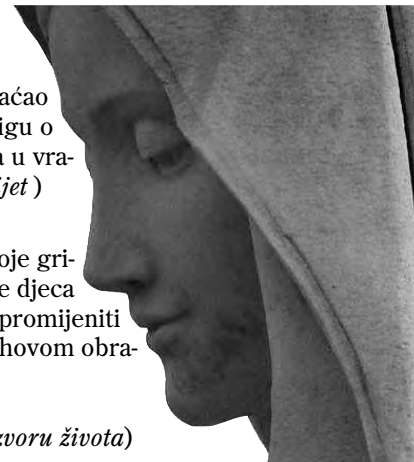
„I sada se sjećam neprospavanih noći i straha kada se tinejdžer do kasno u noć nije vraćao kući. Sjećam se također koliko sam puta u grču zazivala Mariju moleći je da ona preuzme brigu o njemu. Koliko se puta dogodilo da bi u trenutku kad bih zavapila Mariji čula okretanje ključa u vratima! Vratio se! (iskustvo obitelji Zajc sa šestoro djece i petero unučadi u mjesječniku *Novi svijet*)

... kada se bojimo da će nam dijete odabrati „krivi put“

„Potrebno se brinuti, ali ne zabrinjavati. Roditelji ne smiju stalno plakati nad djetetom koje griješi. Ljubite ga prirodnom ljubavlju koju već imate i onom koju je Bog izlio u vaša srca. Ako se djeca ne osjete pritisnuta vašim stavovima, bit će slobodnija u odluci i jednog dana će reći: „Želim promijeniti život, želim se vratiti u svoju obitelj“, ali ako se zabrinjavate, predstavljate veliku prepreku njihovom obraćenju.

Svoju zabrinutost trebate prebaciti na Boga, On treba biti zabrinut, a ne mi.“

(C. Lubich, *Na izvoru života*)

male mudrosti

Stranac u našem domu

Nekoliko godina nakon što sam došla na svijet, moj tata je upoznao stranca koji je tek došao u naš gradić. Od samog početka tata je bio opčinjen pridošlicom i brzo ga pozvao da živi s našom obitelji. Stranca smo brzo prihvatili i od tada je živio s nama.

Dok sam odrastala, niti jednom se nisam zapitala o njegovoj ulozi u našoj obitelji. U mom dječjem umu on je imao posebno mjesto. Roditelji su me odgajali komplementarno: majka me učila da razlikujem dobro od zla, a otac me učio da budem poslušna. Ali stranac, on je bio pripovjedač. On bi nas držao opčinjene satima svojim avanturama, misterijama i komedijama.

Kad sam željela saznati nešto o politici, povijesti ili znanosti, on je uvijek znao sve odgovore o prošlosti, razumio je sadašnjost i činilo se da je čak u stanju predvidjeti budućnost! Moju obitelj je odveo na prvu veliki nogometnu utakmicu. Nasmijavao me i rastuživao. Stranac nikad nije prestajao pričati, ali tati to izgleda nije smetalo.

Ponekad, mama bi tiho ustajala i odlazila u kuhinju gdje je bilo tiho i mirno, dok smo mi jedni druge stišavali da čujemo što nam ima reći. Danas se pitam je li se ikada molila da stranac ode iz našeg doma.

Tata je upravljao našim domom s određenim moralnim normama, ali stranac nikad nije osjećao obvezu da ih prati.

Naš dugogodišnji posjetitelj, s druge strane, glatko bi se provlačio s psokama koje su paralele moje uši i tatu tjerale da pobjesni, a mamu da pocrveni. Tata nije dozvoljavao konzumiranje alkohola, ali nas je stranac poticao da ga redovito pijemo. On je učinio da cigarete izgledaju privlačno, cigare džentlmenski, a muštikle profinjeno. Slobodno je govorio o seksu, čak i previše. Njegovi komentari su ponekad bili provokativni, ponekad sugestivni, a ponekad jednostavno besramni. Danas znam da su moja shvaćanja o ljubavnim vezama u velikoj mjeri formirale strančeve priče. Iz dana u dan stranac je proturječio vrijednostima mojih roditelja, ali su ga ipak rijetko ušutkivali. I NIKAD ga nisu zamolili da napusti našu kuću!

Više od 40 godina je prošlo otkad se stranac uselio u život naše obitelji. Jako se brzo uklopio pa danas ni izbliza ne izgleda tako očaravajući kao što je bio s početka. Međutim, čak i ako danas uđete u kuću mojih roditelja i dalje ćete ga pronaći kako sjedi u svom kutu, iščekujući nekoga tko će ga saslušati, da priča s njim dok mu pokazuje svoje slike.

Kako se zvao stranac? Mi smo ga jednostavno zvali –TV. U međuvremenu je dobio i suprugu. Zovem je kompjuter. Njihovo prvo dijete zovem mobilni telefon. A njihovo drugo dijete – Facebook. (www.malemudrosti.com)

protiv života:

Vapaj gladnih i zlostavljanih iz Konga!

Sestra franjevka Mirabilis Višić, jedna od 7 naših misionarki u afričkoj državi Kongo, govori o svojim najbolnijim iskustvima.

U razdoblju od 1996. do 2004.godine u Kongu su bjesnila čak četiri rata. Posljedica toga je da na tisuće, desetke tisuća mališana lutaju šumama i gradovima potpuno sami. Izgriženi od crva i kukaca. Sami. Gladni, goli. Očevi su im ubijeni u ratu, a majke otete, silovane, nestale ili umrle od side. Napuštenoj djeci mi redovnice ostajemo posljednja i jedina nada. U

četiri centra koje vodimo hranimo oko tisuću mališana. Nažalost, nismo im u stanju pružiti hranu svaki dan jer za to nemamo dovoljno sredstava. Budući da ovisimo isključivo o donacijama, naša kuhinja je trenutno u pogonu svaki drugi dan. Između tih obroka tisuću najsiromašnije djece gladije... (...) U jednom mjestu nađeno je 800 djece silovanih majki. Nitko ih nije želio. One koje nađemo u dobrom stanju prigrlimo i damo im krov nad glavom, ali nažalost ima i onih za koje više nema nade. Kada im kosa požuti, a narastu trbuščići, kada se prestanu smijati i zašute, to je znak da smo došli prekasno. Umiru od gladi...

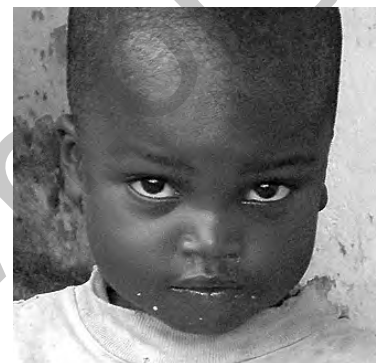
za život:

Projekti ljubavi i solidarnosti spasimo siročad u Kongu

Uključimo se suosjećanjem i darivanjem u misijski rad sestara u Kongu. Svaki čovjek može davati od svog duhovnog bogatstva i dijeliti od svog materijalnog posjedovanja – poručuje nam s. Mirabilis. Papinska misijska djela, Nova Ves 4, Zagreb, Zagrebačka banka; poziv na broj 2360000 – 1500109114, poziv na broj odobrenja 1123, Pomoć za siročad Konga. Neka dobri Bog blagoslovi velikodušne darivatelje! (www.molitve.info)

„Danas smo suočeni s novim, globalnim aparthejdom, kada bogati postaju sve bogatiji, a siromašni sve siromašniji. Takav sustav ne može opstati. Naša zadaća je ispraviti naslijeđe te nepravde i oblikovati novi ekonomski sustav koji može osigurati održivi razvoj za sve. Da bi to postalo moguće potrebna je, baš kao i za vrijeme aparthejda, odgovorna uključenost bogatih svjetskih nacija.“

(Nadbuskup Desmond Tutu)

Somborski župnik Ernő Kelle

1841.-1866.

Piše: Stjepan Beretić

Župnik Kelle rođen je u Kupusini 11. ožujka 1804. godine, a umro je u Somboru 1. lipnja 1866. Među bogoslove je primljen 1823. godine. Ti su podaci iz odjela *Personalialia* Kalačkog nadbiskupskog arhiva. Godine 1828. je bio santomtački kapelan (Hercegszántó). Od 1829. do 1832. godine je bio somborski kapelan (Lakatos 320). Godine 1841. obnašao je dužnost upravitelja somborske župe. Župnikom je postao 1842. godine (Lakatos 320). Bio je i bilježnik Gornjeg Bačkog dekanata. Kelle je 1847. godine postao „prisjednik“ županijskog suda ujedinjene Bačke i Bodroške, te Srijemske i Baranjske županije. Od 1852. do svoje smrti, 1866. godine, obnašao je čast orontskog prepozita (*Schematismus* 1865 i Lakatos 65). Ugledni somborski građanin, Ivan Ambrozović je cijenio svoga župnika. To se vidi i po tome što je 1851. godine u Osijeku dao objaviti brošuricu na 20 stranica pod naslovom: „Radost kad je pripoštovani gospodin Ernest Kelle, slobodne kraljeske varoši Zomborske Paroch i Okružja Gornjo – Bačkoga biližnik, godine 1851. milostivo naimenovat naočni prepošt od Oronta postao“. Pohvala somborskom župniku je spjevana u desetercu. Župnik Kelle je umro 1866. godine a sahranjen je u kriпти kapele svetoga Roka na Velikom katoličkom groblju u Somboru. Lijevo od ulaza u kapelu nalazi se teško čitljiva nadgrobna ploča s natpisom: „ITT NYUGSZIK AZ ÚRBAN **KELLE ERNŐ** ORONTI PRÉPOST ZOMBORI PLÉBÁNOS MEGHALT 1866 ÉVI JÚNIUS 1-ÉN ÉLETÉNEK 62. IK ÉVÉBEN. BÉKE HAMVAINAK. Hrvatski prijevod glasi: Ovdje u Gospodinu počiva orontski prepozit Ernő Kelle somborski župnik. Umro je 1. lipnja 1866. godine u 62. godini života. Mir njegovom prahu.

Reformirani kršćani u Somboru

U svojoj čudno naslovljenoj brošurici „Somborski franjevci, reformati, pentekostni, baptisiti, adventisti, muslimani“ izdanj u Somboru 1989. godine, somborski novinar Milenko Beljanski piše kako su se prvi reformati u Somboru pojavili 1820. godine, ali da ih je tada bilo samo dvoje-troje. Njihov je broj porastao do dvanaest 1844. godine pa do dvadeset 1863. godine. Godine 1886. bilo je već 249 vjernika. Ti vjernici još nisu imali samostalnu župu. Od 1879. godine o somborskim reformatima stara se vjerski

službenik iz Novog Sivca. Svoja bogoslužja su imali svake nedjelje i većeg blagdana.

Za Kelleova župnikovanja, 1852. godine grad Sombor je dobio sunčani sat, koji je vidljiv i danas na južnom pročelju nekadašnjeg franjevačkog samostana – danas palači župnog doma. Anđeo nas, zajedno s vjesnikom novoga dana upozorava, da nam je jedan od tih sati posljednji.

Ivan Ambrozović, Kelleov suvremenik (9. V. 1789.-22. II. 1969.)

Ivan Ambrozović spada među najglasovitije Somborce. Bio je diplomirani pravnik, inženjer, učitelj i ravnatelj rimokatoličke škole, a diplomirao je i filozofiju. U Somboru je radio u gruntovnici, bio je i gradski odvjetnik. Bio je gradski senator u Somboru. Ambrozović je bio i načelnik somborske Rimokatoličke crkvene općine, kao i zastupnik u Ugarskom saboru. Uspio se izboriti da se na Nenadiću 1861. godine otvori škola za bunjevačku djecu – nast-

avni jezik je ipak bio mađarski. Njegova je velika knjižnica opljačkana 1949. godine. Godine 1807. je sa srpskog na hrvatski jezik preveo Muškatirovićevo djelo *Proricsja i narecsenja*. Upozorio je na razliku između srpskoga i hrvatskoga jezika. Hrvatski jezik naziva kao i njegovi suvremenici u Hrvatskoj iliričkim i dalmatinskim. Ima dva rukopisa: *Ja sam virna ljubav tvoja* i *Žalostica žalosna*. U ovoj drugoj opisuje patnje naroda u vrijeme Mađarske revolucije.

Sunčani sat

Upravitelj somborske župe Stipan Vargić (1866.-1868.)

Stipan Vargić je bio kapelan u Bajmoku od 1859. do 1860. godine (Lakatos 156), a bio je i somborski kapelan od 1861. do 1864. (Lakatos 320). Zatim je kao kapelan bio u župi svete Terezije u Subotici, 1865. godine (Lakatos 279). Iz Subotice se opet vratio kao kapelan u Sombor 1866., pa ponovno 1869. do 1870. (Lakatos 320.). Kasnije je bio upravitelj župe u Tataházi od 1871. do 1875. (Lakatos 295). Prema podacima iz Kalačkog nadbiskupskog arhiva, Vargić je upravljao somborskom župom od 1866. do 1868. godine.

„Svi sveti“ ili „Noć vještica“

Odgovara: vlč. Goran Vilov

U svijetu je sve raširenija pojava postaje slavlje „Noći vještica“ ili tzv. „Halloween“, upravo u vrijeme kršćanskih svetkovina Svih svetih i Dušnoga dana. Je li to samo „dobra i bezazlena zabava“ u čemu bi i kršćani mogli sudjelovati? Ugrožava li ovaj „kontrablagdan“ kršćanske vrednote?

K. N.

Pitanje je više nego aktualno jer iz godine u godinu vidimo sve veću prisutnost ove manifestacije među djecom i mladima, svakako pod utjecajem filмова. No, sve to ustvari nije bezazleno jer „svaka maska nešto krije“ a tako i maske koje se koriste pri proslavi „Noći vještica“.

Pojam

Protumačimo najprije što znači popularna engleska riječ „Halloween“. Kod nas se nesretno koristi u prijevodu kao „Noć vještica“ i zbog toga može ulijevati jezu. Međutim, riječ „Halloween“ sama po sebi ništa ne znači. Ta riječ je sažeta od riječi „All Hallows eve“ i njome se označuje bdijenje uoči dana Svih svetih. Engleska riječ „hallow“ kao imenica predstavlja staru englesku riječ za sveca. Kao glagol, ona označava nešto sveto ili čašćenje svetoga.

Dan Svih svetih

Papa Grgur IV. je godine 835. promijenio datum slavljenja mučenika (a onda i svetaca) sa 13. svibnja na 1. studeni. Dan Svih svetih je onaj dan kada se sjećamo i častimo sve svece. Drugog studenog slavi se Dušni dan. U ovim blagdanima Crkva se sjeća onih koji su preminuli, bilo da su kanonizirani ili ne. Slavi se „zajedništvo svetih“ podsjećajući nas da je Crkva uistinu jedna i nije ograničena vremenom ni prostorom.

Možemo se zapitati kako je „Noć vještica“ zauzela toliko prostora i reklame da je upravo taj dan, tj. večer, jedan od najvećih praznika u američkoj kulturi! I zaista, trgovine uoči tih dana pune su zastrašujućih kostima vještica, skeleta, duhova, vrana, paukova i svakako jednog od glavnih simbola – izrezbarena bundeva u koju se postavlja svijeća. U spomenute kostime oblače se djeca a svim ostalim ukrašavaju se prozori i travnjaci ispred kuće. Na zapadu je ovaj „blagdan“ vrlo zastupljen ali

odavno je proširen i na područje Europe.

Odale, dakle, slavlje „Noći vještica“ i je li on takav u sebi da se i kršćani mogu uključiti u njegovu proslavu. Naime, mnogi se spontano uključuju u ovo slavlje ne razumijevajući bit slavlja nego od ovoga prave samo paradu i svojevrsni egzibicionizam.

Veza s poganskim običajima

Keltskim festivalom po imenu „Samhein“ slavio se završetak žetve i početak zime koja predstavlja vrijeme u godini koje je povezano sa smrću. Pogani Kelti vjerovali su da je te noći mali jaz između svijeta živih i mrtvih i da se duhovi mrtvih vraćaju na zemlju. Bila je to noć za nadnaravnu komunikaciju s mrtvima, noć u kojima su prisutni različiti oblici gatanja i proricanja i seksualnih rituala. Upravo u ovo vrijeme kada priroda sve više „odumire“ jer je jesen već počela, slave se dva spomenuta kršćanska blagdana. U određenoj kršćanskoj literaturi mogu se naći podaci da su ti kršćanski blagdani prebačeni na jesen upravo da bi se iskorijenio poganski utjecaj među Keltima. Ovo svakako nije prvi put u crkvenoj povijesti, jer slične pokušaje i to uspješne nalazimo daleko ranije, npr. slavlje Božića 25. prosinca kojim se istisnulo slavlje rođenja rimskog poganskog boga Sunca.

Vraćamo li se poganskim običajima?

Kako protumačiti sve više rastući jezovit i okultni aspekt „Noći vještica“? Je li to nešto što spada u sve veći proces sekularizacije svijeta?

Umjesto da je Crkva vremenom potpuno iskorijenila sve poganske običaje, dolazi do obratnoga procesa: poganski običaji sve više potiskuju kršćanske običaje i slavlja. „Večer Svetih“ (Halloween) je nekada bila proslava Svih svetih a danas pod tim nazivom postaje sve više i više svjetovno slavlje. Slavlje Svih svetih u Katoličkoj crkvi pokazuje da se ne moraju plašiti smrti oni koji vjeruju u uskrsnuće i u vječni život. Samom pojmu smrti prilazi se na pozitivni način. Današnje slavlje među djecom i mladima uoči Svih svetih u kojem se ističu skeleti, kostimi vampira, demona, duhova ne da ne umanjuje govor o smrti nego prerasta u svojevrsni poziv

istim sudionicima da se naviknu na najgori aspekt poganstva a to je njegova prisnost s užasom i demonskim. Činjenica da kršćani nisu ništa posebno dotaknuti ovim negativnim prizorima predstavlja znak da nam sve manje znači i bdijenje ali i slavlje Svih svetih uz proslavu Dušnoga dana. U ne tako davnoj povijesti katolici su znali svoju djecu uoči blagdana Svih svetih oblačiti u kostime svetaca koji su im mili i dragi. I dan danas negdje ipak postoji i taj način slavlja. Umjesto da se na taj način sve više spominju časni primjeri svetaca, njihov heroizam, žrtva i potpuna posvećenost Bogu, izgleda da nešto drugo sve više zauzima mjesto, a to je vrlo negativno i neprimjereno u sebi: užasni kostimi, krv, smrt, čudovišta... Kakvu poruku daju ovi zlokobni i groteskni prizori djeci i mladima? Kakve emocije stimuliraju? Umjesto da se smrti prilazi u nekoj blagoj uspomeni, ova nakaradna ponašanja prerastaju u nešto sasvim prirodno modernoj duhovnosti a to je tipičan proizvod novog poganstva.

Kakav stav zauzeti?

Svi sadržaji koji se nude djeci i mladima trebali bi u principu imati tendenciju da ih učine zrelijima ako ti sadržaji sadržavaju u sebi nešto što je zdravo i primjereno. Crkva u svojoj mudrosti potencira slavlje Svetih kako bi pružila potrebni odgoj djeci dok potiče njihovu maštu i otvara njihova obzorja prema ljepoti i veličanstvenosti divnih svjedočanstava svetaca i heroja koje je ona iznjedrila u svojoj dugoj povijesti. Crkva potiče molitve i slavlja za duše vjernih mrtvih kako bi djeca bila i ostala uravnotežena i mirna umjesto da su pomahnitala i prestravljena pred licem smrti.

Zato bi bilo dobro, uoči blagdana Svih svetih i Dušnoga dana dobro razmisliti kako se pravilno i savjesno zauzeti za mlade naraštaje i svakako ih poučiti da se klone novopoganskih slavlja tj. „Noći vještica“. Oni koji rade s djecom neka pokušaju ponovno utjeloviti život svetih kroz kostime i igrokaze koji se mogu izvesti u ove svete i blage dane. Na ovaj način moguće je pružiti u svijetu u kojem živimo onaj jedini pozitivni i ispravni pristup slavlju velikih i divnih blagdana Svih svetih i Dušnoga dana.

29. X. 2011.
**PROSLAVA
10. OBLJETNICE
vrtića „Marija Petković“
u Subotici**

Sveta misa zahvalnica
u 18 sati
u crkvi sv. Roka

30. X. 2011.
**BLAGOSLOV
OBNOVLJENE CRKVE
sv. Ilije u Bodanima**

sv. misu u 16 sati i blagoslov
predvodi apostolski egzarh
za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori
biskup **mons. dr. Đuro Džudžar**

**POKRAJINSKA
SMOTRA
RECITATORA
na hrvatskom jeziku**

5. 11. 2011.
s početkom u 9 sati
u Gradskoj biblioteci
u Subotici

**KRUNICU
u župi sv. Roka u Subotici
srijedom u 17 sati**
predvode mali krunicari
Dođite, pridružite im se!

PREPORUČAMO

*****

**Zidni kalendari
za 2012. godinu**
po 40 din.

**Džepni Kalendari
za 2012. godinu**
po 60 din.
*Za više od 100 komada
popust 20%*

**Subotička Danica
za 2012. godinu**
po cijeni od 350 dinara
*Za više od 30 komada
popust od 20 %*

Božićne čestitke
s kuvertama 15 dinara
bez kuverata 10 dinara
bez popusta

Sličice razne vrste
po 2 dinara komad
*za više od 100 komada
popust od 20%*

Narudžbe:
**Uredništvo Zvonika
tel.: 024/554-896**

H *čitaonica*
Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

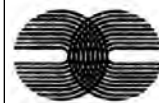
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Saopštenje izdaje Renault Nissan Srbija. Omeđena količina. 11070 Beograd.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE
DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA

Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

POLIKLINIKA

CENTE

2400 Subotica
Lajoša 4a
tel: 024/520-698

EKG
EEG
Holter
Dopler
Ultrazvuk
Laser
Dermatometrija

U našoj Poliklinici možete obaviti sljedeće specijalističke preglede:

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturom

Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

